

UGUSOBANURA

UKO

BIBILIYA IBONA ISI

Ikigo mpuzamaza c'igihe c'iyimburwa

Ico cigwa kiri mu bigize **ikigo mpuzamakungu citwa Harvestime**, porogarama yagenewe gutegura abemera kugira ngo bashobore kwimbura neza mu vy'impwemu.

Insiguro y'ishimikiro y'ayo mahugurwa ni iyo kwigisha ivyo Yesu yigishije, ivyo vyafashe abagabo bari abarovy, abatozakori n'ibindi, bikabahindura abakristo b'ivyaruka bashitse mw'isi yabo n'Injili mu kwerekana ububasha.

Iki gitabu ni inyigisho imwe muri kimwe mu bice vyinshi vy'inyigisho bituma abemera bava mu vyo kwiyumvira biciye mu guserukira, mu kugwiza, mu gutunganya no mu gukoranya abantu kugira ngo bashike ku ntumbero yo kwamamaza ubutumwa bwiza.

© Ikigo mpuzamakungu ca Harvestime

<http://www.umwimbu.org>

IBIRIMWO

Uko Wokoresha Iki Gitabo	3
Ivyiyumviro vyo kwiga mu mugwi	4
Intangamarara.	5
Intumbero z'Ivyigwa	6
1. Mu Ntango	7
2. Isi Icitsemwo Ibice	16
3. Kubona Isi Nk'uko Imana lyibona	21
4. Isi iri mw'ijambo: Isezerano rya kera	28
5. Isi iri mw'ijambo: Isezerano rishasha	44
6. Ishengero ryo mw'isi	55
7. Isi irindiriye	68
8. Kuba Umukristo w'Isi Yose	77
9. Gusenga mpuzamakungu	89
10. Gusangira abandi ukuntu Bibiliya ibona isi	100
11. Niho Ihorezo Rizoza	118
Inyishu z'imyimenyerezo	126

INGENE WOKORESHA IKI GITABO

UBURYO IGITABO KIMEZE

Icigwa cose gifise:

Intumbero: Izo ni zo nnumbero ukwiye gushikako mu kwiga igice. Bisome imbere y'uko utangura icigwa.

Umurongo w'ingenzi: Uyu murongo urashimika ku ciyumviro nyamukuru kiri muri ico kigabane. Bifate mu mutwe.

Ibiri mu kigabane: Niwige igice cose. Koresha Bibiliya yawe kugira ngo urondere ibitabu vyose bitacapwe muri ico gitabu.

Umwimenyerezo: Ukore iki kigeragezo umaze kwiga ikigabane. Gerageza kwishura ibibazo udakoresheje Bibiliya yawe canke iki gitabu. Niwamara gusozeria kigeragezo co Kwisuzuma, nusuzume inyishu zawe mu gice c'inyishu kiri ku mpera y'igitabu.

Kugira Uronke Ibindi Vyigisha: Iki gice kizogufasha kubandanya wiga Ijambo ry'Imana, uryohore ubuhanga bwawe bwo kwiga, wongere ushire mu ngiro ivyo wize mu buzima bwawe no mu busuku bwawe.

Ikibazo ca nyuma: Nimba wanditswe muri iri shure kugira ngo ubone amanota, wararonse ikizame ca nyuma hamwe n'iri shure. Uhejeje iri shure, ukwiye kurangiza iki kibazo ukagisubiza kugira ngo kiguhe amanota nk'uko vyategetswe.

IVYO KWONGERAKO BIKENEWE

Uzokenera Bibiliya y'igitabu ca King James.

IVIYUMVIRO VYO KWIGIRA MU MIGWI

IKORANIRO RYA MBERE

Gufungura: Gufungura n'isengesho n'intangamarara. Mumenye kandi mwandike abanyeshure.

Gushinga urutonde ku Mugwi: Numenye uwuzorongora amakoraniro, isaha, ahantu n'amatariki y'ibiganiro.

Guhimbaza No Gusenga: Tumira ukuhaba kwa Mpwemu Yera mu gihe c'imyimenyerezo yawe.

Gutanga Ibitabu Ku Banyeshure: Numenyeshe umutwe w'igitabu, uburyo giteye be n'intumbero z'amashure zitangwa ku mapaji makeyi ya mbere y'ico gitabu.

Gukora Inshingano Ya Mbere: Abanyeshure bazosoma ibigabane bashinzwe maze bakore Ivyigwa vyo Kwisuzuma imbere y'ikoraniro rikurikira. Igitigiri c'ibigabane uzokwihweza mw'ikoraniro ryose kizovana n'uburebure bw'ibigabane, ibirimwo be n'ubushobozi bw'umugwi wawe

ITERANO RYA KABIRI N'IRIKURIKIYE

Intango: Gusenga. Ikaze kandi mwandike abanyeshure bashasha bose mubahe igitabu. Andika abaje. Mugire umwanya wo guhimbaza no gusenga.

Isubiramwo: Nushireho incamake y'ivyo mwize mw'ikoraniro ryaheruka.

Icigwa: Nimuganire ku gice kimwekimwe cose c'ikigabane mukoresheje **IMITWE IRI MU NYUGUTI NINI NININI** nk'urutonde rw'inyigisho. Baza abanyeshure ibibazo canke bavuge ku vyo bize. Shira mu ngiro icigwa mu buzima n'ubusuku bw'abanyeshure bawe.

Kwisuzuma: Subiramwo Ivyiyumviro vy'ukwigerageza abanyeshure barangije. (Iciyumviro: Nimba udashaka ko abanyeshure bashobora kuronka inyishu z'Ibibazo vy'Ukwisuzuma, urashobora gukuraho amapaji y'inyishu inyuma y'igitabu cose.)

Ku bijanye n'Ivyigwa Bindi: Mushobora gukora iyo migambi mu mugwi canke mu muntu ku giti ciwe.

Ikibazo ca nyuma: Nimba umugwi wawe wanditswe muri iri shure kugira ngo ubone amanota, wararonse ikizame ca nyuma n'iri shure. Gusubiramwo kopi y'umunyeshure wese no gutanga ikizame iyo iki cigwa kirangiye..

Icigwa: Gukubita

Ivyigwa: Gutsimbataza Ukubona Isi Bishingiye kuri Bibiliya

INTANGAMARARA

Iki cigwa ni ica mbere mu gice ca gatatu c'amahugurwa y'Ikigo Mpuzamakungu Harvestime. Igice ca mbere, citwa "Kwiyumvira", kimenyesha iyerekwa ry'umwimbu wo mu vy'impwemu. Amashure y'Igice ca Kabiri yerekeye "Gushingira intahe" aratanga inyigisho z'ishimikiro zo kuguha ibikoresho vyo gushitsa iyo ntumbero. Ivyigwa vyo mu gice ca gatatu bisigura ingene wokwagura iyerekwa waronse mu gusangira n'abandi ivyo wize. Uzomenya ingene womenyereza abakozi bo kwimbura mu vy'impwemu bazoshobora no gutoza abandi:

Kandi ivyo wanyumvise imbere y'ivyabona vyinshi, ubishikirize abantu bo kwizerwa, bazoshobora no kuvygisha n'abandi. (II Timoteyo 2:2)

Uwo murongo w'imyimenyerezo ubandanya witwa «ugugwiza» kuko uwiza inguvu z'akazi z'impwemu.

Gutsimbataza ukuntu Bibiliya ibona isi ni co kintu nyamukuru cotuma umuntu agwira mu vy'impwemu. Kugira ukuntu Bibiliya ibona isi bisigura ko ubona isi ushingiye ku vyo Bibiliya ihishurirwa kuri yo. Ntimuraba isi nk'abanyapolitike, abahinga mu vy'ubutunzi canke nk'abigisha. Ntimubona isi mu buryo bw'umuco wanyu bwite. Ahubwo ubona isi nk'uko Imana iyibona. Utangura kubitahura ukurikije ukuntu abona ibintu. "Gutera imbere" bisigura kuronka ikintu canke kwagura ubumenyi mu kintu kinaka. Iryo shure rizokwagura ubumenyi bwawe ku isi ubayemwo kugira ngo ugwise abakozi bo mu vy'impwemu.

Iyi nyigisho isigura "ukuntu isi ibona" ihishurirwa muri Bibiliya, Ijambo ry'Imana ryanditse. Irakurikirana iyo nkuru kuva mu gitabu c'Itanguriro gushika mu Vyahishuriwe Yohana. Irasigura umugambi w'Imana ku mahanga y'isi kuva mu ntango gushika kw'iherezo ry'ico twita "igihe". Iryo shure ryerekana inshingano y'umwizera ku mahanga mu kuzana ingorane yo kuba "Umukristo w'Isi Yose."

Ivyo vyigwa biravuga ku mibereho y'impwemu iriho kw'isi yose muri iki gihe, bishimika ku nkenerwa vyihutirwa yo gukwiragiza Inkuru Nziza ku migwi y'abantu y'isi itashikiriwe. Ivyigwa kandi vyibanda ku nshingano Ishengero rifise mw'isi maze uzotangura kubona isi nk'uko Imana iyibona. Ariko nk'uko ukwizera kutagira ibikorwa gupfuye (Yakobo 2:26), ukuntu Bibiliya ibona isi ata kwivanga na vyo nyene ntibigira akamaro. Iryo shure rizogutera ingorane zo kuba umuntu atari umuroreze gusa afise ukuntu Bibiliya ibona isi. Uzovyurirwa umutima wo kuba uwugira uruhara ari umuce w'ivyo Imana iriko irakora mw'isi y'ubu.

INTUMBERO Z'ICIGWA

Uhejeje iki cigwa uzoshobora:

- Kuraba isi nk'uko Imana iyibona.
- Kuvuga muri make ivyo Bibiliya yigisha ku vyerekeye isi.

- Kwerekana ugutahura umugambi w'Imana ku mahanga.
- Kwiyumvira uruhara rwawe mu gukwiragiza Inkuru Nziza y'Ubwami kw'isi yose.
- Kuba "Umukristo w'Isi Yose."
- Umushikiranganji biciye mu gusenga mpuzamakungu.
- Kubwira abandi ukuntu Bibiliya ibona isi.

IGICE CA MBERE

Mu ntango.

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Kumenya Umuremyi w'isi n'abantu bose.
- Gutanga imvo zibiri zituma haba inkuru zitandukanye z'irema ziriho kw'isi yose.
- Gusigura igituma abantu bamwebamwe banka kwemera inkuru yo muri Bibiliya yerekeye ivyaremwe.
- Gusigura ico bisobanura “ukuntu Bibiliya ibona isi.”
- Guca mu ncamake ibikorwa vy'irema Imana yakoze mu misi indwi y'irema.
- Gusigura ikibanza umuntu afise n'intumbero afise mu kurema.
- Guca irya n'ino inkuru y""ugugwa kw'umuntu."
- Gusigura ingaruka z""ugugwa kw'umuntu."
- Kumenya ahantu ha mbere Bibiliya ivuga ku mugambi w'Imana ku isi.
- Kumenya neza isi zibiri abantu bose babamwo.

UMURONGO W'INGENZI:

Mu ntango Imana yaremye ijuru n'isi. (Itanguriro 1:1)

INTANGAMARARA

Abantu benshi babona isi mu buryo bufise aho bugarukira. Baritwararika gusa igisagara cabo, igisagara cabo canke igihugu cabو. Ntibemera ko ahantu baba ari agace gatoyi gusa k'umubumbe munini witwa "isi." Ntibazi ivy'umugambi udasanzwe w'Imana ushizemwo isi yose, abantu b'ubwoko bwose, imico yose n'indimi zose.

Iki gice kiratubwira isi tubayemwo. Bitangura mu ntango y'ibihe gusigura iremwa ry'isi n'iry'umuntu ayibamwo. Igice ca kabiri kirabandanya iyo ntangamarara uko isigura ingene isi yacitsemwo amahanga n'indimi.

IMIGANI Y'IREMA

Mu muco wose hariho imyzere itandukanye ku bijanye n'iremwa ry'isi. Abantu bamye bumva ko bakeneye gusigura ingene ibintu vyabayeho be n'aho umuntu yavuye. Abantu bo mu bihugu bitandukanye amahanga n'imico kama vyateguye inkuru zavyo canke "imigani" yo gusigura ivyaremwe. Inkuru z'imigani zitandukanye zijanye n'irema zateye imbere kubera imvo zibiri:

1. Kubera ko abantu bataronka uburenganzira bwo kuronka amakuru y'ukuri yerekeye ivyaremwe canke... .
2. Kuko bahisemwo kutizera inkuru y'ukuri y'irema igehe bayumva.

IMANA UMUREMYI

Inkuru y'ukuri y'iremwa ry'isi iri muri Bibiliya. Itanguriro 1:1 rivuga mu ncamente ikigabane ca mbere cose:

Mu ntango Imana yaremye ijuru n'isi. (Itanguriro 1:1)

Imana uyu murongo uvuga ni yo Mana yonyene y'ukuri. Bibiliya ni inkuru yanditse y'ibikorwa n'amajambo y'Imana. Iyo tuvuze gutera imbere mu kubona isi nk'uko Bibiliya ibona, bisigura ko dushingira ugutahura kwacu kw'isi ku vyo Imana ihishurirwa mw'ljambo ryayo ryanditse, Bibiliya.

Abantu bamwebamwe bahitamwo kutemera ukuri kw'irema kwerekana muri Bibiliya kubera ko bisobanura ko bategerezwa kwemera ko hariho Imana. Niba bemera ukuri kw'uko hariho

Imana, rero bategerezwa kwemera ubutegetsi bwayo buhambaye kuri bo. Bategerezwa kandi kwemera Ijambo ryiwe no kugira ico bakoze ku buzima bwabo bubi. Kubera ko abantu badashaka guhindura uburyo babayeho, baca bahitamwo guhakana inkuru yo muri Bibiliya yerekeye ivyaremwe be n'uko Imana ibaho.

abantu bamwebamwe bavuga ko inkuru yo muri Bibiliya yerekeye ivy'rema idahuye n'ibantu vyavumbuwe n'abanyasiyansi biga isi. Ni ivy'ukuri ko Bibiliya itemeranya n'ivyiyumviro vy'abanyasiyansi bamwebamwe, mugabo iciyumviro ni ivyo umuntu yizera canke ivyo yibaza ku bijanye n'ingene ikintu cabaye. Si ukuri kwemejwe. Mu ngorane iyo ari yo yose abahinga bavyura, ibantu bavumbuye mu nyigisho zabo vyamye vyerekana ko Bibiliya ari ukuri mu nkuru yayo yerekeye ivyaremwe.

UKUREMWA KW'ISI

Mu gitabu c'Itanguriro turabwirwa uko isi yari imeze igihe Imana yatangura gukora ibikorwa vyayo vy'rema:

Isi yari itagira ishusho, itagira ikintu; kandi umwijima wari ku ruhande rw'ikiyaga. . . (Itanguriro 1:2)

Iyi mirongo ikurikira ivuga inkuru y'rema ry'isi ry'Imana:

Umusi wa mbere: Umuco n'umwiza (imirongo 3-5).

Umusi wa kabiri: Ikirere (ljuru) ritandukanya amazi (imirongo 6-8).

Umusi wa gatatu: Ubutaka bwumye n'ivyatsi (imirongo 9-13).

Umusi wa kane: Ibantu vyo mw'ijuru; izuba, ukwezi, inyenyeri (imirongo 14-19).

Umusi wa gatanu: Abatuye mu mazi no mu nyoni (imirongo 20-23).

Umusi wa gatandatu: Inyamaswa zo ku butaka n'umuntu (imirongo 24-25).

Bibiliya ivuga mu ncamake ivy'rema ry'Imana kugira ngo ivyo bimenyekane. . .

. . . niwe yaremeye ibantu vyose, ivyo mw'ijuru n'ivyo kw'isi, ibiboneka n'ibitaboneka, vyaba intebé z'ubwami canke inganji canke ubukuru canke ububasha; vyose vyaremewe na We, kandi vyaremewe We.

Kandi ni we yabayeho vyose bitarahaba kandi vyose bibeshwaho na we.

(Ab'i Kolosayi 1:16-17).

UKUREMWA KW'UMUNTU

Ku musi ugira gatandatu, Imana irema ikiremwa gihambaye kuruta ibindi vyose. Yaremye umuntu wa mbere mw'ishusho yiwe bwite:

Imana iraheza iravuga iti: «Ingo tureme umuntu mw'ishusho yacu, ase natwe; bagabe ifi zo mu kiyaga, ibiguruka vyo mu kirere, ibitungwa, isi yose, n'ibikwega inda hasi vyose.

Nuko Imana irema umuntu mw'ishusho yayo, mw'ishusho y'Imana ni yo yamuremye: umugabo n'umugore ni yo yabaremye. (Itanguriro 1:26-27).

Imana yaremye umuntu wa mbere, Adamu, imukuye mu mukungugu w'ivu, imuhumekeramwo impwemu y'ubuzima (Itanguriro 2:17). Imana yaremye umugore wa mbere ivuye kuri Adamu. Soma inkuru y'iremwa rya Eva mw'Itanguriro 2:18-25.

UMUGAMBI IMANA IFISE K'UMUNTU .

Kera cane, abami bo kw'isi barirubatse amashusho yabo mu ntara z'ingoma yabo kugira ngo babaserukire aho bo ubwabo batashobora kugaragara. Umuntu yaremwe mw'ishusho y'Imana ashirwa kw'isi nk'uwyiserukira. Nk'uwuserukira Imana, umuntu yahawe kuganza isi yose kugira ngo ashitse uburenganzira bw'Imana ku isi. Umuntu yari afise ububasha ku bimera vyose n'ibikoko vyose vyo kw'isi.

Umuntu na we nyene yari afise ibanga ridasanzwe. Yabwirizwa kugwira no kwuzuza isi abandi bagabo n'abagore bazogaragaza ishusho y'Imana:

Imana iraheza irabahezagira, irababwira iti: «Nimurondoke, mugwire, mwuzure isi muyigabe; kandi mugabe ifi zo mu kiyaga, inyonzi zo mu kirere, n'ibinyabuzima vyose binyagara kw'isi. (Itanguriro 1:28).

Umuntu ni we asumba ibindi vyose Imana yaremye. Umuntu yaremwe mw'ishusho y'Imana. Arafise ubugingo buzima, budahera ibikoko bitagira. Arafise impwemu n'ubwenge bimushoboza kwiga no kuvugana n'Imana. Mpwemu w'Imana mu vy'ukuri yaramanutse agendagenda avugana n'umuntu mw'itongo ryiza cane yabamwo (Itanguriro 3:8).

Kubera ikibanza kidasanzwe umuntu afise mu kurema, yategerezwa kwerekana Imana yaremwe mw'ishusho yayo. Yari akwiye kuvugana n'Imana yamuremye no kuyishemeza:

Mbere n'umuntu wese yitirirwa izina ryanje: kuko namuremye ku bw'icubahiro canje, naramubumvye; egome, ni jewe namuremye... .

Ubu bwoko nabubumbiye ubwanje; bazomenyesha ishimwe ryanje. (Yesaya 43:7,21)

Adamu na Eva babwirizwa kurondoka maze bakazuza isi yose abantu bameze nka bo nyene. . . abantu bari beranda, berekana ishusho y'Imana, bagaseruranira akari ku mutima n'Umuremyi wabo kandi bakamushemeza. Ariko hari ikintu giteye uwoboa cabaye co kwonona uwo mugambi mwiza.

UKUGWA KW'UMUNTU .

Itanguriro ikigabane ca 3 kirimwo imwe mu nkuru zibabaje kuruta izindi zo muri Bibiliya. Irandika ivyo vyaje kwitwa «ukugwa kw'umuntu». Umuntu yaremwe mw'ishusho y'Imana. Nk'uko Imana ifise umwidegemvyo wo kwihitiramwo, ni ko n'umuntu yari afise umwidegemvyo wo kwihitiramwo. Arafise umwidegemvyo wo kwifatira ingingo.

Muri iryo tongo Adamu na Eva babamwo hari ibiti vyinshi, ariko kandi hari ibiti bibiri bidasanzwe. Igit ikimwe citwa igit c'ubugingo (Itanguriro 3:22). Iyo Adamu na Eva barya ku camwa c'ico git, bari kubaho ibihe bidahera kandi ntibazokwigera bapfa.

Ariko muri iryo tongo hari ikindi git. Ico git citwa igit co «kumenya iciza n'ikibi» (Itanguriro 2:17). Imana irabuze Adamu na Eva kurya ivyamwa vy'iki git. Ntiyashaka ko umuntu ashikirwa n'ikibi n'ingaruka zaco zose ziteye uwoboa rero yagabishije ko kurya ivyamwa vy'iki git vyotuma umuntu apfa.

Ariko umuntu ntiyumiye imburi y'Imana. Imana yari ifise umwansi yitwa Satani. Shetani yari yarabaye umumarayika mwiza w'Imana, ariko afata ingingo yo kwipfuza kuba uwukomeye nk'Imana. Shetani yarongoye ubugarariji bw'abamarayika mw'ljuru. Ivyo urashobora kubisoma muri Bibiliya yawe muri Yesaya 14:12-17.

Shetani ntiyashaka ko umuntu akorera Imana. Shetani yabanje kuza ku mugore, hanyuma ku mugabo mw'itongo rya Edeni. Yari yiyoberanije mu buryo bw'inzoka. Yarabagerageje mu kubasezeranira ibinyoma. Baremeye ikigeragezo, bacumura ku Mana, barya ku git kimenyekanisha iciza n'ikibi.

Ivyavuye muri uku kugwa kw'umuntu mu caha vyahinduye isi yose. Ibimera n'ibikoko ntiyyari bigishobora gucungera. Umuntu yategerezwa kurwana kugira ngo abiganze. Inyamaswa zahindutse ibikoko kandi zigira ubukazi maze isi iravyara ivyatsi bibi n'ibitovu. Impinduka ziteye uwoboa z'ikirere zaje mu buryo bw'umwuzure be n'ivyago bisa n'ivyo.

Ibib vyose biri kw'isi uno musi--ibiza vyose, imbabaro n'ivyago vyose--ni ingaruka z'uku kugwa kwa mbere kw'umuntu. Icaha cinjiye mw'isi, kijana n'imbabaro. Igihano c'urupfu carazanywe ku muntu nk'uko Imana yari yabigabishije. Abantu bose bazoshikirwa n'urupfu rw'umubiri gushika kw'iherezo ry'ibihe nk'uko tubizi.

Ariko ikibi kuruta, umuntu yatandukanijwe n'Imana kubera icaha. Ishusho y'Imana yari ikwiye kugaragara mu muntu yarononekaye. Kubera icaha, umuntu yaratakaje ubucuti yari afitaniye n'Imana no kuvugana n'Imana.

ISEZERANO RIKOMEYE

Muri iki gihe c'umwiza kuruta ibindi vyose mu mateka y'abantu, Imana yarasezeranye umuhango ukomeye. Imana ibwira Satani iti:

Nzoshira inyankane hagati yawe n'uyu mugore, no hagati y'uruvyaro rwawe n'urwiwe; izogukomeretsa umutwe, nawe uzomukomeretsa igitsintsiri. (Itanguriro 3:15).

Iryo ryabaye ihishurirwa rya mbere ry'umugambi udasanzwe w'Imana. Rwarahishuye yuko intambara yobaye mu binjana vyose hagati y'umuntu na Shetani, ariko amaherezo Imana izorungika umuntu azojanjagura umwansi w'umuntu maze asubize umuntu ubucuti bubereye n'Imana. Uwo « muntu » yari Umukama Yesu Kristu. Uzomenya vyinshi kuri uwo mugambi udasanzwe w'Imana ku bantu bose uko ubandanya iyi nyigisho.

ISI ZIBIRI

Mu Itanguriro 3:15 harahishura kandi ikindi kintu gihambaye. Abantu bose baba mu masi abiri. Tuba mw'isi kavukire igizwe n'imigabane n'ibihugu. Isi kavukire ni iyo dushobora kubona n'amaso yacu y'umubiri. Tuba kandi mw'isi y'ivy'impwemu. Ntushobora kubona iyi si n'amaso yawe y'umubiri, ariko ni ukuri nk'uko isi kavukire ubamwo iri.

Abantu bose bafise umubiri w'akameremere uba mw'isi y'akameremere, ariko wibuke ko umuntu yaremwe n'umutima n'impwemu bihoraho. Ubuzima bwawe bw'impwemu [ubugingo n'impwemu] ni igice c'isi y'impwemu nk'uko umubiri wawe w'akameremere ari igice c'isi y'akameremere.

Mu gitabu c'Itanguriro 3:15, "ugukomeretsa" n'"ugujanjangura" vyerekeye intambara ikomeye iriko iraba mw'isi y'impwemu. Ni intambara y'umutima, ubwenge, ubugingo n'impwemu vy'umuntu. Nta n'umwe ahagaze ku ruhande muri iyo ntambara. Abagabo bose bagabanywemwo imice ibiri irwanya. Yezu yavuze ati:

Uwutari ku ruhande rwanje aba angwanya. . . (Luka 11:33) .

Kugira ngo tubone isi mu buryo bushingiye kuri Bibiliya dutegerezwa gutahura ibi bintu vy'ishimikiro:

1. Tubwirizwa gutahura ko abantu bose batabaho mw'isi kavukire gusa, ariko kandi baba mw'isi y'impwemu.

- Indyane zitera mw'isi y'impwemu zigira ico zikoze ku isi kavukire tubayemwo. Shetani iriko irakora mw'isi y'impwemu kandi mu vy'ukuri turashobora kuyibona mw'isi kavukire mu bikorwa bibi bikorwa n'abantu n'amahanga.
- Nta n'aho ata ho hogamiye muri iyo ntambara ikomeye yo mu vy'impwemu. Turaba ku ruhande rwa Yezu canke tukamurwanya. Nimba turi ku ruhande rwiwe, twemera ivyo vyose vyigishwa mw'ljambo ry'lmana kandi tugakurikiza ubwo bumenyi. Iyo tutemera ljambo ry'lmana tukabandanya kubaho mu ngeso zacu bwhite z'ubwikunzi n'ivyaha, tuba tuyirwanya.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ishingiro ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ni nde yaremye isi n'abantu bose?

---

3. Tanga imvo zibiri zituma habaho inkuru zitandukanye z'irema ziriho kw'isi yose.

---

4. Ni kubera iki abantu bamwebamwe banka kwemera ukuri Bibiliya yerekeye ivyaremwe?

---

5. "Ukubona isi nk'uko Bibiliya ibona" bisobanura iki?

---

6. Nuvuge mu ncamake ibikorwa vy'irema Imana yakoze mu misi itandatu y'irema.

Umusi wa mbere:

Umusi wa kabiri:

Umusi wa gatatu:

Umusi wa kane:

Umusi wa gatanu:

Umusi wa Gatandatu:

7. Ni igiki gitandukanya umuntu n'ibindi biremwa vyose Imana yaremye?

---

8. Nuvuge mu ncamake inkuru y'ukugwa kw'umuntu mu caha.

---

9. Kugwa kw'umuntu mu caha vyavuyemwo iki?

---

10. Tanga igisomwa ca Bibiliya kibanza guhishura umugambi w'Imana ku isi.

---

11. Vuga isi zibiri abantu bose babamwo.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGA

Menya vyinshi ku bijanye n'intango y'isi n'Imana Umuremyi mu kwiga iyi mirongo ikurikira:

IMANA YAREMYE ISI:

Itanguriro 1:1-32; 2:3-4; 5:1-2.

Nehemiya 9:6.

Yobu 38:1-41

Zaburi 74:17; 89:11; 104:1-35; 115:15; 121:2; 124:8; 134:3; 136:6; 148:5.

Imigani 8:23-31

Umusiguzi 3:11 .

Yesaya 40:28; 42:5; 43:1,7; 44:24; 45:8,12,18; 48:13; 54:16; 65:17

Yeremiya 10:12; 27:5; 31:22; 32:17; 51:15

Ezekiyeli 28:13,15.

Amosi 4:13

Zekariya 12:1.

Malaki 2:10 .

Yohana 1:3.

Ivyakozwe n'intumwa 4:24; 17:24

Abaroma 1:20

Abanyefeso 2:10; 3:9; 4:24

Ivyahishuriwe Yohana 10:6.

IMANA IRATUNGANYA ISI KUBUSHOBOZI BWAYO:

Zaburi 75:3; 95:4.

Ab'i Kolosayi 1:16-17

Abaheburayo 1:3; 6:7.

II Petero 3:4.

Ivyahishuriwe Yohana 4:11

IGICE CA KABIRI

Isi yigabaguye

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura ingene isi yagabanywemwo indimi zitandukanye.
- Gusigura ingene iyo ntambara yatumye habaho imigwi itandukanye y'abantu.
- Gusigura ingene imigwi y'abantu yashinze amahanga.

IMIRONGO NKURU:

Uhoraho aravuga ati: «Raba ni ihanga rimwe, kandi bose bavuga ururimi rumwe; none ibi ni vyo batanguye gukora: Erega nibagira ico biyumvira gukora, noneho ntakizobananira. Nuko

ingo tumanuke, tuyoberanye ururimi rwabo, ntibumvikane mu kuvuga kwabo.» (Itanguriro 11:6-7).

INTANGAMARARA

Mu gice ca mbere mwarize ivy'iremwa ry'isi n'abantu. Mwarize kandi ivy'ukugwa kw'umuntu mu caha. Uko Adamu na Eva batangura kuvyara no kuvyara abana abo bantu bashasha bongerewe ku bwoko bw'abantu bavutse bafise kamere y'icaha y'ishimikiro. Umuntu ntiyari akiri mwiza nkuko Imana yari yamuremye. Ivyiyumviro vyiwe n'ibikorwa vyiwe vy'akameremere vyari vyacitse bibi. Mu gihe kanaka, abagabo n'abagore babana mu muryango umwe munini. Ariko amaherezo isi yacitsemwo ibice mu ndimi zitandukanye, imigwi y'abantu n'amahanga atandukanye.

Mwamenye ivyerekeye uguapura kumwe kw'isi mu kigabane ca nyuma, uguapura hagati y'isi kavukire n'isi y'impwemu. Ariko hariho n'ayandi macakubiri mw'isi muri iki gihe. Isi igizwe n'amahanga atandukanye, imico kama n'indimi bitandukanye. Bibiliya irasigura ingene ayo macakubiri yabayeho.

ICITEGEREZO C'ICAHA

Itanguriro 4:1-6:4 haradondora ingene icaha catanguye gukwiragira kw'isi yose. Imbere y'uko ukomeza iki cigwa, nusome ibi bigabane muri Bibiliya yawe. Muri ibi bice twiga ivyerekeye . ubwicanyi bwa mbere, ikinyoma ca mbere, n'ingene ububisha bw'umuntu bwakuze gushika aho iciyumviro cose, hamwe n'igikorwa cose, kiba kibi. Ubwanyuma, isi yose yari icaha cane ku buryo Imana. . .

... yabonye ko ububisha bw'umuntu bwari bwinshi mw'isi, kandi ko iviyumviro vyose vy'umutima wiwe vyari bibi gusa ubudasiba.Uhoraho aca aricuza ko yaremye umuntu kw'isi, bimubabaza mu mutima. (Itanguriro 6:5-6).

Kubera icaha cari giteye imbere cane, Imana yafashe ingingo yo gutikiza isi umwuzure. Ariko yarokoye umuntu umwe w'umugororotsi, Nowa, n'umuryango wiwe. Soma inkuru ya Nowa n'umwuzure mw'Itanguriro 6:8-9:17. Inyuma y'umwuzure, umuryango wa Nowa waratanguye kurondoka. Hafi ubwo nyene, akarorero k'icaha karasubira kubaho.

UMUNARA WA BABELI

Gushika muri iki gihe, ababa kw'isi yose bari bakiri nk'umuryango umwe munini:

Isi yose yari ifise ururimi rumwe, n'amajambo amwe. (Itanguriro 11:1).

Nta guca ibice kw'indimi canke imico kama kwariho. Amahanga ntiyari bwabeho. Kubera ko umuntu yari yunze ubumwe rwose mu rurimi, mu mico kama no mu migenzo, yarashoboye gukora ibintu bikomeye. Uwo mugwi w'abantu wunze ubumwe waciye ufata ingingo yo kwubaka umunara munini, umunara muremure cane woduga gushika mw'ljuru gushika aho Imana iri. Bashaka kwihesha izina rikomeye. Soma ivyerekeye umunara w'i Babeli mw'Itanguriro 11:1-9.

Imana yari izi yuko iyo abo bagabo bafise ubumwe nk'ubwo bw'ururimi n'imico kama, ata kintu na kimwe cobaye kidashoboka kuri abo bagabo. Imana rero «iratera urujijo» canke iratera urujijo ururimi rwabo:

Umukama araheza aravuga ati: «Dore uwoko ni bumwe, bose bavuga ururimi rumwe; ivyo ni vyo batangura gukora: none rero nta kintu na kimwe kizobabuza ivyo bari biyumviriye gukora.

Nimuze, tumanuke, tuyoberanye ururimi rwabo, kugira ngo ntibasobanure ururimi rw'uwindi.» (Itanguriro 11:6-7).

Ivyo ni vyo vyatumye habaho amacakubiri atandukanye y'indimi zo kw'isi. Kubera ko abantu batashobora gutahurana, igikorwa co kwubaka i Babeli carahagaze:

Nuko Umukama abashwiragiza kw'isi yose, abakuye ng'aho; nuko barahiba kwubaka ico gisagara. (Itanguriro 11:8).

Abantu batangura kuza hamwe n'abo bashobora kuganira na bo. Baratunganya mu mirwi canke mu miryangy y'abantu bavuga ururimi rumwe. Uko iyo migwi yagenda irakura, ni ko yimukira mu bice bitandukanye vyo kw'isi. Maze iyo "migwi y'abantu" iratandukana hagati yayo atari kubera ururimi gusa, ariko kubera ivy'aho hantu. Imisozi minini n'ibiyaga vyahavuye bibatandukanya.

Amaherezo, iyo migwi yari itandukanye yaratanguye gutegura uburyo butandukanye bwo gukora ibintu. Barateje imbere imico kama n'imigenzo itandukanye. Barashizeho kandi amadini atandukanye bongera barasenga imana zitandukanye.

Mu kiringo kinaka, iyo migwi yarakuze iba abantu benshi cane batunganya amahanga. Bashinga imbiye z'intara zabo, n'uburyo bwa politike n'amategeko bwo gutwara abatuyemwo. Uko ni ko isi yaje kwigabanywamwo amahanga menshi afise indimi zitandukanye, imico kama n'imigenzo bitandukanye.

ISI UYU MUSI .

Isi y'ubu igizwe n'ibice vy'ubutaka bininibinini indwi bikikujwe n'amazi. Ivyo bice vy'ubutaka vyitwa imigabane. Amazina y'imigabane ni Amerika y'Uburaruko, Amerika y'Epo, Uburayi, Aziya, Afrika, Ostraliya na Antarctique.

Imwe muri iyo migabane igabanywemwo amahanga atandukanye agizwe n'imigwi itandukanye y'abantu. Ihanga ryose rifise intwaro yaryo n'uburyo bwaryo bwo kugenzura ibibera mu mipaka yaryo.

Mu mahanga hariho n'ayandi macakubiri. Ihanga rishobora guca mu bihugu canke mu ntara. Abantu bo mu mahanga na bo nyene baragabanywemwo imiryango myinshi n'imigwi y'abantu. Abantu benshi bo mw'isi yacu yacitsemwo ibice ntibari bwigere bumva Inkuru Nziza y'Umukama Yezu Kristu. Ntibazi ivy'Imana imwe y'ukuri. Ntibafise Ijambo ry'Imana ryanditse mu rurimi rwabo.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.

---

2. Sigura ingene isi yacitsemwo indimi zitandukanye.

---

3. Sigura ingene iyo nzira y'ugucapura ururimi yatumye habaho imigwi itandukanye y'abantu.

---

4. Dondora ingene imigwi y'abantu yatumye habaho amahanga.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka mu nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGA

Iki kigereranyo gikurikira kiraca irya n'ino ivyo wize gushika ubu ku bijanye n'ukuntu Bibiliya ibona isi.

Imana yaremye isi .

Abantu bose baba mu masi abiri:

Isi y'ibinyabuzima n'isi y'impwemu.

Isi kavukire ≈ Umugabo ≈ Isi y'impwemu

Isi kamere n'isi z'impwemu .

gukorana canke gukorana n'abandi.

Isi kavukire igabanywe n'ururimi, umuco, .

imipaka y'ighugu n'iya politike.

Isi y'impwemu igizwe n'imigwi ibiri:

Abo ku ruhande rwa Kristo n'abamurwanya.

Isi y'impwemu

□   □

Abarwanya Kristo .   Abo Ku bwa Kristo

IGICE CA GATATU

Kubona isi uko imana iyibona .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.
- Kumenya "urufungozo nyamukuru" rwa Bibiliya.
- Gusigura ibintu bibiri vyerekana wa mu "rufungozo nyamukuru" rwa Bibiliya.
- Kumenya neza Ivyanditswe bisigura umugambi Imana ifitiye isi.
- Gukoresha akarorero kamere kugira ngo werekane ingene Imana ibona isi mu vy'impwemu.

IMIRONGO NKURU:

Araheza abaha ubwenge, kugira ngo bashobore gutahura ivyanditswe;

Arababwira ati: «Vyanditswe ng'uko Kristu azobabara, hanyuma ku musi ugira gatatu akazuka mu bapfuye;

Kandi yuko ukwihana n'uguharirwa kw'ivyaha bikwiye kwamamazwa mw'izina ryiwe mu mahanga yose, biherereye i Yeruzalemu. (Luka 24:45-47).

INTANGAMARARA

Mwamenye ko abemera bategerezwa kubona isi nk'uko Imana iyibona. Iryo yerekwa ry'isi rizotera imbere gusa uko uzoba uriko uramenya vyinshi ku vyo Imana ivuga mw'ljambo ryayo ku bijanye n'isi. Iki gice kiratanga "urufungozo nyamukuru" rwo gutahura ukuntu Bibiliya ibona isi, kigaca kivuga ku mugambi w'lmana ku isi, kigatanga n'akarorero kamere kerekana ingene ibona isi. Igice ca kane n'ica gatanu birabandanya iyo nyigisho y'isi nk'uko yerekana wa mw'ljambo ry'Imana mw'lsezerano rya Kera n'Isezerano Rishasha.

URUPFUNGURUZO RUKURU

Bibiliya igizwe n'ibitabu 66 bitandukanye. Igitabo cose co muri Bibiliya kirimwo umurongo "w'urufunguzo". Twita umurongo w'"urufunguzo" kuko ukora nk'urufunguzo mw'isi kavukire. Nka kurya nyene urufunguruzo kamere rufungura urugi, ni ko n'umurongo w'urufunguruzo ufungura urugi kugira ngo umuntu atahure umutwe w'igitabu kinaka co muri Bibiliya be n'ibirimwo.

Bibiliya yose uko ingana irafise n'urufunguzo nyamukuru, igice kidasanzwe kifungura insobanuro y'Ijambo ry'Imana ryose. Uwo mufunguruzo nyamukuru uratuma dutahura umutwe w'insanganyamatsiko be n'ibirimwo muri Bibiliya yose uko ingana. Bidushoboza kubona isi nk'uko Imana iyibona. Ehe urufunguruzo nyamukuru rwa Bibiliya:

Araheza abaha ubwenge, kugira ngo bashobore gutahura ivyanditswe;

Arababwira ati: «Vyanditswe ng'uko Kristu azobabara, hanyuma ku musi ugira gatatu akazuka mu bapfuye;

Kandi yuko ukwhiana n'uguharirwa kw'ivyaha bikwiye kwamamazwa mw'izina ryiwe mu mahanga yose, biherereye i Yeruzalemu. (Luka 24:45-47).

Raba amajambo ngo «Araheza abafungurira ubwenge, kugira ngo batahure Ivyanditswe». Ivyo bisigura ko Yesu yariko araha abigishwa biwe urufunguruzo nyamukuru--ibintu bibiri vy'ishimikiro, vyobafasha gutahura Ijambo ry'Imana ryose. Iyo utatahuye ivyo bintu bibiri, ntuzotahura vy'ukuri ijambu ry'Imana. Dore imfunguruzo:

ICA MBERE: «Vyari bikwiye ko Kristo ababara, akazuka mu bapfuye».

"Vyari bikwiye" ko Yesu ababara. Ivyo bisigura ko vyari ngombwa ko ababara kugira ngo asubize hamwe umuntu w'umunyavyaha n'Imana igorotse. Ukwo ni ukuri nyamukuru gushingiye ku butumwa bwo muri Bibiliya yose uko ingana.

Imana yavuze ko impembo y'icaha ari urupfu rw'umubiri, rw'impwemu n'urupfu rw'ibihe bidahera:

Ariko igitu kimenyekanisha iciza n'ikibi ntuze ukiryeko, kuko umusi wakiriyeko, uzopfa nta kabuza. (Itanguriro 2:17).

Kuko ingero y'icaha n'urupfu; ariko ingabirano y'Imana ni ubuzima budahera muri Kristu Yezu Umukama wacu. (Abaroma 6:23).

Yesu Kristu yarigize umubiri, aza mw'isi gupfa mu kibanza c'abantu b'abanyavyaha:

Kuko nk'uko ukutumvira Imana kw'umuntu umwe [Adamu] kwatumye bensi baba abanyavyaha, ni ko n'ukugamburuka kw'umwe [Yezu] kuzotuma bensi baba abagororotsi. (Abaroma 5:19).

Kuko Imana yakunze abari mw'isi gushika itanze umwana wayo w'ikinege kugira ngo uwumwizera wese ntapfe, aronke ubugimgo budashira.(Yohani 3:16)

Iyo Imana iravye isi, ibona abantu b'abanyavyaha bakeneye Umukiza:

Bose barakoze ivyaha ntibashikira ubgiza bg'Imana. (Abaroma 3:23).

Biciye mu kwizera Yesu no kwihana ivyaha, umuntu ashobora gusubirana n'Imana akaronka ingabire y'ubugingo budashira.*

ICA KABIRI: «Ko kwihana no kubabarirwa ivyaha bikwiye kwamamazwa.»

Igice ca kabiri c'urufunguruzo nyamukuru rw'lvyanitswe ni uko ukwihana no kubabarirwa ivyaha bitegerezwa kwamamazwa mw'izina ryiwe mu mahanga yose. Ivyo bisigura ko abemera bafise inshingano ihambaye:

Ni nabwira umunyavyaha nti: Uzopfa nta kabuza; nave ntumuhanura, canke ngo uvuge ngo uburire umunyavyaha ngo areke inzira yiwe mbi, ngo akize ubuzima bwiwe; uwo mubisha nyene azofira mu bicumuro vyiwe; ariko amaraso yiwe nzoyayaza mu kuboko kwawe.

Ariko niwaburira umunyavyaha, ntahindukire ngo ave mu bubi bwiwe, canke mu nzira yiwe mbi, azopfira mu bigabitanyo vyiwe; ariko wewe wakijije ubugingo bwawe.

(Ezekiyeli 3:18-19).

Naho Yesu yapfiriye abantu bose, umuntu wese ntabwo yihuta gukizwa icaha. Umuntu wese afise umwidegemvyo wo kwihitiramwo kandi ategerezwa gufata ingingo yo kwihana canke atari kwihana [guhindukira akava mu vyaha] no kwemera Yesu nk'Umukiza. Kugira ngo abantu bemere Yesu, baronke imbabazi z'ivyaha, bategerezwa kubanza kumumenya:

Umuntu wese yambaza izina ry'Uhoraho, azokira.» Bazokwambaza bate rero uwo batemeye? Kandi bazokwemera bate Uwo batarumvise ivyiwe? Kandi bazovyumva bate ata wubibabwiye? (Abaroma 10:13-14).

Kwamamaza ukwihana no guharirwa ivyaha vyitwa kwamamaza canke gukwiragiza Inkuru

Nziza. Ikiganiro co kwamamaza isi ni co cari ikiganiro ca Yezu n'abayoboke biwe amaze kuzuka mu bapfuye. (Raba Yohani 20:21; 21:15-17; Matayo 28:18-20; Mariko 16:15; Luka 24:44-48.) Igihe uriko urayaga n'umuntu ku ncuro ya nyuma, ukunda kuganira ku vyo . ni co gihambaye kuruta ibindi vyose. Amajambo ya nyuma ya Yezu imbere y'uko asubira mw'Ijuru yerekeye kwamamaza ubutumwa bwiza:

---

* Ivyigwa vy'Ishirahamwe Mpuzamakungu ryitwa Harvestime, "Imishinge y'Ukwizera," biratanga amakuru arambuye ku bijanye n'ukwihana n'uguharirwa ivyaha.

Ariko muzoronka ububasha Mpwemu Yera ni yamara kubazako; kandi muzombera ivyabona i Yeruzalemu n'i Yudaya yose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi. (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

INGENE IMANA IBONA ISI .

Tuva ku rufunguruzo nyamukuru rwa Bibiliya, twiga ingene Imana ibona Isi. Ntaraba isi mu bijanye n'imipaka ya politike, intwaro canke imico kama. Abona abantu b'abanyavyaha bakeneye kunywana na We biciye kuri Yesu Kristo. Abona isi yose ikeneye kwamamazwa.

Imana ibona isi ifise umugambi w'Imana mu muzirikanyi. Ni umugambi n'umugambi w'isi yashinze imbere y'intango y'ibihe:

Uko yatumenyesheje ibanga ry'ivyo igomba, nk'uko yavyishimiye, ivyo yagabiye muri we nyene. Kugira ngo, igihe ibihe vyuzuye, akoranirize hamwe vyose muri Kristu, ivyo mw'Ijuru n'ivyo kw'isi, muri we. (Abanyefeso 1:9-10).

Nk'uko umugambi wayo w'ibihe bidahera uri muri Kristu Yezu Umukama wacu. (Abanyefeso 3:11).

Umugambi w'Amaho w'Imana ni ugukoraniriza hamwe abantu bose b'abanyavyaha kuri Yo biciye muri Yesu Kristo. Biciye mw'ijambo ryiwe ryanditse, yaduhishuriye iyo ntumbero yamaze imyaka myinshi ari ikinyegezwa.

IKIGERERO C'AKAMERERE C'INGENE IMANA IBONA ISI

Muri Bibiliya, Imana irakunda gukoresha uburorero bw'akameremere mu kwigisha ukuri kwo mu vy'impwemu. Ico ari co gisanzwe ni ikintu dushobora kwihiweza dukoresheje iviyumviro vyacu. Turashobora kuyibona, kuyiyumva, kuyisogongera, kuyihobera canke kuyikorako. Ico c'impwemu gishobora kwihiwezwa gusa n'ibimenyetso vy'impwemu. Kugira rero Imana yigishe ukuri kwo mu vy'impwemu tutamenyereye, ikoresha ukuri kw'akameremere tumenyereye.

Muri Bibiliya harimwo akarorero kamere kerekana ingene Imana ibona isi. Yesu abwira abigishwa biwe ati:

**Mbega ntimuvuga ngo hasigaye amezi ane iyimbura rigashika? Ehe ndababwiye nti:
Raramura amaso, murabe imirima; kuko yera, zimaze kwimbura. (Yohani 4:35)**

Yesu ntayariko aravuga ivyerekeye umwimbu kamere wo mu mirima yari yarambuwe imbere yabo muri ico gihe . Yavuze ayo majambo. Yariko avuga ivy'iyimbura ryo mu vy'impwemu. Yesu yakoresheje akarorero k'umwimbu w'akameremere kugira ngo ahe abayoboke biwe iyerekwa ry'impwemu ry'isi.

Ikindi gihe, Yesu yavuze mu buryo butomoye ati:

Umurima ni isi. . . (Matayo 13:38).

Afirika, Aziya, Ostraliya, Amerika y'Uburaruko, Amerika y'Epfo, Uburayi, amazinga yo mu kiyaga. . . ivyo vyose Imana ibona nk'umurima w'ivyimburwa vyinshi. Uko Imana ibona umurima w'umwimbu w'isi, irabona kandi ko hariho ivya nkenerwa vyinshi:

. . . Ivyimburwa vy'ukuri ni vyinshi, mugabo abakozi ni bake. (Matayo 9:37).

Imana irabona umwimbu munini wo mu vy'impwemu witeguriye kwimburwa. Ariko abakozi ku kazi ni bake. Uzomenya vyinshi ku bijanye n'ico gikenewe cane c'abakozi mu nyuma muri iki cigwa.*

---

* Ivyigwa vy'Ikigo Mpuzamakungu Harvestime, "Ingingo zo kwimbura mu vy'impwemu," biratanga izindi nyigisho . kuri ivyo bihuye n'ukuri kw'impwemu.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.
-
-
-
-

2. Ni uruhe rufunguruzo nyamukuru rwa Bibiliya?

---

3. Sigura ibintu bibiri vy'ishimikiro vyerekana wa mu rufunguruzo nyamukuru rwa Bibiliya.

---

4. Tanga icanditswe gisobanura umugambi w'Imana ku isi.

---

5. Umugambi Imana ifitiye isi ni uwuhe nk'uko ubisigura muri iyi mirongo?

---

6. Ni akarorero akahe kamere kavugwa mu Vyanditswe kugira ngo tugaragaze ukuntu Imana ibona isi?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka mu nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGIRA

Muri iki cigwa mwarize ingene Yesu yakoresheje akarorero kamere k'iyimbura kugira ngo yerekane ukuri gukomeye kwo mu vy'impwemu. Koresha ibi bikurikira kugira ngo ubandanye kwiga iyo nkuru. Nuvuge mu ncamake ivyo umwe wese yigisha ku bijanye n'umwimbu:

Matayo 9:37-38

Matayo 13:3-39

Mariko 4:3-32

Luka 8:5-15.

Luka 10:28.

Yohana 4:35

Yohani 12:24

I Ab'i Korinto 3:6-8.

II Ab'i Korinto 9:6.

Ab'i Galatiya 6:7-8.

IGICE CA KANE

Isi yo mw'ijambo: isezerano rya kera

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Kumenya ubutumwa nyamukuru bwo mw'ijambo ry'Imana.
- Guca irya n'ino ukuntu Bibiliya ibona isi bigaragara mu mategeko yo mw'isezerano rya Kera.
- Guca irya n'ino ukuntu Bibiliya ibona isi bigaragara mu mateka y'isezerano rya Kera.
- Guca irya n'ino ukuntu Bibiliya ibona isi bigaragara mu mivugo yo mw'isezerano rya Kera.
- Guca irya n'ino ukuntu Bibiliya ibona isi bigaragara mu buhanuzi bwo mw'isezerano rya Kera.

UMURONGO W'INGENZI:

Kuko kuva i burasirazuba gushika i burengerazi, izina ryanje rizoba rihambaye mu mahanga; kandi ahantu hose izina ryanje bazokwaniriza imibavu, n'ishikanwa ritagira agasembwa, kuko izina ryanje rizoba rihambaye mu mahanga, ni k'Umukama Nyen'ingabo agize.

(Malaki 1:11).

INTANGAMARARA

Iki gice n'ica gatanu birabandanya gushikiriza ukuntu Bibiliya ibona isi biciye mu kwiga ibice vyatoranijwe vyo mw'ijambo ry'Imana. Mwaramaze kumenya ingene Imana yaremye isi, ivy'ukugwa kw'abantu mu caha, n'ingene isi yacitsemwo ibice mu mahanga n'indimi zitandukanye. Muri iki gice uzomenya vyinshi ku vyo Isezerano rya Kera rihishura ku bijanye n'isi. Ikigabane gikurikira kivuga cane ku ciyumviro kiri mw'isezerano Rishasha.

Abizera benshi ntibazi umugambi w'Imana w'ibihe bidahera ku isi. Imana yavuze iti: «Abantu banje baratikijwe kubera ukubura ubumenyi...» (Hoseya 4:6). Imana ntiyariko ivuga ubwoko bw'ubumenyi umuntu aronka mu kuja kw'ishure. Ariko aravuga ubumenyi bw'impwemu budufasha gutahura no kugira uruhara mu mugambi w'Imana kw'isi.

IGITABO GIFISE UBUTUMWA BUMWE

Bibiliya si icegeranyo c'ivyiyumviro vy'abantu ku vyerekeye Imana. Ni ubutumwa buva ku Mana bwo kumenyesha abantu imigambi n'imigambi yayo. Bibiliya irimwo inkuru zijanye n'abantu b'Imana. Abo bantu bashizwe ku ruhande n'Imana kugira ngo batware ihishurirwa ryayo kw'isi.

Bibiliya irimwo imihango myinshi, ubuhanuzi n'imirongo myinshi ihumuriza kandi ihumekera. Ariko Bibiliya yose uko ingana, kuva mu ntango gushika mu mpera, irafise ubutumwa bumwe nyamukuru. Ni ubutumwa bw'ukwitwararika n'umugambi w'Imana ku bijanye n'agakiza k'umuntu w'umunyavyaha.

Umugambi w'Imana kuva mu ntango wabaye. . . Kugira ngo mu gihe c'ukuzura kw'ibihe, yo (Imana) ikoranirize hamwe vyose muri Kristo, ivyo mw'ijuru n'ivyo kw'isi; mbere no muri We. (Abanyefeso 1:10).

Umugambi w'agakiza k'umuntu w'umunyavyaha, waranguwe biciye kuri Yesu Kristo, wabaye umugambi w'Imana ku mahanga yo mw'isi kuva kera na rindi.

ISEZERANO RYA KERA

Isezerano rya kera ririmwo ibitabo 39 vyaciwemwo ibice bine bihambaye:

Ivyagezwe	Itanguriro gushika mu Gusubira mu vyagezwe .
Amateka	Yosuwa gushika kuri Esiteri
Imvugo	Yobu gushika mu ndirimbo ya Salomo
Ubuhanuzi	Yesaya gushika kuri Malaki

Ibi bikurikira ni incamake y'ivyo ibi bice bine vy'Isezerano rya Kera bihishura ku bijanye n'umugambi w'Imana ku isi.

IBITABO VY'AMATEGEKO .

Itanguriro gushika mu Gusubira mu Vyagezwe

Ibitabo vyo mw'Itanguriro gushika mu Gusubira mu vyagezwe vyitwa ibitabu vy'amategeko kuko vyanditse amabwirizwa ya mbere Imana yahaye umuntu be n'ingene umuntu yishura kuri ayo mategeko.

Itanguriro:

Itanguriro risobanura "intango." Igitabo ca mbere ca Bibiliya kivuga intango y'isi, umuntu, amahanga, icaha, n'umugambi w'agakiza k'Imana.

Nk'uko mwabimene, umuntu yaremwe mw'ishusho y'Imana afise ishusho y'Imana mu vy'impwemu no mu nyifato runtu. Uko umuntu yororoka, umuntu mushasha wese yategerezwa gushitsa uruhara rw'umugambi w'Imana. Ariko umuntu yaraguye ava mu gusa n'Imana mu vy'inyifato runtu no mu vy'impwemu igihe yacumura. Ihishurwa rya mbere ry'umugambi w'Imana ku isi rivugwa mw'Itanguriro 3:15:

Nzoshira inyankane hagati yawe n'uyu mugore, no hagati y'uruvyaro rwawe n'urwiwe; izogukomeretsa umutwe, nawe uzomukomeretsa igitsintsiri. (Itanguriro 3:15).

Uwo muhango watanzwe mu rurimi rw'ikigereranyo. «Uruvyaro rw'umugore» ni Yesu. Yari gufyonyora umutwe w'inzoka [Shetani] yatumye umuntu akora icaha. Ivyo Yesu yari kubigira mu gupfa kubera ivyaha vy'abantu, no gusubiza hamwe umuntu n'Imana.

Ibantu bitandatu birahishurirwa muri uwo murongo:

1. Imana ni yo soko y'agakiza ("Nanje").
2. Shetani ni umwansi ("urwanko" hagati y'"uruvyaro" rw'umuntu na Shetani).
3. Umukiza yari kuza afise ubucuti budasanzwe n'umuntu. Yari kuba Umwana w'Imana, mu buryo bw'umuntu ("uruvyaro rwiwe").
4. Umukiza yari kubabara (« uzomukomeretsa igitsintsiri »).
5. Imana yoba yararonse ivyo umwansi ashobora gutsindwa (« bizokumenagura umutwe »).
6. Agakiza kobaye ukw'abantu bose («uruvyaro rwose»), abakomoka ku ruvyaro rwose.

Ukwiragira kw'icaha kwakurikiye ukugwa kw'umuntu (Itanguriro 6) kwavuzwe mu vyigwa vyabanje. Imana yarungitse umwuzure kw'isi yose kubera ububisha bukomeye bwari bwuzuye isi, ariko kandi yatanze umugambi udasanzwe w'agakiza (Itanguriro 8-9).

Ubwato, Nowa n'umuryango wiwe bakijiwemwo, bwari ikigereranyo canke ikigereranyo

c'agakiza ka Yesu. Yesu yari kuba "ubwato" bw'impwemu aho abantu boshobora gukingira urubanza rw'Imana kubera icaha. Inkuru ya Nowa n'umwuzure (Itanguriro 6-9) ihishura ko nafo Imana ibona isi nk'iyyinyavyaha kandi ikeneye urubanza, ibona kandi isi mu mbabazi. Yama atanga uburyo bwo guhunga ibihano vy'icaha.

Mu lsezerano rya Kera ryose, iyo nzira nyene iraboneka incuro nyinshi. Umuntu aracumura Imana ikarungika urubanza kubera icaha. Ariko, mu mbabazi, Imana yama itanga inzira y'agakiza.

IHANGA RIDASANZWE:

Warize ingene ukugarariza Imana i Babeli kwatumye indimi zicamwo ibice, amaherezo hakaba amahanga. Mu isi y'amahanga yacitsemwo ibice, Imana yatoye ihanga rimwe, ari ryo Isirayeli, ku bw'intumbero idasanzwe.

Iryo hanga ryose ryakomotse ku muntu umwe yitwa Aburahamu. Ushobora gusoma ivya Aburahamu, amasezerano Imana yamusezeraniye, n'ukuntu yarangutse mw'Itanguriro 11:27 - 25:34. Aburahamu yatowe ngo abe "se" [umurongozi] w'ihanga rya Isirayeli. Imana yamutoye kubera umugambi udasanzwe:

Nzoguhindura ihanga rikomeye, nzoguhezagira, nongere nkomeze izina ryawe; nawe uzoba umugisha. Nzohezagira abazoguhezagira, nzovuma uwuzokuvuma; kandi muri wewe ni ho imiryango yose yo kw'isi izohezagirwa. (Itanguriro 12:2-3).

Kandi mu ruvvaro rwawe ni ho amahanga yose yo kw'isi azoherwa umugisha; kuko wumviye ijwi ryanje. (Itanguriro 22:18) (Raba kandi Itanguriro 26:4 na 28:14).

Kuri Aburahamu ni ho hovuye ihanga rya Isirayeli. Biciye kuri Isirayeli amahanga yo kw'isi yohezagifi mu kumenya Imana y'ukuri. "Imiryango" yo kw'isi na yo nyene yohezagifi. Ijambo "imiryango" ryerekeza ku miryango myinshi itandukanye n'imigwi y'abantu igize ihanga.

Ihanga rya Isirayeli ntiryatowe kubera uduetka tudasanzwe canke kubera ko ryari ryiza kuruta irindi hanga iryo ari ryo ryose. Batoranijwe kubera intumbero idasanzwe. Ihanga ryari umugwi mutoyi wahamagariwe gukorera benshi. Imana yatoye Isirayeli ngo ibe ihanga ryo kwihihurira isi. Isirayeli ni ryo hanga Umukiza ari we Yesu Kristo yari gukomokamwo (Matayo 2:2; Yohana 4:22). Iri ni ryo hanga Imana yaciymwo mu kubwira isi Ijambo ryayo ryanditse (Zaburi 147:19; Abaroma 3:1,2; 9:4).

Isirayeli na yo nyene yari ikwiye kuba icabona c'Imana ku mahanga:

Intara zose zikoranire hamwe, intara zikoranire hamwe: ni nde muri bo yoshobora kudondora ivyo, akatubwira ivya kera? nibazane abashingira intahe vyabo, kugira ngo batsindishirizwe;

canke bumve, bavuge bati ni ukuri.

Mwebwe [Isirayeli] ni ivyabona vyanje, ni ko Umukama avuga, n'umusavyi wanje natoye; kugira ngo mumenye kandi munyizere, mutegere ko ndi we; nta Mana yaremwe imbere yanje, kandi nta yindi izobaho inyuma yanje.

Jewe nyene, ndi Umukama; kandi atari jewe nta Mukiza ariho.

Naramenyesheje, nkiza, naramenyesheje, igihe ata Mana y'inyamahanga yariho muri mwebwe; ni co gituma muri ivyabona vyanje, ni ko Umukama agize, yuko ndi Imana. (Yesaya 43:9-12).

Imana yashizeho na Isirayeli ubucuti buzima buzwi nk'isezerano. Iri sezerano ni bemeranya ko ari Imana yabo, na bo bakaba ari abantu biwe. Mw'Isezerano rya Kera isezerano ry'Imana ryari kumwe na Isirayeli:

Nzobagira igihugu canje, nanje nzobabera Imana; ni ho muzomenya yuko ndi Umukama Imana yanyu. . . (Kuvayo 6:7).

Mw'Isezerano Rishasha, Imana yashinze isezerano rishasha n'abizera b'ukuri bose:

Uko ni ko [Yesu] afata igikombe, amaze gufungura, aravuga ati: «Iki gikombe ni Isezerano Rishasha mu maraso yanje; murakora ivyo uko muzonywa, kugira ngo kibe icibutso canje. (I Ab'i Korinto 11:25)

ABARAGIRA ABURAHAMU:

Muzomenya hanyuma ingene abemera Isezerano Rishasha bitwa abaragwa ba Aburahamu. Umuragwa ni uwuragwa ivy'uwundi. Nka Aburahamu, twahamagariwe guhezagira isi. Ariko amahanga n'imiryango yo kw'isi azohezagirwa gusa nitwabajako dufise Inkuru Nziza.

Igihe Imana yahamagara Aburahamu, yamubwiye ngo ave mu gisagara ca Uri, agende mu gihugu "Nzokwereka" (Ivyakozwe n'intumwa 7:2-3). Aburahamu ajana n'umuryango wiwe ava i Uri, ariko ashitse i Harani aturayo (Itanguriro 11:31).

Uwizera wese ahamagariwe kuva mu bihugu vy'impwemu, ibibanza bibuza umugambi w'Imana. Hari n'abizera bashobora guhamagarwa ngo bave mu gihugu cabo c'amavukiro kugira ngo bashike mu yandi mahanga. Umwizera wese azohura n'"Harani". Aha niho ufise uburenganzira bwo kwibera mu buryo bworoshe canke kwumvira Imana no gutera imbere kugira ngo ugire uruhara mu mugambi wayo. Aburahamu yaravuye ku murongo i Harani. Amaze kuyijabuka, ntiyigera asubira inyuma.

ITERAMBERE RY'IGIHUGU:

Hakurikijwe inkuru ya Aburahamu iri mu gitabu c'Itanguriro, amateka y'ugukura n'iterambere ry'ihanga rya Isirayeli yanditswe mu bitabo vy'amategeko bisigaye.

Imana yakoresheje Isirayeli mu guhishura umugambi wayo ku isi:

Itanguriro 50:20: Mu Misiri, Imana yazuye Yosefu kugira ngo azigame amahanga.

Kuvayo 8:22: Imana yakuye Isirayeli muri Egiputa kugira yerekane ko ari Imana y'isi.

Kuvayo 9:29: Ivyago vyabereye mu Misiri vyari bigamije guhishura ububasha bw'Imana.

Kuvayo 33:16: Kuba Imana yari kumwe na Isirayeli vyerekanye amahanga ukuri kwayo.

Kuvayo 34:10: Imana yaguma ikora muri Isirayeli kugira abantu bose babamwo babone igikorwa c'Uhoraho.

Abalewi 20:23: Abisirayeli bakwiye kuba akarorero ku mahanga ntibakurikire inzira zabo mbi.

Abalewi 19:24: Isirayeli yategerezwa gusangira n'ayandi mahanga urukundo rw'Imana.

Guharura 14:21: Umugambi w'Imana kwari uko isi yuzura ubwiza bwayo.

Gusubira mu vyagezwe 4:27; 7:6; 14:2; 26:19: Imana yatoye Isirayeli ngo ibe icabona cayo, ariko kubera icaha mu nyuma bazoshwiragira, bababazwe n'abansi babo.

Gusubira mu vyagezwe 18:9; 30:19: Imana yaburiye Isirayeli kudakurikira inzira z'ayandi mahanga kandi ibahamagarira guhitamwo inzira y'ubuzima.

Gusubira mu vyagezwe 28:9-10: Icipfuzo c'Imana cari uko biciye muri Isirayeli ibisata vyose vyo kw'isi vyomenya ububasha bwayo.

IBITABO VY'AMATEKA .

Yosuwa gushika kuri Esiteri

Kw' isi, Isirayeli ni ihanga ritagira akamaro. Ariko ukuntu Bibiliya ibona Isirayeli biratandukanye cane n'ivyo. Ni ihanga Imana ikoresha mu guhishura umugambi wayo kw' isi. Ibitabu vy'amateka vyo mw'Isezerano rya Kera birandika ivyo Isirayeli yaciymwo igihe yariko arakora muri iyo nzira.

Igihe Isirayeli yariko iragamburukira Imana, yarakuwe mu kuboko kw'abansi. Ivyo vyabaye intahé y'ububasha bw'Imana bwo gukiza. (Raba Zaburi 66:1-7; Yesaya 52:10). Igihe Isirayeli

yariko iratumvira Imana, imanza yarungitse na zo nyene zari intahe y'ukuri kwayo (Zaburi 145:17). Imana yaba yafashe Isirayeli mu rukundo canke mu rubanza, yagumye yihishurira amahanga yo kw'isi biciye muri bo.

Aha hariho ibimenyetso bimwebimwe bivuye mu bitabo vy'amateka bizokwongereza ugutahura kwawe ku mugambi w'Imana ku isi:

Yosuwa 2:11; 3:11: Imana ni Umukama w'Ijuru n'isi vyose.

Yosuwa 4:23-24: Imana yumije uruzi Yorodani kugira ngo abantu bo kw'isi bamenye ukuboko kwayo.

Yosuwa 23:3,9,12,13: Imana yaburiye Abisirayeli kwitandukanya n'amahanga y'abapagani no gukora nk'icabona cayo muri bo.

Abacamanza 2:21-22: Imana yagerageje Isirayeli ngo irabe ko bazokora ivyo yabategetse. Igitabu c'Abacamanza kivuga ukuntu basubiyemwo ivyo bananirwa.

Rusi 1:16: Imana y'Abayuda yari guhinduka n'Imana y'abanyamahanga.

I Samweli 17:46: Igihe Dawidi yahura na Goliyati, yivugiye ko yatsinze kugira isi yose imenye ko hari Imana muri Isirayeli.

II Samweli 22: 50-51: Imana yashimagijwe na Dawidi kugira ngo amahanga yose ayihimbaze.

I Abami 8:23,43: Ubwami bwa Isirayeli bumaze gushingwa, Umwami Salomo yasavye ko «abantu bose bo kw'isi bamenya izina ryawe, bagutinye nk'uko abantu bawe Isirayeli bagutinya».

I Abami 8:43,53,60: Iyi mirongo yerekana icipfuzo c'Imana gikomeza c'uko isi imenya umugambi wayo.

II Abami 19:15-19: Gucungurwa kwarondewe kugira ngo isi yose imenye Imana y'ukuri.

I Ngoma 16:23-24,31: Ubuninahazwa bw'Imana bwari bukwiye kumenyeshwa mu mahanga.

I Ngoma 16:35: Gucungurwa mu banyamahanga biraronderwa rero Imana izoninahazwa.

II Ngoma 6:32-33: Ibisata vyose vyo kw'isi bikwiye kuronka akaryo ko kumenya Imana.

II Ngoma 6:14; 20:6; 32:13: Imana irashizwe hejuru nk'Imana imwe y'ukuri y'isi.

II Ngoma 16:9: Imana ibona isi ifise icipfuzo kidasanzwe mu mutima wayo.

Ezira 1:2; 5:11: Kuro yategerezwa kwubaka urusengero i Yerusalemu kugira ngo Imana ihimbazwe imbere y'isi yose.

Nehemiya 6:16: Intumbero y'umugambi wa Nehemiya yari nini kuruta kwubaka uruhome.

Vyari ivyo kwerekana ukuri kw'ububasha bw'Imana n'ukudakeka kw'umugambi wayo.

Nehemiya 9:6-7: Imana imenyeshwa ko ari yo Mukama w'isi yose.

Esiteri 4:14: Esiteri yavyukiye ku ntumbero idasanzwe yo kuzigama ihanga rya Isirayeli Satani yari yateguye kurimbura.

IBITABO VY'IMIVUGO

Yobu gushika ku ndirimbo ya Salomo

Ibitabu nya Yobu, Zaburi, Imigani, Umusiguzi be n'Indirimbo ya Salomo, bizwi ko ari ibitabu vy'imivugo kubera ko vyanditswe mu buryo bw'imivugo. Isi ni insanganyamatsiko ihambaye muri ivyo bitabu vy'imivugo.

Mu gitabu ca Zaburi havugwa amahanga n'ibisata incuro zirenga 200. Imvugo nk'izi ngo "isi yose," "abantu bose," "ibisata vyose," "igifise umubiri cose," "ikintu cose gifise impwemu," "iherezo ryose ry'isi," "abantu bose bo kw'isi," "igifise amaso cose», n'«abapagani» biraboneka kenshi muri iki gitabu.

Zaburi zirerekana isi nk'iy'Uhoraho, vyose biri munsi y'ububasha bwiwe (Zaburi 24:1). Ishira hejuru Imana nk'Isumba vyose kw'isi yose (Zaburi 38:10; 97:9). Imugaragaza nk'umucamanza w'isi (Zaburi 149:7), mu gihe nyene itanga imbabazi biciye mu gakiza (Zaburi 119:64). Ivyaha vy'amahanga biradondaguwe muri Zaburi ya 2. Muri Zaburi ya 67, icizigiro c'agakiza kirashikirizwa amahanga yose.

Igice ca "Ivyo kwiga" c'iki gice kiratanga urutonde rw'ibantu vyose vy'isi nk'uko bivugwa muri Zaburi.

Akira imirongo y'ingenzi yo mu bindi bitabu vy'imivugo:

Yobu I na 2: Bidondora intambara iriko iratera umutima, ubwenge n'ubugingo bw'umuntu.

Yobu 9:24; 12:23; 38:1-41: Naho ubu ibantu biri kw'isi ari bibi, Imana ntiyatakaje ububasha ku isi yayo.

Imigani 2:22; 10:30; 11:31: Dondora ibantu bibi vyifashe kw'isi muri iki gihe.

Imigani 14:34: Amahanga agororotse n'ay'abanyavyaha aratandukanye.

Imigani 3:19; 8:23-31: Gushira hejuru Imana nk'Umuremyi w'Ijuru n'Isi.

Umusiguzi 1:4; 3:11: Gushikiriza Uhoraho nk'Umuremyi n'Imana y'isi.

Umusiguzi 7:20; 8:14; 10:7: Niwibande ku kuntu umuntu n'isi vyifashe ubu.

Umusiguzi 12:7: Ihishura kamere y'ibihe bidahera y'impwemu y'umuntu.

Umusiguzi 3:14: Hashimika ku vy'ukudakeka kw'umugambi w'Imana.

Iyo mirongo ni ingero gusa z'umugambi w'Imana kw' isi nk'uko uhishurwa muri ibi bitabo. Raba igice c'iki kigabane kivuga ngo "Ivyigwa vyinshi" kugira ngo ubone imirongo y'inyongera yerekeye isi mu bitabu vy'imivugo.

IBITABO VY'UBUHANUZI .

Yesaya gushika kuri Malaki

Ibitabu nya Yesaya gushika kuri Malaki vyitwa ibitabu vy'ubuhanuzi. Bindika ubuhanuzi Imana yatanze biciye ku bagabo barobanuwe bo muri Isirayeli. Ubu buhanuzi bwasiguye ibizoshika muri kazoza mu mugambi w'Imana ku isi. Muri ivyo bitabu vyose, umuce w'isi yose w'igikorwa c'Umukiza urashimikwako. Yezu ntiyari kuza kubera abantu b'Abisirayeli gusa, ariko yari kuza kubera abantu bose.

ABAKOZIRIZI B'IMICO YO MU GIHUGU:

Babiri mu bahanuzi, ari bo Daniyeli na Yona, barasukuye mu bibanza vy'imico kama itandukanye.

Daniyeli yari icabona c'Imana igihe yariko arakora nk'umujanama n'umukuru i Babiloni. Imana yarokoye Daniyeli mu rupfu kugira yiyyerekane nk'Imana y'isi (Daniyeli 6:27). Igitabo ca Daniyeli kivuga ibintu vyinshi Imana yahishuriwe ku bijanye n'akazoza k'isi. Iki gitabo gifitaniye isano n'igitabo c'Ivyahishuriwe Yohana mw'Isezerano Rishasha gitanga amakuru y'inyongera ku mugambi w'Imana ku mahanga.

Intumbero y'umugambi w'Imana iri mu ncamake muri uyu murongo wo muri Daniyeli:

Maze ababwa [Yezu] inganji n'ubuninahazwa n'ubwami, kugira ngo amoko yose n'amahanga yose n'indimi zose zimukorere; Ubwami bwiwe ni ubw'ibihe bidahera, butazohera, ubwami bwiwe na bwo ntibuzosenyuka. (Daniyeli 7:14).

Yona yari umumisiyoneri w'umuyuda yahamagawe kwamamaza ugucungurwa mu gisagara kibi c'abanyamahanga c'i Nineve. Yaranguye ubutumwa bwiwe ata co yipfuza. Igitabo ca Yona kirahambaye kuko kihishura umugambi w'Imana wo kuzanira agakiza amahanga yose, atari ihanga rya Isirayeli gusa.

Isirayeli yaranka cane abantu b'i Nineve. Mu ntango, Yona yaranse kuja kubabwira inkuru nziza. Ariko amaze gukora ibindi bivuye ku Mana, yaragiye yigisha ukwihana, naho ata buyobozi na bumwe yatanze ku bijanye n'ingene umuntu yokwihana. Bategerezwa gutekereza ku co

bakora, nk'uko itegeko ry'umwami rivyerekana (Yona 3:8-9).

Aho kunezerwa n'ukwihana kwabo, Yona yaridodombye yongera aratongana n'Imana (Yona 4:2). Amajambo ya nyuma ya Yona yanditswe mu Vyanditswe ni aya: «Ndashavuye cane no gupfa» (Yona 4:9). Igitabo ca Yona nta nsozero gifise. Ibibazo vy'a nyuma (Yona 4:9-11) nta n'inyishu bihabwa. Turagenda

Yona arindiriye ko Imana iza gukikuza uburyo bwiwe bwo kwiyumvira. Imana iracarindiriye abantu benshi cane basa cane na Yona. Baca bicara amahoro mu mazu yabo meza, nka kurya nyene Yona yari yicaye mu gitutu ciwe. Bananirwa gutahura kandi bakanka kugira uruhara mu mugambi w'Imana ku isi.

IGITABO CA YESAYA:

Yesaya ni akarorero keza cane k'ugushimika ku mugambi w'Imana ku isi uhishuwe mu bitabu vy'abahanuzi:

Yesaya 17:12-13; 24:5-6; Idondora uko isi imeze imbere y'Imana.

Yesaya 40:12; 42:5; 44:24; 45:8,12,18; 48:13: Ashira hejuru Imana nk'Umuremyi w'ijuru n'isi.

Yesaya 14:12: Ihishura Shetani nk'umwansi w'amahanga.

Yesaya 37:20, 64:4: Shimika ku ntumbero n'ubukuru bw'umugambi w'Imana ku isi.

Yesaya 65:17; 66:22: Hishurwa umugambi w'Imana wo muri kazoza ku isi.

Yesaya 40:15: Ukuntu Imana ibona amahanga.

Yesaya 45:22; 51:6: Uguhamagara kuja mu mahanga ngo yitegereze Imana kugira ngo ironke agakiza.

Yesaya 43:8-12: Isirayeli yari icabona c'Imana mu mahanga.

Yesaya 52:13-15: Umusuku avugwa muri iki gisomwa ni Yesu. Yari kubabara kubera ugucungurwa kw'isi. Abami b'amahanga y'abanyamahanga canke b'abapagani bokwumva Inkuru Nziza batangaye. Urupfu rwa Kristo rwari rugenewe abantu bose n'amahanga yose yo kw'isi. Inkuru Nziza yiwe yari iyo kwamamazwa mu turere twose tw'isi.

Yesaya 54:1-5: «Uruvyaro» aha rusobanura uruvyaro rw'impwemu rwa Isirayeli, harimwo n'abizera b'abanyamahanga bazoshika ku bumenyi bukiza bwa Yesu. Ugusaba ngo «wagure aho uba» kwari gusobanura kwagura kugira ngo wakire abana b'Imana bavuye mu banyamahanga.

Yesaya 42:1-10: Imana yogiriye imbabazi amahanga. Ntiyari guheba, naho bogerageza gute canke igehe kizomara gute imbere y'uko bamwishura. Bensi mu "birwa" Yesaya avuga

baracarindiriye itegeko ryiwe. Umurongo wa gatandatu uvuga ku Mukiza azocamwo abacunguwe b'amahanga yose bazobohwa hamwe.

Yesaya 49:6-12: Ugusubizaho Isirayeli kwari ikintu gitoyi ugereranije n'umugambi ukomeye w'Imana mw'isi. Intumbero yiwe kwari uko isi yose yomenya kandi ikamusenga mu mpwemu no mu kuri.

Yesaya 56:7: Ingoro y'Imana yategerezwa kuba inzu y'amasengesho y'amahanga yose.

Yesaya 59:16 - 60:5: Iki gice kirahishura ko na ho umwijima wo mu mpwemu wopfutse isi kubera icaha, Yesu yozutse afise umuco n'ugukira. Uwo muco mweranda wobaye ugaragara kw'isi yose. Abanyamahanga boje kuri uwo muco bavuye mu bice vy'a kure cane vy'isi.

Yesaya 2:4,19,21; 5:26; 11:4; 13:11,13; 24:1,19,21; 25:7; 26:21; 34:2; 64:2: Iyi mirongo yose ivuga imbere y'igihe urubanza Imana izocira amahanga.

Yesaya 2:2; 6:3; 11:9; 52:10; 55:5; 60:2; 61:11; 66:1,18: Vyose bivuga igihe isi izokwuzura ukumenya Uhoro.

ABANDI BAVUGISHWA:

Aha hari ibice bimwebimwe vy'ingenzi bivuye mu bindi bitabu vy'abahanuzi:

Yeremiya 1:5: Yeremiya yahamagawe ngo abe umuhanuzi w'amahanga.

Yeremiya 9:24: Imana yerekana ubuntu bwuzuye urukundo, ubutungane n'ubugororotsi mw'isi.

Yeremiya 23:5: Ubuhanuzi bw'urubanza n'ubutungane bizoshikirizwa kw'isi na Yesu.

Yeremiya 18:7-10: Itanga amahitamwo atomoye ku mahanga yose.

Yeremiya 27:5; 32:17; 51:15: Mushire hejuru Imana nk'umuremyi w'isi.

Yeremiya 31:7: Imana izomenyeshwa kandi ishemezwe mu mahanga.

Yeremiya 4:2; 33:9: Amahanga azokwirata Imana.

Yeremiya 5:9; 6:19; 7:28; 9:9; 10:10,11,25; 12:17; 23:5; 25:14,31; 51:25: Vyose bivuga urubanza Imana izocira amahanga mabi yo mw'isi.

Yeremiya 16:19-21: Intumbero y'Imana ku mahanga izoranguka biciye muri Isirayeli.

Yeremiya 33:9: Amahanga yose yo kw'isi azokwumva Uhoro.

Gucura intimba 3:37-39: Imana izohana umuntu kubera icaha.

Gucura intimba 4:20: Naho tuba mu banyamahanga, turi munsi y'igitutu c'Imana.

Ezekiyeli 20:41; 36:23; 38:23; 39: 7,21: Iyi mirongo yose yerekana icipfuzo c'Imana co

kumenyekanisha izina ryayo mu mahanga yo mw'isi.

Hoseya 1:10; 2:23: Ahantu Imana itaramenyekana, ni ho izohishurirwa.

Yoweli 1:15: Yoweli yaragabishije ku "musi w'Uhoraho", ni co gihe azocira urubanza amahanga. Yasavye ko abantu bose bokwihana.

Yoweli 2:28-32; 3:9-12: Naho amahanga yose azokwibonera urubanza rw'Imana, azokwibonera kandi ingabire ya Mpwemu Yera hamwe n'amahoro azokurikira.

Yoweli 3:14: Idondora abantu benshi bo mw'isi batarashikirwa n'Imana.

Amosi 4:13: Amosi yifatanya n'abandi bahanuzi mu kwamamaza Ubwami bw'Imana kw'isi.

Amosi 9:11-12: Imana izohagurutsa amahanga yose yitirirwa izina ryayo.

Obadiya 1:1: Imana yarungitse intumwa zayo mu mahanga.

Obadiya 1:15: Umusi w'urubanza uzoza ku banyamahanga.

Mika 4:1-3; 5:15; 7:16: Imana izocira urubanza amahanga.

Nahumu 1:5: Isi yose izoja munsi y'ububasha bw'Imana.

Habakuki 15; 3:12: Imana izokora ibitangaza bikomeye ngo yihishurire abanyamahanga.

Habakuki 2:4: Ishinga ingingo ngenderwako y'ugutsindanishirizwa n'ukwizera.

Habakuki 2:14; 3:3: Muvuge umusi isi izokwuzura ubwiza bw'Uhoraho.

Zefaniya 3:6,8: Imana izocira urubanza amahanga mabi yo kw'isi.

Hagayi 2:7,21,22: Imana izonyiganyiza amahanga ngo ayakwegere kuri yo.

Zekariya 12:1: Imana yerekana wa ko ari yo yaremye impwemu y'umuntu.

Zekariya 4:10: Ivyiyumviro vy'Imana vyibanda ku isi.

Zekariya 12:10; 13:1,6,7: Ivuga imbere y'igihe urupfu rwa Yesu kubera ivyaha vy'isi.

Zekariya 14:8-9: Imana izoba umwami w'isi yose.

Malaki 1:11: Izina ry'Imana rizoshimagizwa mu mahanga yose.

Uhoreye kuri ibi bice vy'akarorero urashobora kubona ko bidashoboka gusuzuma ivyo abahanuzi bigisha vyose ku bijanye n'umugambi w'Imana ku isi muri iki kibanza gitoyi. Mu gice ca "Kugira ngo wige ibindi" c'iki gice uzosangamwo ibisobanuro vyose vyerekeye isi bivuye ku bahanuzi bo mw'lsezerano rya Kera kugira ngo biguhe uburenganzira bwo kubandanya iki cigwa.

GUHINDURA TUJE MW'ISEZERANO RISHASHA

Isezerano rya kera rirangizwa n'igitabo ca Malaki. Isezerano Rishasha ritangura n'igitabo ca Matayo. Mu kigabane gikurikira uzotangura kwiga ukuntu Bibiliya ibona isi nk'uko bigaragara mw'Isezerano Rishasha.

Mw'isezerano rya kera, umugambi w'Imana wari uwo gukoresha Isirayeli mukwegera amahanga yose kuri yo. Mu kubaho ubuzima bwo imbere y'Imana no gutinya, bari bakwiye gukwegega amahanga nk'umusumari munini ngo baze i Yerusalem no ku Mukama.

Mw'Isezerano Rishasha, inyuma y'aho Isirayeli yankiye Yesu, havutse umugwi mushasha w'abantu. Uwo mugwi uwzi nk'Ishengero ugizwe n'abizera bose bavutse ubwa kabiri. Biciye mw'Ishengero, Imana ubu iriko irakora kugira ngo yihishurire isi.

Ariko uburyo bwo kubikora buratandukanye. Mw'isezerano rya kera, amahanga yategerezwa kuza i Yeruzalemu kwiga Uhoraho. Mw'Isezerano Rishasha, Ishengero rirungikwa iva i Yeruzalemu ija mu mahanga.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ishingiro ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ni ubuhe butumwa nyamukuru buri mw'ijambo ry'Imana?

---

3. Nuvuge mu ncamake ukuntu Bibiliya ibona isi bigaragara mu bitabu vy'amategeko yo mw'Isezerano rya Kera.

---

4. Nuvuge mu ncamake ukuntu Bibiliya ibona isi bigaragara mu bitabu vy'amateka y'Isezerano

rya Kera.

---

5. Nuvuge mu ncamake ukuntu Bibiliya ibona isi bigaragara mu bitabu vy'imivugo vyo mw'lsezerano rya Kera.

---

6. Nuvuge mu ncamake ukuntu Bibiliya ibona isi bigaragara mu bitabu vy'ubuhanuzi bwo mw'lsezerano rya Kera.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka mu nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGA

Koresha urutonde rw'Ivyanditswe rukurikira kugira ngo ukomeze kwiga ukuntu Bibiliya ibona isi mw'lsezerano rya Kera. Urutonde rurimwo amajambo yerekeye isi, abapagani, amahanga n'abanyamahanga [bisobanura amahanga yose atari Isirayeli].

Itanguriro: 6:5-7,11-13,17; 8:17,22; 9:1-2,11-17; 10:32; 11:1,8,9; 12:2,3; 13:16; 14:19,22; 17:4-6,16,20; 18:18; 21:13,18; 22:18; 26:4; 28:14; 46:3.

Kuvayo: 8:22; 9:14,16,29; 19:5,6; 32:10; 33:16; 34:10

Abalewi: 20:23

Igitigiri: 14:21

Gusubira mu vyagezwe: 3:24; 4:27,39; 7:6; 9:4; 10:14; 14:2; 15:6; 18:9; 26:19; 28:1,10; 30:19

Yosuwa: 2:11; 3:11; 4:24; 23:3,9,12,23

Abacamanza: 2:21-23.

I Samweli: 8:5.

II Samweli: 7:23; 22:50

I Abami: 8:23,43,53,60; 11:2.

II Abami: 5:15; 17:11,15; 19:15,19

I Ngoma: 16:14,23,24,30,31,35; 17:21; 29:11

II Ngoma: 6:14,33; 16:9; 20:6; 32:13

Nehemiya: 1:8; 5:9; 6:16; 9:6.

Yobu: 9:24; 12:23; 19:25; 37:6,12; 38:4.

Zaburi: 2:1,2,8; 8:1,9; 9:5,8,15,17,19,20; 10:16,18; 18:7,43,49; 19:4; 22:27-29; 24:1; 25:13; 33:5,8,10,12,14; 34:16; 37:9,11,22; 44:2,11,14; 46:2,6,8-10; 47:2,3,7-9; 48:2,10; 49:1; 50:1,4,12; 57:5,9,11; 58:11; 59:5,8,13; 65:5,9; 66:4,7; 67:2,4,6,7; 68:8,32; 69:34; 72:8,11,17,19; 73:12,25; 74:12,17,20; 75:3,8; 76:8,9,12; 77:18; 78:55,69; 79:6,10; 80:8; 82:8; 83:4,18; 86:9; 89:11; 90:2; 93:1; 94:10; 95:4; 96:1; 99:1; 102:15,19,25; 104:5,9,13,14,24,30,32,35; 105:7; 106:27,34,35,41,47; 108:3,5; 110:6; 111:6; 112:2; 113:4; 114:7; 115:2,15,16; 117:1; 119:64,90,119; 121:2; 124:8; 126:2; 134:3; 135:6,7,10,15; 136:6; 138:4; 146:6; 147:8,15; 148:11,13; 149:7.

Imigani: 2:22; 3:19; 8:23,26,29,31; 10:30; 11:31; 14:34

Umusiguzi: 1:4; 3:11; 5:2,9; 7:20; 8:14,16; 10:7; 11:2; 12:7.

Yesaya: 2,2,4,19,21; 5:26; 6:3; 11:4,9,12; 12:5; 13:11,13; 14:12,26; 17:12,13; 23:9; 24:1,4-6,19-21; 25:7,8; 26:2,9,21; 34:2; 37:16,20; 40:12,15,17,21,28; 41:9; 42:4,5,10; 44:24; 45:8,12,18,22; 48:13; 49:6; 51:6,13,16; 52:10; 54:5; 55:5,9; 60:2; 61:11; 64:2,4; 65:1,17; 66:1,18,22

Yeremiya: 1:5; 4:2; 5:9; 6:19; 7:28; 9:9,24; 10:2,10-12,25; 12:17; 16:19; 18:7-9; 22:29; 23:5,24; 25:14,15,17,31,32; 27:5; 29:14; 31:7,10; 32:17; 33:9; 36:2; 46:28; 49:14; 51:15,20,25

Amarira: 4:20

Ezekiyeli: 5:5-8; 16:14; 20:41; 36:24; 38:23; 39:7,21; 43:2.

Daniyeli: 4:35; 6:27

Hoseya: 2:23; 6:3; 9:17

Yoweli: 2:17,19,30; 3:2,11,12

Amosi: 4:13; 9:8,9,12

Obadiya: 1:1,15.

Mika: 1:2,3; 4:2,3,7; 5:4,15; 6:2; 7:16

Nahumu: 1:5.

Habakuki: 1:5; 2:14,20; 3:3,6,12

Sofoniya: 2:3,11; 3:6,8,20

Hagayi: 2:7,14,21,22.

Zekariya: 1:10,11,15; 2:8,11; 4:10; 12:1,3,9; 14:2,3,9,16

Malaki: 1:11

IGICE CA GATANU

Isi mw'Ijambo: Isezerano Rishasha

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura ingene umugambi w'Imana kw' isi wahishuriwe mu makuru y'ivuka rya Yesu.
- Kuvuga mu ncamake ukuntu isi ibona Yesu nk'uko vyerekanywe n'ingeso ziwe.
- Kuvuga mu ncamake ivyo Yesu yigishije ku vyerekeye isi n'ubutumwa afise kuri yo.
- Gusigura akamaro k'umusaraba wa Yesu mu mugambi w'Imana ku isi.

UMURONGO W'INGENZI:

Narakuninahaje kw'isi; Nararangije igikorwa wampaye gukora. (Yohani 17:4)

INTANGAMARARA

Iki gice kirabandanya inyigisho y'isi nk'uko yerekanwa mw'Ijambo ry'Imana. Irasigura ukuntu Bibiliya ibona isi, ivyo bikaba vyahishuriwe mw'Isezerano Rishasha. Kuva kw'itangazo ry'ivuka rya Yesu gushika mu buzima bwiwe, urupfu rwiwe n'izuka ryiwe, Isezerano Rishasha rishimika ku vy'isi.

Ukwo gushimika nyene kurabandanya inyuma y'aho Yesu agarukiye mw'Ijuru igithe Ekleziya izosohoka gushikira amahanga yose Inkuru Nziza. Uzokwiga "Ishengero Mw'Isi" mu kigabane gikurikira.

AMATANGAZO Y'IVUKA RYA YESU

Itangazo ryambere ry'ivuka rya Yesu ryanditswe mw'Isezerano Rishasha ryamenyeshejwe n'umumarayika umugore yitwa Mariya yari isugi. Ivyo ubisome muri Luka I.

Ukuza kwa Yesu kw'isi kwari mu mugambi w'Imana wahishuriwe mw'isezerano rya kera. Mariya ati Umukiza ariko araza...

... Nk'uko [Imana] yabibwiye ba sogokuruza, Aburahamu n'uruvyaro rwiwe ibihe vyose. (Luka 1:55).

Soma itangazo ry'ivuka rya Yesu ryakozwe n'abamarayika muri Luka 2:10-14. Raba amajambo agira ati: «Ehe ndabazaniye ubutumwa bwiza bw'umunezero mwinshi, uzoba ku bantu bose» (umurongo wa 10) n'aya ngo « kw'isi, amahoro, abantu bashimwa » (umurongo wa 14). « Abantu bose » bisigura abantu bose bo kw'isi. Iri tangazo ry'ivuka rya Yesu rihishura ko yaje ku bw'abantu bose bo kw'isi.

Iyo hataba ayandi majambo ahantu hose mw'Isezerano Rishasha yemeza ko Inkuru Nziza yagenewe abantu bose bo kw'isi, iri tangazo ryoba rihagije.

UKWITANGA KWA YESU .

Igihe Yesu yajanwa mu rusengero kugira ngo yegurirwe Imana, nk'uko vyari bisanzwe ari umugenzo w'Abayuda, Simeyoni yaremeye ko ari we Mukiza w'isi yasezeranywe. Soma ivyo vyabaye muri Luka 2:25-32. Simeyoni yatangaje ko Yesu yaje gusubiza hamwe Imana n'abantu. Yavuze ati:

«Agakiza kawe... kateguwe imbere y'abantu bose... umuco wo kumurikira abanyamahanga» [abapagani] (Luka 2:31-32).

Ubundi buhanuzi bwo mw'Isezerano Rishasha bwerekereye ubutumwa bwa Yesu mw'isi bwahavuye butangwa na Kayafa, Umuherezi Mukuru w'ukwizera kw'Abayuda. Yavuze ati:

... biratubera vyiza umuntu umwe apfira igihugu, hako ihanga ryose ritimbuka.»

Ivo ntiyabivuze ubwiwe, ariko kuko uwo mwaka yari umuherezi mukuru, yahanuye ko Yesu azopfira iryo hanga.

Kandi si kubw'iryo hanga gusa, ariko nukugira ngo abana b'Imana bari basanzaye, abakoranirize hamwe. (Yohani 11:50-52) .

YOHANA UMUBATIJI

Yohani Umubatiji yari umuntu yatoranijwe n'lmana ngo ategure abantu ukuza kwa Yesu. Soma ivy'ivuka ryiwe n'umugambi w'lmana ku buzima bwiwe muri Luka 1.

Igihe Yohani yamenyesha abantu Yesu, yavuze ati: «Abantu bose bazobona agakiza k'lmana». Yesu yaje kuzanira abantu bose agakiza (Luka 3:3-6).

Yohani na we nyene yavuze ko Yesu ari "Umwagazi w'intama w'lmana yarungitswe gukuraho icaha c'isi":

Bukeye, Yohani abona Yesu aje amugana, avuga ati: «Ng'uyu Umwagazi w'intama w'lmana ukuraho ivyaha vy'isi. (Yohani 1:29)

Mw'isezerano rya kera intama zakoreshwa nk'ibimazi vy'icaha. Yesu yabwirizwa kuba ikimazi c'lmana ku bw'icaha. Yari kuba ikimazi gitunganye, ca nyuma. Ntivyobaye bikenewe ko umuntu abandanya umugenzo wo mw'Isezerano rya Kera wo gutanga amaraso y'ibikoko kugira ngo umuntu ababarirwe icaha.

Yohani yise Yesu «umuco w'isi»:

Umuco w'ukuri wamurikira umuntu wese wariko uraza mw'isi. Yari mw'isi, kandi isi yaremwe na We, ariko isi ntiyamumenya. (Yohani 1:9-10).

INYIFATO YA YESU .

Yesu yarahishuye urukundo rwinshi afitiye isi biciye ku nyifato yiwe mu gihe c'ubusuku bwiwe bwo kw'isi. Soma ivyerekeye ukugaburira abantu 5.000 muri Matayo 14:13-21. Abigishwa babona ko iyo sinzi ari ikintu kibabaza. Yesu yabona ko ari akaryo ko kwerekana urukundo rw'lmana.

Soma ivyerekeye Yesu n'umugore w'i Samariya muri Yohana 4:1-42. Muri ako karorero, Yesu yigishije ko ata tandukaniro riri hagati y'ubwoko n'ingingo Imana yashizeho yo guzungura icaha. Abanya Samariya baravuga bat:

... None ntitwizeye kubera ijambo ryawe, kuko ubwacu twamwumvise, tukamenya yuko vy'ukuri ari we Mukiza w'isi. (Yohani 4:42)

Muri ico gihe ni ho Yesu yasangira n'abigishwa biwe iyerekwa rikomeye ry'umwimbu wo mu vy'impwemu uzoba kw'isi yose. Yavuze ati:

Mbega ntimuvuga ngo hasigaye amezi ane iyimbura rigashika? raba ndababwiye: Raramura amaso, murabe imirima; kuko zimaze kwera zikwiye kwimbura. (Yohani 4:35)

Yabwiye abigishwa biwe ati:

... Ivyimburwa vy'ukuri ni vyinshi, ariko abakozi ni bake;

Ni musabe rero Nyene ivyimburwa arungike abimbuzi mu vyimburwa vyiwe. (Matayo 9:37-38).

Soma Mariko 14:1-9 havuga ingene Mariya yasize amavuta kuri Yesu. Abantu bamwebamwe baramuneguye kubera yuko yasutse Yesu ayo mavuta azimveye cane. Ariko Yesu aravuga. . .

... Aho hose iyo Nkuru Nziza izokwamamazwa kw'isi yose, ivyo uwo mugore yakoze na vyo nyene bizovugwa, bibe icibutso ciwe.» (Mariko 14:9)

Muri ayo majambo, Yesu yahishuye ko ari umugambi wiwe ko Inkuru Nziza ija kw'isi yose. Soma ivy'ugusukura urusengero muri Mariko 11:15-17. Yesu yongeye gushimika kw'isi nk'uko yabivuze ati:

... None ntivyanditswe ngo: Ingoro yanje izokwitwa ingoro y'amahanga yose yo gusengeramwo?... (Mariko 11:17)

Muri iki gihe, ibibanza vyinshi dusengeramwo vyaravuye ku n'tumbero y'Imana. Turakeneye Yesu ngo asubire kudusukura kugira ngo dushobore gushitsa umugambi wiwe uwo. . .

... Inzu yanje izokwitwa inzu yamasengesho y'abantu bose. (Yesaya 56:7).

INYIGISHO YA YESU .

Yesu yashimikiye cane ku mugambi w'Imana kw' isi mu nyigisho ziwe hamwe no mu nyifato yiwe.

Iga ibi bice bikurikira muri Bibiliya yawe:

Matayo 5:13-16: Abayoboke ba Yesu bategerezwa kuba umunyu w'isi n'umuco w'isi.

Matayo 6:10: Biremeza ko Imana ifise ubugombe n'umugambi bizaranguka kw'isi.

Matayo 6:19; 16:26; Mariko 8:36; Luka 12:22-32; Yohana 12:25: Ivyiyumviro vyacu ntibikwiye kuba ivy'isi ahubwo bikwiye kuba ivy'ibihe bidahera.

Matayo 9:6; Mariko 2:10; Luka 5:24: Yesu afise ububasha bwo kubarira ivyaha.

Matayo 13:35: Yesu yahishuye ibintu vyerekeye umugambi w'Imana kw' isi wari ibanga kuva isi iremwa.

Matayo 21:43: Yesu avuga imbere y'igihe ukuntu Inkuru Nziza izokwiragira mu mahanga y'abanyamahanga.

Luka 4:18-19: Raba ukuntu Yesu yitwararika ivyo abantu bo kw'isi bakeneye.

Luka 12:49-51; Yohana 9:39; 12:31: Yesu yaje kuzana "umuriro" (urubanza) n'amacakubiri hagati y'ukugororoka n'icaha.

Luka 13:28-29: Yesu yigishije ivy'ugukoranirizwa hamwe kw'amahanga yose kw'iherezo ry'ibihe.

Yohana 3:16-18; 12:47; 17:6; 18:37: Iyi mirongo irerekana imigambi yiwe yo kuza mw'isi.

Yohana 6:33-51: Yesu yavuze ko ari we mukate w'ubuzima ku "muntu wese" kandi azotanga umubiri wiwe ku bw'ubuzima "bw'isi."

Yohana 7:7: Yesu yavuze ibijanye n'ukuntu isi imeze mu vy'icaha.

Yohana 8:12: Yesu yiyerekanye nk'umuco w'isi. (Raba kandi 9:5 na 12:46).

Yohana 8:23, 26: Yesu yavuze ko atari uw'isi ariko yatumwe mw'isi kuvuga ubutumwa bw'Imana.

Yohana 12:47: Yesu yavuze ko yaje gukiza isi.

Yohana 10:1-16: Iki gice kivuga imbere y'igihe ko Inkuru Nziza izokwamamazwa n'amahanga y'abanyamahanga, "intama" zitari izo mu rugo rwa Isirayeli. Imirongo y'ugutandukanya yokurwaho uko abantu bose baba "intama z'urugo rumwe."

Yohana 12:20-36: Yesu yavuze ko azokwegera abantu bose kuri we mu gupfa kubera ivyaha vy'isi. Yari gukwegera abagabo n'abagore bo mu mihingo yose y'isi.

Yohana 15:18-19; 16:33; 17:14-16: Nk'uko Yesu yanswe, ni ko n'abayoboke biwe boshikiwe n'ukwankwa n'isi.

Yohana 16:8: Mpwemu Yera niyaza, yari guhana isi y'icaha.

IMIGANI YA YESU:

Yesu yaravuze imigani myinshi mu gihe c'ubusuku bwiwe bwo kw'isi. Imigani ni ingero zisanzwe zikoreshwu mu kwerekana ukuri kwo mu vy'impwemu. Vitwa "inkuru zo kw'isi zifise insobanuro zo mw'ijuru." Mu migani Yesu yarahishuye vyinshi ku mugambi w'Imana ku isi:

Umusamariya mwiza: (Luka 10)

Ihanga rya Isirayeli ntiryari rifitaniye imigenderanire myiza n'iharga ry'Abasamariya. Ikibazo c'uko «Mugenzi wanje ni nde» cari kimaze igihe kirekire kivugwa mu bakuru b'idini. Iyo nkuru yigisha inyifato ibereye ku bijanye n'abo mu yindi mico kama.

Umwana w'ikijuju: (Luka 15)

Inyifato y'umusaza muri iyi nkuru yari nk'iy'abarongozi b'idini bo muri Isirayeli mu gihe ca Yesu. Ntibashaka ko urukundo rw'Imana rugera no ku yandi mahanga. Barababajwe n'uko abo mu

yandi mahanga bomenya agakiza k'Imana.

Nimba tunegura Isirayeli, dutegerezwa kwibuka ko benshi mw'ishengero ry'ubu bafise iyo nyifato nyene. Turaruhuka ata nkomanzi mu mihezagiro y'Injili ataco twitwararika abakiri mu mwijima w'abapagani ata Yesu.

Umusi mukuru uhambaye: (Luka 14, 16-24) .

Iyi nkuru ihishura ko Isirayeli yahawe akaryo ka mbere ko kwinjira mu Bwami, ariko yanse ubutumire. Iryo hamagara ryari gusohoka ubu ku bantu bose bari mu "mabarabara makuru n'inzitiro" z'isi.

Abarimyi: (Matayo 21:34-44)

Yesu yahishuye ko Isirayeli yari igenewe kuba abarinzi b'umurima w'imizabibu w'Imana, ariko yarananiwe muri iyo nshingano.

Ingano n'Ivyatsi bibi: (Matayo 13:36-43)

Umurima wo muri uwo mugani wagereranya isi. Ijambo ry'Imana rigomba gukwiragira kw'isi yose. Ku muhero w'isi, umwimbu wo mu vy'impwemu wamye uzokwimburwa n'Imana.

Umubivyi: (Mariko 4)

Imbuto, airyo Jambo ry'Imana, igomba gushwiragizwa mu mirima yose y'isi. Rizogwa ku bwoko bwinshi bw'ivu ryo mu vy'impwemu kandi rizovamwo ivyiza bitandukanye.

Ukwiragira kw'ubwami: (Matayo 13)

Yesu yarakoresheje imigani myinshi kugira ngo yerekane ingene Inkuru Nziza y'Ubwami yokwiragiye kw'isi yose. Soma inkuru z'akabuto ka sinapi, umwambiro, ubuji, urusenga, itunga ryihishijwe, isaro ry'agaciro kanini, na nyen'urugo muri Matayo 13.

UKWANKWA KWA YESU .

Kubera ko Isirayeli yanse ubutumwa bwazanywe na Yesu, Umukama yarakoresheje ingero nyinshi kugira yerekane uburemere bw'ukwanga kwabo.

ABANYAMIBEMBE CUMI: (Luka 17, 12-19)

Muri ico kintu cabaye Umusamariya umwe w'umunyamibembe yaragarutse kugira ngo ashime, mu gihe abo banyamibembe icenda b'Abisirayeli bo batagarutse. Yesu yashize umutima ku vy'uko uwo Musamariya yakengurukira Imana mu gihe Abisirayeli bafata minenerwe ukugira neza kw'Imana. Ivyo vyatandukanye n'ukuntu Isirayeli n'amahanga y'Abanyamahanga vyakiriye Inkuru Nziza.

UMUGORE W'UMUSIROFENIKI: (Matayo 15:21-28)

Inyishu ya mbere ya Yesu yasa n'iyikomeye, ariko yari afise umugambi udasanzwe. Yesu yari afise umugambi w'uko ukwizera kwiwe gukomeye kwohishurirwa, gukaba akarorero n'uguhana Isirayeli. Kwemera ivyo yasavye vyerekana ko imbabazi z'Imana zitagarukira ku mipaka y'ibihugu.

UMUKOZI W'UMUKURU: (Matayo 8:5-12)

Uwo mugabo yari umusoda w'Umuroma, yamara imbabazi z'Imana zaramugiriye mu gukiza umusavyi wiwe. Yesu yavuze ku bimwerekeye ati:

**Ndababwira ukuri yuko no muri Isirayeli sinari nabonye ukwemera gungana gutyo.
(Matayo 8:10).**

Amajambo ya Yesu ku murongo wa 11 arahishura ko Inkuru Nziza y'Ubwami yari iy'abantu bose:

Ndababwiye yuko benshi hazoza bavuye mu buseruko no mu burengero, bakicarana na Aburahamu na Izahaki na Yakobo mu Bwami bwo mw'ijuru. (Matayo 8:11).

UMUSARABA N'ISI .

Urupfu rwa Yesu ku musaraba rware mu mugambi w'Imana kw' isi. Urupfu rwiwe ni rwo rufatiro rw'agakiza k'isi. Ni bwo butumwa nyamukuru buri muri Bibiliya yose uko ingana. Yesu kenshi yakwegereye iviyumviro ku ngaruka z'umusaraba kw'isi yose:

Matayo 20:28: Yaje "kugira ngo atange ubuzima bwiwe ngo bube incungu ya benshi." « Benshi » bisigura abantu benshi bo kw'isi yose.

Matayo 26:28: Yesu yavuze ko amaraso yiwe "yamenetse kubera benshi kugira ngo ivyaha biharirwe."

Yohana 3:14-17: Yesu yaseruye urukundo Imana ikunda isi nk'uko yahishuwe mu gutanga Umwana wayo ngo apfe kubera ivyaha vy'abantu. «Uwo ari we wese» bisigura abantu bose bo mu mahanga yose.

Yohana 6:51: Arerekana ko azotanga ubuzima bwiwe ku bw'isi.

Yohana 12:32: Yesu yavuze ko azokwegera abantu bose kuri we kugira ngo baronke agakiza.

Umusaraba ni co ciyumviro nyamukuru c'ivyanditswe na Paulo, ahishura vyinshi ku ntumbero zawo zo kw'isi yose:

Abaroma 5:12-21: Kubera icaha ca Adamu, urubanza rwaje ku bantu bose. Kubw'urupfu rwa Yesu ku musaraba, ukugororoka gushobora kuza kuri bose.

II Ab'i Korinto 5:14-19: Yesu yapfiriye "ku bwa bose" Imana, biciye kuri Yesu, yuzuza isi na yo nyene.

Abagalatiya 1:4: Yesu yitanze kubera ivyaha vyacu nkuko Imana yabigomvye.

Abanyefeso 3:6-II: Amahanga y'abapagani yari akwiye kuronka ivyiza vy'impongano ya Yesu.

Abakolosayi 1:20: Amahoro n'ugusubiza hamwe n'Imana kubw'urupfu rwa Yesu ku musaraba.

I Timoteyo 1:15: Yesu yaje gukiza abanyavyaha.

I Timoteyo 2:5-6: Hariho umuhuza umwe gusa, ni Yesu Kristo, biciye kuri we abantu bo mu miryango yose n'amahanga yose bashobora gushika ku Mana imwe y'ukuri.

Abaheburayo 9:11-12: Yesu ybabajwe rimwe kubera ivyaha vyose vy'umuntu.

I Yohana 4:9,14: Yohana kandi akwegera iviyumviro ku ngaruka z'umusaraba kw'isi yose: Yesu yarungitswe mw'isi kugira ngo abe Umukiza w'isi.

UMUGAMBI WAHEZE .

Uko Yesu yahanganye n'urupfu ku musaraba, yavuze ati:

... Ico ni co navukiye, kand'ico naje mw'isi, ni ukugira ngo nshingire intahe ukuri. Uwo ukuri wese yumva ijwi ryanje. (Yohani 18:37)

Biciye mu rupfu rwiwe ku musaraba, Yezu yamenyesheje ko umugambi w'Imana wo gusubiza hamwe isi waris ushitse. Yezu yavuze ati:

Narakuninahaje kw'isi; Nararangije igikorwa wampaye gukora. (Yohani 17:4)

UMUGAMBI WA YESU .

Haciye imisi itatu Yesu apfuye, yarazutse (Matayo 28). Yesu yarabonekeye abayoboke biwe kenshi amaze kuzuka n'imbere y'uko asubira mw'ijuru. Igihe cose yahura na bo, yarababwira ivyo gushikira isi n'ubutumwa bwiza. Yabahaye urugamba rwaje kwitwa "Igikorwa Gikomeye". Mu kigabane gikurikira, uzomenya ingene abigishwa biwe bashitse kuri iyo ngorane.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Igenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Sigura ingene umugambi w'Imana kw' isi wahishuwe mu matangazo y'ivuka rya Yesu.

---

3. Sigura ingene ukuntu Bibiliya ibona isi vyagaragajwe n'ingeso za Kristu.

---

4. Nuvuge mu ncamake ivyo Yesu yigishije ku vyerekeye isi n'ubutumwa yarungitse kuri yo.

---

5. Sigura akamaro k'umusaraba wa Yesu mu mugambi w'Imana kw' isi.

---

6. Yesu yashatse kuvuga iki igihe yavuze ko yarangije igikorwa c'Imana?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

Bandanya wiga ivyerekeye isi mu kwiga ibitabu bikurikira. Ivyo vyose ni vyo vyerekeye "isi" n'amajambo afitaniye isano n'ivyo mu Njili:

Matayo: 5:5,13,14; 6:19; 9:6; 10:34; 13:35,38-40,49; 16:19,26; 18:18,19; 21:43;
24:3,7,9,14,30,35; 25:32,34; 28:18-20

Mariko: 2:10; 4:5,19; 8:36; 10:30; 11:17; 13:8,10,27,31; 14:9; 16:15

Luka: 1:70; 5:24; 11:50; 12:30,49,51; 18:30; 21:10,25,26,33,35; 24:47

Yohani: 1,9,10,29; 3:16,17,19,31; 4:42; 6:33,51; 7:7; 8:12,23,26; 9:5,39; 11:51,52;
12:19,25,31,32,46,47; 14:17,19,31; 15:18,19; 16:11,21, 28,33; 17:4,6,11,14-16,18,21,23;
18:20,36,37; 21:25

IGICE CA GATANDATU

Ishengero ryo mw'isi .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura «Igikorwa Gikomeye».
- Gutanga ibisobanuro vy'Ivyanditswe vyerekeye "Igikorwa Gikomeye."
- Gusigura ijambo «Ishengero».
- Gusigura ingene Ishengero ryatanguye.
- Kumenya ububasha bw'impwemu buri inyuma y'Ishengero.
- Guca irya n'ino umugambi w'Imana wo gutunganya Ishengero.
- Kuvuga intumbero y'Ishengero.
- Sigura ibintu vy'ishimikiro vyo mu "Nkuru Nziza y'Ubwami."

UMURONGO W'INGENZI:

Ariko muzoronka ububasha Mpwemu Yera ni yamara kuzirukirako, kandi muzombera ivyabona i Yeruzalemu n'i Yudaya yose n'i Samariya no ku mpera y'isi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

INTANGAMARARA

Mu bihe vy'lsezerano rya Kera Imana yahagurukije ihanga rya Isirayeli nk'abantu yashobora gucako mu guhishurira isi umugambi wayo w'agakiza. Isirayeli imaze kwanka Yesu, Imana yarahagurukije umugwi mushasha w'abantu izokoresha mu gukorana n'umwete mw'isi. Uwo mugwi uzwi kw'izina ry'Ishengero. Ishengero rifise ikibanza n'intumbero bidasanzwe mu mugambi w'Imana ku mahanga. Iki cigwa kirasigura uruhara rw'Ishengero mw'isi.

ISHINGANO IKOMEYE

Yesu amaze kuzuka mu bapfuye, yarabonekeye abayoboke biwe incuro nyinshi. Igihe cose, yarabashikirije ingorane yihutirwa. Iyo ngorane yari inshingano yabo yo gushikira isi yose ubutumwa bwiza. Ubwo butumwa Yesu yashinze abemera, bwamenyekanye kw'izina rya «Igikorwa Gikomeye». Ni igikorwa canke igikorwa gihambaye kuruta ibindi vyose umuntu yigeze guhabwa. Ni inshingano yo gushikira Inkuru Nziza ikiremwa cose kizima.

Ibi bice bikurikira birandika Inshingano Nkuru nk'uko Yesu yayihaye abayoboke biwe:

YOHANA 20:21-23:

Yesu yabwiye abayoboke biwe ati: «Nk'uko Data yantumye, ni ko nanje ndabatumye». Inshingano Nkuru yatanguye ku Mana. Mu myaka yose Imana yararungitse kenshi intumwa zayo, abahanuzi, kugira ngo zikwegere umuntu w'umunyavyaha kuri yo. Izo ntumwa kenshi zari zaranse. Ubwanyuma, Imana yararungitse Umwana wayo w'ikinege Yesu.

Ivo Imana yasavye Yesu vyose nk'intumwa, natwe irabisaba kuko twarungitswe "nk'uko" Data yamutumye. None Yesu yasabwa iki?

- Yaje mw'isi afise ubutumwa bw'Imana.
- Yasize vyose ngo bize.
- Yari yiteguye kwifatanya n'abantu baguye.
- Yari yiteguye kubabara no gupfa kubera ubutumwa.
- Yaranguye ubutumwa bwiwe mu gutangaza no mu kwerekana.
- Yarangije igikorwa Imana yamutumye gukora.

LUKA 24:45-59:

Twarize iki gice mu kigabane c'imbere nk'urufunguruzo rw'Ivyanditswe. Bihishura umugambi w'Imana ku rupfu n'izuka rya Yesu. Bisaba gusangira ubutumwa bw'ugucungura amahanga yo kw'isi.

Ntibihagije ko Yesu yapfiriye ivyaha vyabantu. Abagabo bazimiye ntibakizwa ubwo nyene. Tubwirizwa kubabwira Inkuru Nziza tukabashikana ku Mana. Igihano c'icaha n'urupfu (Abaroma 6:23). Kubera icaha, umugabo n'umugore wese baja muri Gehinomu. Abakira Umwami Yesu bakaronka imbabazi z'ivyaha ni bo bonyene bazokira.

Imana ntishaka ko umuntu umwe apfa:

Umwami Imana ntitebeje isezerano ryayo, nk'uko bamwe biyumbira kw'iritevya; ariko yihanganira mwebwe, ntigomba ko hagira n'umwe apfa, ariko igomba ko bosebihana. (II Petero 3:9).

Nta kibazo kiriho ku bijanye n'icipfuzo c'Imana c'uko umuntu wese wo kw'isi yokizwa:

Kuko:« Umuntu wese azokwambaza izina ry'Uhoraho, azokizwa.» (Abaroma 10:13).

Ariko. . .

None bazokwambaza bate uwo batirizera? Kandi bazokwizera bate Uwo batarumva? Kandi bazokwumva bate ata wabasiguriye ivyiwe? (Abaroma 10:14).

Imana ishaka ko umuntu wese akizwa, ariko umuntu ategerezwa kubabwira iyo nkuru nziza.

MARIKO 16:14-16:

Itegeko ni "kugenda." Iyo umuntu aja ni "isi yose." Inkuru Nziza ni iyo kubwira ikiremwa cose. Yesu asezerana gukorana n'abagenda biciye mu vyerekawna bikomeye vy'ibimenyetso vy'igitangaza. Hari abantu barondera ibimenyetso mu busuku bwabo iyo batariko barangura itegeko ryo kugenda hanyuma bakibaza igituma ata bubasha bafise.

YOHANA 15:16:

Yesu yaradutoye kandi aradushinga kugira ngo tugende twame ivyamwa vy'impwemu. Soma iki kigabane cose kivuga ku kwama ivyamwa vyo mu vy'impwemu. Uzomenya ingene Yesu ari umuzabibu natwe tukaba amashami. Ni ubuzima-bugenda bwa Yesu muri twebwe buzana umwimbu wo mu vy'impwemu.

MATAYO 28:16-20:

Yesu ati "ububasha bwose" yabuhawe n'Imana. Kubera ivyo, Yesu yari afise ububasha bwo

gutegeka abayoboke biwe kuzunguruka isi yose bafise Inkuru Nziza. Iciyumviro muri iki gice:

Abakozi: Abakozi ni abantu Yesu ariko arahamagara ku gikorwa. « Mwebwe » [abizera bose] ni mwebwe intumwa.

Ububasha: "Ububasha bwose." Inkomezi z'Imana ni zo zituma intumwa ishobora kugenda. Ni ububasha bwa Mpwemu Yera w'Imana, si ububasha bw'umuntu n'uburyo bwiwe.

Ivy a mbere: "Genda" ni itegeko ryatanzwe muri iyi nyandiko ya Komisiyo Nkuru. Ni co kintu co gushira imbere mu buzima bwacu, si ikintu co guhitamwo.

Umugambi: Kwigisha no kwamamaza ni bwo buryo buzokoreshwa.

Intumbero: Intumbero ni uguhindura amahanga yose abigishwa. Ukwo ni kwo kugwiza Inkuru Nziza.

Abantu: Abantu bazoshikira ni "amahanga yose." Ubwo ni bwo bunini canke uburebure bw'itegeko. Birimwo isi yose.

Ukuhaba: Uwuzojana natwe ni Yesu. Uyu ni we muyobozi w'urutonde. Azotuyobora kandi azotuyobora biciye muri Mpwemu Yera uko tuzorangura Inshingano Nkuru.

Itegeko: Amategeko akwiye kwigishwa ni ubutumwa. Ubutumwa bwo kujana kw'isi ni Inkuru Nziza y'Ubwami.

Kandi ubu butumwa bwiza bw'ubwami buzovugwa mw'isi yose, ngo bube ikimenyetso kibere icabona amahanga yose,maze umuhero uzoca uza(Matayo 24:14).

Inkuru Nziza yitwa kandi Inkuru Nziza y'Imana (I Ab'i Tesalonike 2:9), Inkuru Nziza ya Kristo (I Ab'i Tesalonike 3:2), n'Injili ya Paulo (Abaroma 2:16). Nta n'ikivuguruzanya kiri aha. Imana ni yo yatanguje Inkuru Nziza. Yesu yarashitse umugambi w'Imana. Abagabo nka Paulo ni abakira n'intumwa z'Injili.

Inkuru Nziza tuyironka mu guhishurirwa n'Imana. Si inyigisho yashizweho n'umuntu:

Ariko bavukanyi, ndabamenyesha yuko Ubutumwa bwiza namenyesheje atari ubw'abantu.

Kuko sinahawe n'umuntu, kandi sinavyigishijwe, atari Yezu Kristu yabimpishuriye. (Ab'i Galatiya 1:11-12).

Mu 1 Ab'i Korinto 15:1-11, ukuri kworoshe kwo mu Nkuru Nziza kuravugwa mu ncamate. Ubutumwa bw'ishimikiro ni Yesu, ubusuku bwiwe, urupfu rw'icaha, izuka n'ukuboneka kwiwe. Inkuru Nziza ishingiye ku buntu no ku kwizera.

Mu nsobanuro yayo ndende, Inkuru Nziza isobanura umugambi woroshe w'agakiza nk'uko bigaragara muri Yohana 3:16, Yohana 14:1, Matayo 11:28, n'Abaroma 10:9. Mu nsobanuro

yayo yagutse, irimwo ivyo Yesu yigishije vyose ku bijanye n'Ubwami.

Inkuru Nziza ni ukuri kw'Imana:

Kuko ari co cizigiro mwabikiwe mw'ijuru, ico mwarumvise kera mw'ijambo ry'ukuri ry'Ubutumwa bwiza. (Ab'i Kolosayi 1:5).

Inkuru Nziza na yo ni ububasha bw'Imana buvamwo agakiza:

Kuko Inkuru Nziza ya Kristu ntaterwa isoni; kuko ari ububasha bw'Imana bwo gukiza uwizera wese; ubwa mbere ku Muyuda, hanyuma ku Mugiriki. (Abaroma 1:16).

ISHENERO

Ingurane y'Igikorwa Gikomeye yashikirijwe na Yesu Ekleziya. Ishengero rikora nk'uko Isirayeli yahamagariwe gukora mu bihe vy'Isezerano rya Kera. Ni umugwi w'amashirahamwe Imana ubu yihishuriramwo amahanga y'isi.

Ni ngombwa gusobanura ico dushaka kuvuga iyo tuvuga "Ishengero". Ishengero rivugwa mw'ijambo ry'Imana si inyubakwa. Si idini canke idini. Ishengero risobanurwa ku rwego rubiri:

KW'ISI YOSE:

Ishengero rigizwe n'abantu bose bemera Yesu Kristu. Ni ubumwe bw'abizera bavutse ubwa kabiri babaho mu kugamburukira Imana.

Ijambo «Ishengero» risobanura «uguhamagara kuva» canke «abahamagawe». Ishengero rigizwe n'abantu bahamagariwe kuva mu Bwami bwa Satani bakaja mu Bwami bw'Imana. Ivyo birimwo abantu b'ubwoko bwose, imiryango yose, imico yose n'indimi zose bemeye Yesu Kristu nk'Umukiza.

Ishengero ryitwa kandi «Umubiri wa Kristo», «Abakristo» canke «abizera». Amajambo nk'ayo rimwe na rimwe arakoreshwa cane, ariko mu nsobanuro yayo nyayo harimwo gusa abavutse ubwa kabiri biciye kuri Yesu Kristu kandi bariko babaho mu kugamburukira Imana.

MU KARERE:

Kubera intumbero z'ubutumwa, ugutunganya, n'ubumwe, imigwi y'abizera yarafatanije hamwe mu bumwe bw'aho hantu butunganijwe. Uwo murongo wo gushinga Ishengero ku rwego rw'intara watanguye mu bihe vy'Isezerano Rishasha.

AKAMERE K'ISHENERO .

Bibiliya ikoresha ibimenyetso vyinshi bisigura cane kamere, igikorwa, ubucuti n'ikibanza c'Ishengero.

Mu mirongo ikurikira Ishengero ryitwa:

Umuntu mushasha: Abanyefeso 2:14-15.

Umubiri wa Kristo: Abanyefeso 1:22-23; 5:30; I Ab'i Korinto 12:27

Urusengero Rw'Imana: Abanyefeso 2:21-22; I Ab'i Korinto 3:9,16; I Timoteyo 3:15; I Petero 2:5.

Ubuherezi bw'Ubwami: I Petero 2:5,9; Ivyahishuriwe Yohana 1:6; 5:10

Umugeni Wa Kristo: II Abakorinto 11:2.

Urugo rw'Imana: Abanyefeso 2:19

Ubusho bw'Imana: Yohana 10:1-29; I Petero 5:3-4; Abaheburayo 13:20; Ivyakozwe n'intumwa 20:28

Ishengero Ry'Imana: Ivyakozwe n'intumwa 20:28; I Ab'i Korinto 1:2; 10:32; 11:22; 15:9; I Timoteyo 3:5; I Abatesalonika 2:14.

Ishengero Ry'Imana Nzima: I Timoteyo 3:15

Ishengero rya Kristo: Abaroma 16:16

Ishengero ry'imfura: Abaheburayo 12:23

Ishengero Ry'Abera: I Ab'i Korinto 14:33

INTUMBERO Y'ISHENERO .

Ishengero rifise ibikorwa vyinshi bihambaye birimwo ugusenga, ubumwe, n'ugufasha abantu. Ariko intumbero nyamukuru y'ukubaho kwayo ni ugukwiragiza Inkuru Nziza. Mu mvugo yoroshe, intumbero nyamukuru y'Ishengero ni ugushitsa Inshingano Nkuru.

Shetani yateye ubutumwa bw'Ishengero rya mbere mu buryo bwinshi. Yagerageje kuba gukwiragira kw'ubutumwa bwiza biciye mu gutotezwa, mu kwhenda mu nyigisho no mu caha. Ayo ni yo mayeri yiwe n'ubu. Ariko hariho ikindi kintu cari giteye uwobwa intumbero y'Ishengero: Ukwitwararika kw'abarongozi bayo ibikorwa vyiza kandi bihambaye vyari hafi guhindura ikintu nyamukuru Kristu yari afise ku muzirikanyi. Ivyakozwe n'Intumwa vy'Inyigisho 4. Hariho ibikorwa vyiza vyinshi vyari bikenewe gukorwa, ariko abarongozi bariko barabikora kandi barirengagiza Ijambo ry'Imana n'isengesho.

Ivyo umuntu akeneye ni vyinshi cane. Yesu yavuze ko abakene bazoba kumwe natwe imisi yose. Ishengero rirashobora kurondera gushitsa ivyo umuntu akeneye kandi ikwiye kuba umuryango w'agaciyo, witwararika nk'uko vyari mu bihe vy'Isezerano Rishasha. Ariko intumbero y'Ishengero ntiruhukira ku guha ivyo umuntu akeneye ku mubiri, mu mibano canke mu vy'umubiri. Ico ishira imbere ni ugukwiragiza Inkuru Nziza. Ishengero rirashobora gufasha ibindi bikenewe, ariko ikwiye gufatanya utwo twigoro n'ugushikiriza ubutumwa bwiza mu buryo bukomeye.

Akarorero keza karaboneka mu Baroma 9 na 10. Intumwa Paulo yari azi ivy'ubutunzi vy'ihanga ry'Abayuda. Yari azi kandi ububisha bwa politike bw'Uburoma ku bantu, yamara biragaragara ko ikintu yari ahagaritse kumutima cane ku bantu cari ivy'impwemu. Ico yari yitwararika kuri Isirayeli kwari uko bokizwa (Abaroma 10:1). Intumbero y'Ishengero ni ukumenyekanisha Inkuru Nziza kugira ngo Imana ikorerwe n'abantu bose mu budahemuka.

IGIKORWA CO KURUNGIKA

Uburyo Imana ikoresha ni ubwo kurungika. Kubera urukundo Data adukunda, yaratume Umwana wiwe bwite:

Kuko urukundo Imana yakunze abari mw'isi ari rwo rwatumye itanga Umwana wayo w'ikinege, ngo uwumwizera wese ntazopfe rubi , ariko ahabwe ubugingo budashira.

Kuko Imana itatumye Umwana wayo gucira urubanza abari mw'isi; ariko yamatumye ngo abari mw'isi bakizwe na we. (Yohani 3:16-17).

Yesu yadushinze kugendana n'Ubutumwa Bwiza. Ishengero ryose ryo mu karere rikwiye kuba ishengero rirungika, rigenda mu rukundo mw'isi iriko irapfa.

Imana ntiyahagurukije Ishengero ngo ibe ibintu bidasanzwe vy'ubutoni bwayo. Ishengero ihamagariwe intumbero, si agateka. Turi abasuku b'ivy'ugusubiza hamwe. Tubwirizwa gukurikiza akarorero kashizweho n'Imana na Yesu. Tubwirizwa kujana n'Ubutumwa Bwiza.

Ishengero ryose rikikujwe n'abantu benshi batagira Imana kandi batagira ivyizigiro. Ico ni co kibazo cacu ca mbere kandi gikomeye, nk'uko Paulo abibwira Ishengero ry'i Filipi (Abafilipi 2:12-16). Amajambo nk'ayo nyene yarabwiwe ishengero ry'i Korinto, i Efeso, i Tesalonike n'i Kolosayi. Ubwo butumwa nyene buravuga no muri iki gihe.

Mu Banyefeso, Paulo avuga mu ncamente intumbero y'Ishengero:

Kandi kugira ngo nkoreshe abantu bose ubumwe bw'ibanga ryari ryahishijwe mu Mana, Yaremye vyose muri Yesu Kristo, kuva kera na riremwa.

Kugira ngo ubu abakuru n'ububasha bo mu bibanza vyo mw'ijuru bamenye n'Ishengero

ubukerebutsi bw'Imana butandukanye.

Nk'uko umugambi wayo w'ibihe bidahera uri muri Kristu Yesu Umwami wacu. (Abanyefeso 3:9-11).

ISHENERO RYAVYAWE N'UBUSHOBONI .

Yesu yasigiye abayoboke biwe igikorwa gikomeye. Babwirizwa gushikiriza isi yose ubutumwa bwiza. Ariko ntiyabahaye iyo nshingano ata bubasha abahaye. Yarabasezeraniye ububasha budasanzwe bwo kurangura ico gikorwa.

Yesu yavuze ko abayoboke biwe bazoronka ubwo bubasha biciye mu kuza kwa Mpwemu Yera:

Ariko muzoronka ububasha Mpwemu Yera niyamara kubazako; kandi muzombera ivyabona i Yerusalem n'i Yudaya yose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi. (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

Abagabo cumi n'umwe bahawe igikorwa kidashoboka. Ntibashinze komite yo gufata ingingo y'uwuzoja hehe. Ntibafata ishikanwa kugira ngo barabe ingene boshobora gufata urugendo. Ntibatoye kandi bakurikiza ingingo y'abantu benshi. Abo bagabo baja mu cumba co hejuru, bashira umutima umwe mu gusenga. Aha, Ishenero yavukiye mu kwerekana ububasha bukomeye.

Ivyakozwe n'intumwa 2 havuga ukuza kwa Mpwemu Yera. Ubwo bubasha bwa Mpwemu Yera bwari ububasha burongowe bwahawwe kubera intumbero yihariye. Intumbero yari iyo gushikira amahanga Inkuru Nziza (Ivyak. 1:8). Ivyakozwe n'intumwa 2 na vyo nyene birandika inkomoko [intango] y'Ishenero ya mbere. Igihe Mpwemu Yera yatanzwe muri iri hishurwa rishasha ry'ububasha, Petero yarabwiriye insiguro yatumye abantu 3.000 bishura Inkuru Nziza. Abo bantu ni bo bagize Ishenero rya mbere. Inkuru y'ukugwira kwabo n'ubutumwa bwabo iraboneka mu gice gisigaye c'igitabu c'Ivyakozwe n'Intumwa.

UMUGAMBI W'ISHENERO .

Kugira ngo Imana ishitse ubutumwa bw'Ishenero, yashizeho ingingo ngenderwako z'ishimikiro z'ugutunganya ibintu. Abagize Ishenero barafitaniye isano nk'abavukanyi n'abavukanyikazi bo mu vy'impwemu. Bitwa "Umubiri wa Kristo," uwo Yesu ari umutwe wawo. Ishenero ritegerezwa gukorana mu bumwe nk'umubiri w'umuntu. Ritegerezwa gukora rirongowe n'Ubukuru bw'Umwami Yesu Kristu.

Imana ishiraho abarongozi badasanzwe mw'ishenero harimwo intumwa, abahanuzi, abavugabutumwa, abungere, n'abigisha. Imana kandi iha uwizera wese yuzuye Mpwemu ingabire [canke ingabirano] zo mu mpwemu zo gukoresha mu gikorwa c'ubusuku.

Ikiganiro c'ingene izo ngabire z'uburongozi n'ubusuku zikora kugira ngo zifashe Ishengero gushitsa ubutumwa bwayo, ntikirengeye urugero rw'iki cigwa. Ikigo mpuzamakungu Harvestime caratanze inyigisho yose kuri iyo nyigisho yitwa "Ubusuku bwa Mpwemu Yera."

INTAHE Y'ISHENERO RYA MBERE .

Igitabo c'Ivyakozwe n'Intumwa mw'Isezerano Rishasha ni inkuru y'ingene Ishengero ryatanguye gushitsa Inshingano Nkuru yo gukwiragiza Inkuru Nziza kw'isi yose. Ibihumbi vyarokowe mu ndwi nkeyi gusa inyuma y'ibantu vyanditswe mu Vyakozwe n'intumwa 2. Uko igihe cagenda kirarenga, igitigiri c'abizera i Yerusalem caragwiriye cane.

Imana yararetse uruhamo rutuma abemera bava i Yerusalem ku nguvu. Nuko bakwiragira muri Yudeya n'i Samariya.

...Kuri ico gihe, ishengero ryari i Yerusalem rihama cane; bose batatanira mu ntara z'i Yudeya n'i Samariya, uretse intumwa gusa. Ni co gituma abasabagiriye bagenda hose bamamaza Ijambo ry'Imana. (Ivyakozwe n'intumwa 8:1,4)

Umwé mu bizera bagiye i Samariya kwamamaza yari Filipo. Iryo ryari ubutumwa bwa mbere bw'imico kama itandukanye bwanditswe mu Vyakozwe n'intumwa (Ivyakozwe n'intumwa 8). Mu Vyakozwe n'Intumwa 9, Imana yahagurukije Intumwa Paulo ngo abe intumwa y'abanyamahanga, abe intumwa ku mahanga yo kw'isi.

Mu Vyakozwe n'intumwa 10 hari inkuru y'uguhinduka kw'umuntu yitwa Koruneliyo. Imana yahaye Petero iyerekwa ryatumye yemera kuja mu mahanga y'abanyamahanga afise Inkuru Nziza. Ivyakozwe n'intumwa 11 vyerekana akamaro ka Mpwemu Yera mu kuyobora ubutumwa bw'Ishengero kw'isi.

Mu Vyakozwe n'Intumwa 13, porogarama nyayo yo gukwiragiza Inkuru Nziza gushika "ku mpera y'isi" iratangura. Paulo na Barunaba bahamagariwe kwamamaza ubutumwa bwiza bujanye n'imico kama itandukanye. Bategerezwa gukwiragiza Inkuru Nziza mu mico kama itari Isirayeli:

Abanyamahanga bavyumvise baranezerwa, baninahaza Ijambo ry'Umwami, abari baragenewe ubugingo budashira bose barizera.

Ijambo ry'Umwami rikwiragira muri iyo ntara yose. (Ivyakozwe n'intumwa 13:48,49)

Ushobora gusoma ivyerekeye inama ya mbere y'abamisyoneri mw'ishengero ry'iwabo i Antiyokiya mu Vyakozwe n'intumwa 14:26-27, no ku vyerekeye raporo yabo ya mbere

bashikirije ku cicaro gikuru c'i Yerusalemu mu Vyakozwe n'intumwa 15:2-4.

Paulo, yizeye umugambi Imana ifitiye amahanga yo kw'isi, yarashikirije Inkuru Nziza n'ubutwari mu bisagara, mu mihana, mu ntara, mu bihugu, mu bize no mu batize, mu bidegemvya no mu baja:

Kuko ari ko Umukama yadutegetse, ati: Nagushizeho ngo ube umuco w'abanyamahanga, kugira ngo ushikire impera y'isi agakiza.» (Ivyakozwe n'intumwa 13:47)

Ishengero rya mbere ryararanguye ubutumwa bwayo n'umwete mwinshi ku buryo bavuga ko «bahinduye isi» ku bw'Imana (Ivyakozwe n'intumwa 17:6). Umugambi w'Imana wararangutse nk'uko abantu bo mu mahanga yose bagizwe umwe biciye ku maraso ya Yesu:

Yaremye amoko yose y'abantu avuye mu muntu umwe, kugira ngo atube kw'isi yose. . . (Ivyakozwe n'intumwa 17:26)

Ariko mu mahanga yose uwuyubaha agakora ivy'ubugororotsi iramwemera. (Ivyakozwe n'intumwa 10:35)

IVYASIGAYE VY'ISEZERANO RISHASHA

Gushika ng'aho, iki cigwa cashize umutima ku ciyumviro c'Ishengero mw'isi mu gitabu c'Ivyakozwe n'Intumwa. Ibitabo vyasigaye vyo mw'Isezerano Rishasha vyandikiwe n'abagize Ishengero rya mbere, bahumekewe n'Imana ya Mpwemu Yera. Birimwo imirongo myinshi yerekeye umugambi w'Imana ku isi.

Igice ca "Ivyo kwiga ibindi" c'iki gice kiraguha akaryo ko kwiga ibitabu vyose vyo mw'Isezerano Rishasha ku bijanye n'isi. Ivyo urabe ko ubikora, kuko bizokurangiza kwiga isi mw'Ijambo, kandi bizorushiriza guteza imbere ukuntu ubona isi nk'uko Bibiliya ibona.

Iciyumviro kimwe gihambaye co kwitwararika uko wiga igice ca "Ivyo kwiga vyinshi" kijanye n'Isezerano rya Kera. Mu Baroma 4 Paulo yerekeza ku masezerano yahawe Aburahamu. Ivyo vyarimwo n'isezerano ryo kuba umuhezagiro ku mahanga yo kw'isi. Mw'isezerano rishasha, abemera bitwa abaragwa ba Aburahamu (Abagalatiya 3). Ivyo bisigura ko twarazwe ivyo Imana yasezeraniye Aburahamu vyose. Ivyo birimwo n'umuhamagaro wo guhezagira amahanga y'isi.

ISHENERO MW'ISI .

Dushingiye ku kwiga Isezerano Rishasha, igikorwa c'Ishengero mu bijanye n'isi gishobora gusobanurwa mu ncamente gutya:

1. Ishengero niryo gushikiriza Yesu abantu ku giti cabu no kw'isi yose nk'Umukiza, Uhoraho

w'ibiraho vyose, n'umucamanza azoza w'abantu.

2. Ishengero niryo kuyobora abantu mu bucuti bubereye na Yesu Kristu kugira ngo bashobore kuronka imbabazi z'ivyaha n'ubuzima bushasha muri we.

3. Biciye mu kubatizwa mu mazi, mu nyigisho no mu kwamamaza, Ishengero niryo gushinga intahe abemera mu nyigisho, mu ngingo ngenderwako no mu migenzo y'ubuzima bwa gikirisu. Ishengero niryo kubigisha «kwitondera vyose» vyategetswe mw'Ijambo ry'Imana.

4. Ishengero niryo gukoranya abemera mu bumwe bukora bw'abizera bwo mu karere bushobora gushitsa ubutumwa bwabo kw'isi.

5. Ubumwe bushasha bwo mu karere bwose buzoronka ububasha buva kuri Mpwemu Yera bwo gusubiramwo iyo nzira [ingingo I gushika kuri 5 ziri hejuru]. Biciye muri iyo nzira, abemera bushasha bazotsindwa kandi ubumwe bushasha buzobandanya gushingwa.

Ishengero niryo kuja « mw'isi yose » rijana Inkuru Nziza. Ikigabane gikurikira kizodondora "Isi irindiriye" Ishengero yashinzwe.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Sigura ico "Igikorwa Gikomeye" bisobanura.

---

3. Tanga ibisobanuro bitatu vy'Ivyanditswe vyerekeye "Igikorwa Gikomeye."

---

4. Tanga insobanuro ya Bibiliya y'ijambo «Ishengero».

---

5. Ishengero ryatanguye gute?

---

6. Ni ubuhe bubasha bw'impwemu buri inyuma y'Ishengero buyishoboza gushitsa ubutumwa bwayo kw'isi?

---

7. Guca mu ncamake umugambi w'Imana wo gutunganya Ishengero.

---

8. Nuvuge mu ncamake intumbero y'Ishengero mu mugambi w'Imana.

---

9. Ni ibihe bintu nyamukuru biri muri iyo Nkuru Nziza?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI VYO KWIGA

1. Niba ushaka kumenya ingene Inkuru Nziza yabandanije gukwiragira kw'isi yose inyuma y'aho inyandiko y'lmana irangiriye, rondera igitabu "Kuva i Yerusalem gushika i Iryian Jaya" ca Ruth Tucker. Isohowe n'Ishirahamwe ry'iyandikano ryitwa Zondervan, i Grand Rapids, muri leta ya Michigan, muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika.

Intahe y'amahanga yaciwemwo ibihe bitatu bikomeye kuva mu bihe vy'lsezerano Rishasha:

IGIHE CA MBERE: Ugukwiragizwa kw'Ubutumwa Bwiza mu turere two ku nkengera y'ikiyaga kw'isi. Ico gikorwa catangujwe n'umugabo yitwa William Carey.

IGIHE CA KABIRI: Ugukwiragira kw'Injili mu bice vyo hagati kw'isi vyatangujwe na J. Hudson Taylor.

IGIHE CA GATATU: Yatangujwe na W. Cameron Townsend kandi irabandanya gushika n'ubu. Ni utwigoro two gushikira Inkuru Nziza imigwi y'abantu isigaye itashikiriwe.

2. Mu gice ca nyuma, mwarize amajambo yose yerekeye isi mu bitabu vyo mw'lsezerano Rishasha vya Matayo, Mariko, Luka na Yohani. Ivyo bikurikira ni ivyo bivugwa ku isi mu Vyakozwe n'intumwa gushika kuri Yuda mw'lsezerano Rishasha:

Ivyakozwe n'intumwa: 1:8; 2:5; 3:25; 4:24,26; 10:28,35; 13:47; 14:15,16; 15:18; 17:6,24,26,31

Abaroma: 1:5,8,20; 3:19; 4:13,17,18; 5:12,13; 9:17,28; 10:18; 11:12,15; 12:2; 16:25,26

I Ab'i Korinto: 1:20,21,27,28; 2,6-8,12; 3:18,19; 8:4,5; 10:11,26,28; 11:32; 15:47-49

II Ab'i Korinto: 4:4; 5:19; 7:10

Abagalatiya: 1:4,16; 2:9; 3:8; 4:3.

Abanyefeso: 1:4,10,21; 2:2,12; 3:9,21; 6:12

Ab'i Filipi: 2:10,15; 3:19

Abakolosayi: 1:16,20; 2:8,20; 3:2,5.

I Timoteyo: 1:15; 3:16; 6,7,17 II Timoteyo: 1,9; 4:10

Tito: 1:2; 2:12

Abaheburayo: 6:7; 9:26; 11:7; 12:25,26

Yakobo: 2:5.

I Petero: 1:20 II Petero: 2:5; 3:6,7.

I Yohana: 2,2,15-17; 3:1; 4:3,4,9,14,17; 5,4,5,19 II Yohana: 1,7.

IGICE C'INDWI

Isi irindiriye

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Guca irya n'ino ingene Inkuru Nziza iriko irakwiragizwa kw'isi yose.
- Gusigura ijambu "umugwi w'abantu."
- Gusigura ijambu "umugwi w'abantu batashikiwe."
- Gusigura ijambu "umugwi w'abantu bashitse."
- Kumenya imigwi itanu ikomeye y'abantu batashikiwe.
- Gusigura ico bisobanura "igihugu gipfutse."

UMURONGO W'INGENZI:

... Ivyimburwa vy'ukuri ni vyinshi, mugabo abakozi ni bake. (Matayo 9:37).

INTANGAMARARA

Muri iki gice uzomenya uko isi imeze mu vy'impwemu ubu irindiriye Inkuru Nziza y'Ubwami. Nimwibuke akarorero kamere k'umurima w'umwimbu Yesu yakoresheje kugira ngo yerekane ivy'impwemu isi ikeneye? Uhejeje iki gice uzotahura igituma Yesu yavuze ati:

... Ivyimburwa vy'ukuri ni vyinshi, mugabo abakozi ni bake. (Matayo 9:37).

ISI YOSE

Yesu yabwiye abayoboke biwe ati:

Genda mwebwe... kandi mwigishe amahanga YOSE... (Matayo 28:19).

Mugende mw'isi yose mubwire Inkuru Nziza ikiremwa cose... (Mariko 16:15)

... Ukwo kwihana no kubabarirwa ivyaha bikwiye kwamamazwa mw'izina ryiwe mu mahanga yose, guhera i Yerusalem... (Luka 24:47).

... Muzoba ivyabona vyanje... gushika ku mpera y'isi. (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

None kuja kw'isi yose bisobanura iki? Abamisiyoneri baragiye mu mahanga yose kandi hariho icabona c'abakristo gishobora gupimwa kiriho hafi mubihugu vyose vyo kw'isi. Ariko none twagiye kw'isi YOSE, ku kiremwa COSE?

MU KIBANZA

Hariho imihana amamiliyoni kw'isi itarabona umuzo w'ikirenge c'umumisiyonari. Hari abantu baba muri utwo turere batigeze baronka akaryo ko kwumva ubutumwa bw'agakiza. Ni igice c'isi. Ntiturashika kw'isi yose mu vy'ubutaka.

MU RURIMI

Ugukwiragira kw'Ubutumwa Bwiza mu ndimi vyerekeye uguhindura ubutumwa bwayo mu ndimi zitandukanye mu nyandiko. Bibiliya ni ubutumwa Imana yarungikiye abantu bose. Uburyo bwiza bwo kuvugana n'abandi mu muco uwo ari wo wose ni ururimi kavukire ruvugwa cane.

Bivugwa ko kw'isi muri iki gihe hari indimi 7.000 zivugwa. Benshi baracakeneye Bibiliya ihinduwe mu ndimi zabo. Abo bantu ntibigeze baronka akaryo ko kubasomera ubutumwa bw'Imana mw'ijambo ryayo ryanditse. Ntiturashika kw'isi mu vy'ururimi.

ABANTU

Si uko gusa tutarashika kw'isi yose mu vy'ubutaka n'ururimi, turacari n'abantu bose bo kw'isi.

Igihe Umwami wacu yaza kw'isi, abantu bo kw'isi bari imiliyon 250. Ico gitigiri carigwijije gake incuro zibiri mu mwaka w'1600. Bivugwa ko kuva mu gihe ca Adamu gushika imyaka 1500 inyuma y'ivuka rya Yesu, abantu bo kw'isi bariyongereye bashika ku miriyoni 500. Kuva mu 1500 gushika mu 1850, abantu bariyongereye bashika kuri miliyaridi imwe. Mu 1850, abantu bari bongeye kwiyongera incuro zibiri. Muri iki gihe, kw'isi hari amamiliyaridi y'abantu.

No mu bisagara bininibinini birimwo amashengero menshi, abantu benshi ntibaramenya ivya Yesu. Ntitwashikiriye isi yose mu bijanye n'abantu kuko amamiliyon y'abantu batigeze bumva ubutumwa bwiza.

IMIGWI Y'ABANTU

Nitwabona isi mu mahanga, rero twovuga ko isi yose yashitsweko kuko ubu hariho mu mahanga yose ubwoko bumwe bw'intahe y'Ubutumwa Bwiza. Ubu hariho abemera n'amashengero atunganijwe mu gihugu cose co kw'isi. Ariko ivyo ntabwo ari co kimwe n'"umuryango wose n'ururimi rwose n'igisata cose n'ihanga ryose" nk'uko bivugwa mu Vyahishuriwe Yohana 5:9.

Igihe Yesu yavuga isi yose, ntiyariko yerekeza ku mahanga gusa. Ijambo Yesu yakoresheje igithe yavuga isi ni ijambo ry'ikigiriki "ethne." Iri jambo risobanura ubwoko canke imigwi y'abantu. Yesu yabona isi mu majambo y'"abantu bose" canke "imigwi y'abantu."

Biroroshe gutahura uko Ubutumwa Bwiza bumeze ubu nitwabona isi mu buryo bw'imigwi y'abantu. Umugwi w'abantu usobanurwa ngo...

"... umugwi munini cane w'abantu bafitaniye ubucuti bumwe. Ubwo bucuti bushobora kubamwo nk'ururimi, umuco, imigenzo, n'aho baba."

"Umugwi w'abantu" ni wo mugwi munini kuruta iyindi yose ushoboka gukwiragizwamwo Inkuru Nziza ata ngorane uhura na zo mu gutahura no kwemera. Kubera ko "umugwi w'abantu" uvuga ururimi rumwe kandi ufise umuco umwe, intambamyi z'ururimi n'umuco akensi zituma gushikiriza Inkuru Nziza bigorana zirakurwaho.

Hariho ibihumbi vy'imigwi y'abantu itandukanye kw'isi yamenyekanye gushika n'ubu. Bamwebamwe bafise abayoboke bakeyi nk'ibihumbi bitatu, mu gihe abandi bashika ku miriyoni 30. Umugabane wose w'isi ntugizwe n'amahanga atandukanye gusa, ahubwo ugizwe n'imigwi

itandukanye y'abantu. Nk'akarorero, ku mugabane wa Afirika hari indimi zitandukanye ibihumbi n'ibihumbi be n'imigwi y'abantu amajana n'amajana.

Ihangya ryose rigizwe n'imigwi y'abantu. Iyo tubonye ko igihugu kimwe nka Nijeriya gifise imiryango amajana n'amajana, duca dutangura kubona ko ubudasa bw'abantu ari bwinshi cane kuruta uguca ibice kw'amahanga.

Akarorero k'umugwi w'abantu ku giti cabu ni Abasomaliya bo muri Kenya, muri Afirika. Basangiye ururimi, amateka, imigenzo n'umuco. Ni abantu b'abanyamahanga, bafise idini rikomeye ry'Abayisilamu, baba mu turere twa kure two mu Ntara y'Uburaruko. Ni umwe gusa mu mirwi y'abantu amajana n'amajana yo muri Kenya.

Hariho n'ayandi majambo abiri ukwiye kuba umenyereye:

Umugwi w'abantu utashitsweko ni umugwi w'abantu muri bo ata muryango w'abizera b'imvukira ufise igitigiri n'ubutunzi bihagije vyo kwamamaza ubutumwa bwiza abantu babo ata mfashanyo y'inyuma.

Umugwi w'abantu bashitsweko ni wo ufise igitigiri gihagije c'abizera n'ubutunzi bwo kwamamaza ubutumwa bwiza abantu babo bwite ata mfashanyo y'inyuma.

AMOKO Y'ABANTU BATASHIKWEHO

Hariho ibihumbi vy'amoko canke imigwi y'abantu kw'isi yose ubu idafise ishengero ry'Ubutumwa Bwiza rihambaye, rishingira intahe. Muri ayo moko harimwo abantu amamiliyoni. Iyo migwi y'abantu itashitsweko ishobora gushirwa hamwe mu mice itanu ikomeye:

ABANTU BO MU MURYANGO:

Imigwi y'amoko iserukira abantu ibihumbi n'ibihumbi bafise imico kama n'ururimi bitandukanye. Bensi muri bo bitwa "animistes", bisobanura ko basenga ibiremwa vy'impwemu bitandukanye bitari Imana y'ukuri. Muri izo mpwemu harimwo amadayimoni be n'imana z'ikinyoma akensi zigereranywa n'ibigirwamana vy'ibiti, vy'ivyuma canke ibindi bintu vy'umubiri.

ABASILAMU:

Abayisilamu bakurikiza idini ry'ubuyisilamu n'inyigisho ya Koran. Abayisilamu baboneka cane muri Aziya yo hagati, muri Afirika no mu Buseruko bwo Hagati, ariko uko ubuyisilamu buherutse gukwiragira, abantu bensi baraboneka kw'isi yose. Hari abantu amamiliyoni mu moko

atandukanye y'isi y'abayisilamu.

ABAHINDU:

Abahindu bibanda cane cane mu gihugu c'Ubu hindi, ariko kandi barasanzaye mu bihugu bitandukanye vyo kw'isi. Idini ry'Abahindu rifise insenger, imigirwa, ugusenga ibigirwamana be n'imana nyinshi z'ikinyoma, rifise abantu amamiliyoni mu buja bwo mu vy'impwemu.

ABASHINWA:

Abashinwa baserukira uwundi mugwi munini w'abantu batashikiwe n'abantu. Bensi muri iyo migwi y'abantu b'Abashinwa barasanzaye kw'isi yose, ushizemwo n'imigwi amamiliyoni itarashikirwa n'abantu bo mu Bushinwa.

ABABUDA:

Urutonde rwa gatanu rukomeye rw'abantu batashikiwe n'abantu ni Ababuda. Hariho itandukaniro ryinshi hagati y'imigwi y'Ababuda itataniye muri Aziya yo mu Buseruko, ariko irahuzwa n'ugusenga ibigirwamana, ugusenga impwemu be n'ugusenga amadayimoni.

ABAKOZI BARI HE?

Ni kuki abo bantu bose batarashikirwa n'Ubutumwa Bwiza? None abakozi bari hehe?

Abakozi bensi b'abakristo barashaka gukora mu mashengero manini manini aho bafise ivyiza vyinshi vy'umubiri n'imfashanyo ihagije y'amahera. Bamwebamwe ntibashaka kuva mu rugo rwabo no mu miryango yabo ngo baje gukora mu bihe bigoye mu yindi mico kama. Abandi ntibarigeze vy'ukuri bafata iyerekwa ry'isi ryo muri Bibiliya.

Iyo Imana iravye isi, ibona ikinogo kinini. Ni itandukaniro riri hagati y'umuntu w'umunyavyaha n'Imana igorotse. Ariko Imana irabona kandi ikindi kinogo. Ni ikinogo kiri mu mirima y'umwimbu w'isi. Ivyimburwa birateguwe, ariko abakozi ni bake.

Abantu amamiliyoni bahagaze muri ico kinogo. Biteguye kwimburwa ku bw'Imana bari kumwe n'ubutumwa bwiza. Imana iravuga iti:

Nuko ndondera muri bo umuntu yocuba uruzitiro, agahagarara imbere yanje mw'ivu ry'ikinogo, kugira ngo ntagitikize, ariko nta n'umwe mbona. (Ezekiyeli 22:30).

Iyo utahuye neza ukuntu Bibiliya ibona isi, uzotahura ko wahamagariwe guhagarara muri ico kinogo. Ni umuhamagaro w'abizera b'ukuri bose.

IBIHUGU BIFUNZE

Ikintu kimwe cabujije gukwiragira kw'Ubutumwa Bwiza ni uko mu myaka iheze 60% vy'amahanga yapfutse uburyo bwa kera bwo gukwiragiza Ubutumwa Bwiza. Iyo igihugu gifunze, bisigura ko batagishobora kwemera abamisiyonari bava mu yandi mahanga kandi kenshi na kenshi, barashizeho amategeko agenga idini ry'abantu babo. Mu bihugu bimwebimwe birarenga ku mategeko guhindura abantu ngo babe abakirisu.

Ni kuki amahanga Yugara inzugi zayo k'Ubutumwa Bwiza? Kuko Shetani atuma indongozi z'amahanga zi.... .

-Kwemera filozofiya y'abatemera Imana itemera ko Imana iriho. Indongozi z'ayo mahanga ntzipfuza ko hagira umuntu yigisha abantu babo ivyerekeye Imana y'ukuri kandi nzima.

-Gushinga idini ry'igihugu rikomeye. Indongozi z'intwaro z'ayo mahanga ntzipfuza ko abantu babo bahindukira bakaba abakirisu. Bashaka ko bemera idini ry'igihugu, ni co gituma bashinga amategeko abuza gukwiragiza Inkuru Nziza no kwinjira kw'abamisiyoneri mu gihugu cabo.

-Gufata filozofiya ya politike ibatandukanya n'ayandi mahanga arungika abamisiyonari, akafunga imipaka yabo ku Nkuru Nziza. Shetani arahumekera mwene ukwo kwitandukanya n'abandi mu vya politike be n'ukutumvikana hagati y'amahanga kugira ngo abuze Inkuru Nziza gukwiragira.

KUGURURA IMIRYANGO

Naho 60% vy'amahanga abonwa ko yugarijwe uburyo bwa kera bwo kwamamaza ubutumwa bwiza, mu vy'ukuri nta miryango yugarijwe. Yesu yaremeye ko hobayeho ukurwanya Inkuru Nziza. Yavuze ati: «Nibabatoteza muri iki gisagara, muhungire mu kindi» (Matayo 10, 23).

Iciyumviro c'umuryango wugarijwe ku bemera bensi kigereranya ukunanirwa. Ariko Yesu yerekanye ko iyo urugi rumwe rwugarijwe ku Nkuru Nziza, urundi ruzokwuguruka. Rimwe na rimwe Imana irakoresha inzugi zifunze kugira ngo ituyobore mu mirima y'umwimbu wo mu vy'impwemu kuruta. Ivyo vyashikiye Paulo n'umugwi wiwe w'abavugabutumwa:

Bamaze guca mu Furujiya no mu ntara ya Galatiya, Mpwemu Yera arababuza kwamamaza ijambo ry'Imana muri Asiya.

Bashitse i Misiya, bagerageza kujya i Bituniya; ariko Mpwemu ntiyabakundira.

Nuko baca i Misiya, bamanuka i Tirowa. (Ivyakozwe n'intumwa 16:6-8).

I Tirowa ni ho Paulo yahamagariwe kuja i Makedoniya, umurima witeguye kwimburwa ku bw'Imana. Mu nyuma, Paulo yararekuriwe kuja muri Aziya. Rimwe na rimwe inzugi zirafungwa kubera ko umwimbu utarakura. Tubwirizwa kuba abanyabwenge kugira ngo dukurikire ubuyobozi bwa Mpwemu Yera muri ivyo bihe.

Ariko none ivyo bihugu vyugarijwe kubera filozofiya z'abatemera Imana, z'idini n'iz'ubutegetsi zimeze gute? Ishengero ryarihuse cane ku buryo ritaneshwa n'inzugi nk'izo zifunze. Tubwirizwa gutahura ko iyo uburyo bwa kera bwo kwinjira mw'ihanga nk'umuvugabutumwa canke umumisiyonari butashoboka, Imana izohishura ubundi buryo bwo kwinjira muri iryo hanga n'Ubutumwa Bwiza.

Mu mahanga aho kwinjira bidashobora gushikwako nk'umumisiyonari canke umusuku, abemera boshobora kwinjira nk'abigisha, abarongozi n'abakozi. Bashobora kuba mu bantu kandi bakitunga biciye ku kazi k'isi, ariko intumbero yabo nyamukuru ishobora kuba ari ugukwiragiza Inkuru Nziza.

Bibiliya iratanga uburorero butari buke bw'yo ngingo ngenderwako. Paulo yarakoze amahema kugira ngo ashigikire igikorwa c'Ubutumwa Bwiza mu bihugu vyinshi. Yozefu na Daniyeli bari abantu b'abanyabwenge bari bafise ibibanza bihambye vyo mw'isi, bakabakoresha mu kwigisha amahanga yose ivyerekeye Imana.

Naho bisa n'uko ata nzira na nke yo kwinjira mw'ihanga kanaka, n'ubu nyene ntiripfungiwe ku Nkuru Nziza. Nta hanga ripfungiwe n'ububasha bwa Mpwemu Yera biciye mu gusenga. Isengesho n'ububasha bwa Mpwemu Yera birashobora kwinjira mw'ihanga ryose, bitaravye imipaka yugarijwe canke amategeko abuza gukwiragira kw'Ubutumwa Bwiza.

NONE IGIKORWA KIZOHEZA GUTE?

Iyo turavye isi irindiriye ubutumwa bw'Ubutumwa Bwiza, turarengerwa n'igikorwa kinini cane dufise:

- Abantu amamiliyonu ariko batagira Kristo.
- Indimi amajana n'amajana zitagira ijambo ry'Imana.
- Imigwi y'abantu amajana n'amajana ata cabona c'Ubutumwa Bwiza muri bo.

Birababaje cane iyo tubonye amasinzi ameze nk'umusenyi wo mu kiyaga i Tokyo, i Sao Paulo, i Calcutta n'i Hong Kong. Ibihumbi bitagira uko bingana, kandi umuntu wese akwiye kwumva, gutahura no kuronka akaryo ko kwishura ubutumwa bw'Ijambo ry'Imana.

Iyo turavye isi irimwo abantu benshi cane batarashikirwa n'Ubutumwa Bwiza, icipfuzo cacu gikwiye kuba nk'ic' Intumwa Paulo:

Ego cane, ni ko naharaniye kwamamaza Inkuru Nziza, atari aho Kristu yitiriwe izina, kugira ngo ntabe nshobora kwubaka ku mushinge w'uwundi muntu;

Ariko nk'uko vyanditswe ngo: Abatabwiwe ivyiwe bazobibona, n'abatarumvise bazobitahura. (Abaroma 15:20-21).

Ico kibazo kizoboneka gusa uko umwizera wese azoba umukristo w'lsi yose. Ivyo uzobimenya vyinshi mu kigabane gikurikira.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi uko resheje mu mutwe.

---

2. Guca irya n'ino ingene Ubutumwa Bwiza buriko burakwiragira kw'isi yose mu bijanye n'ubutaka, mu rurimi, no mu bijanye no gushikira abantu.

---

3. Sigura ijambo "umugwi w'abantu."

---

4. Sigura ijambo "umugwi w'abantu batashikiwe."

---

5. Sigura ijambo "umugwi w'abantu bashitse."

---

6. Tanga urutonde rw'imigwi itanu ikomeye y'abantu batashikiwe.

---

7. Sigura ico bisobanura "igihugu gifunze."

---

8. Ni ukuri canke ni ikinyoma? Mu vy'ukuri, nta bihugu vyugarijwe biriho

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI VYO KWIGA

1. Kugira ngo umenye ingene Ubutumwa Bwiza buriko burakwiragizwa kw'isi yose, raba igitabu citwa The Encyclopedia Christian World canditswe na David B. Barrett.
3. Raba kuri internet ikigo ca Amerika kijejwe ubutumwa kw'isi yose. Iryo shirahamwe rironka amakuru yerekeye ibisata vy'abantu bitarashikirizwa, rikayasangiza abashaka kubashikira Inkuru Nziza.
4. Niba ushaka ibindi bisobanuro ku migwi ikomeye y'abantu batashikiriye [Abanyamiryango, Abayisilamu, Abahindu, Ababuda, Abashinwa], wandikire ikigo ca U.S. urubuga rwabo rwo kuri Internet. Ibiro vy'ubutumwa vyihariye mu gufasha iyo migwi birafise icicaro gikuru kuri iyo aderesi.
5. Raba igikorwa c'Isi. Bagumya ibintu vy'ukuri n'intumbero z'amasengesho ku gihugu cose.

IGICE C'UMUNANI

Kuba umukristo w'isi yose .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura ijambo "Umukristo w'Isi."
- Kuba "Umukristo w'Isi Yose."
- Gusigura ubuhinga Ishengero rya mbere ryakoreshje kugira ngo rishikire isi yose n'Ubutumwa Bwiza.

UMURONGO W'INGENZI:

Si mwebwe mwantoye, ariko ni jewe nabatoye, ndabashinga kugira ngo mugende mwere imbuto, kandi ngo imbuto zanyu zigumeho, kugira ngo ivyo muzosaba Data vyose mw'izina ryanje, abibahe . (Yohani 15:16) .

INTANGAMARARA

Mu gice caheruka mwarize inshingano Ishengero rifise mu gushikiriza isi yose Ubutumwa Bwiza bwa Yesu Kristu. Nk'umwizera ku giti ciwe, WEWE uri mu bagize umubiri w'ishirahamwe rya Yesu Kristu uzwi kw'izina ry'Ishengero. Nimba Ishengero rigomba gushitsa ubutumwa bwayo mw'isi, rero umunywanyi wese ategerezwa kwemera uruhara afise mu mugambi w'Imana. URAFISE ibanga ry'umuntu ku giti ciwe ku bijanye n'isi. Iyo nshingano irarenga gutanga amadolari makeyi ku bijanye n'ishikanwa ry'abamisiyoneri b'ishengero buri kwezi.

Iki gice kivuga ku bijanye n'inshingano yawe bwite kw' isi. Uzomenya ingene woba umukristo w'isi yose. Uzova mu kuba umuronerezi uja mu kuba uwugira uruhara mu mugambi w'Imana ku mahanga.

UMUNTU WESE UMUVUGABUTUMWA .

Igihe Yesu yavuze ngo «Nimugende mw'isi yose mubwirize Ubutumwa Bwiza» kandi «Muzoba ivyabona vyanje», yariko arabwira umugwi w'abayoboke biwe. Ariko nk'uko vyari vyifashe ku mugwi wose, uwo mugwi wari ugizwe n'abantu ku giti cabo. Igihe Yesu yavuze ngo «Genda», ntivyari bifise gusa ivyerekeye umugwi, ariko kandi vyari bifise ivyerekeye umuntu ku giti ciwe. Umwe wese mu bagize uwo mugwi yari akwiye kwemera iyo ngorane ubwiwe. Iyo abantu bo muri uwo mugwi bananirwa kwishura, uwo mugwi rero woba warananiwe.

Ingorane yo kuja mu mahanga y'isi ubu ni Ishengero riritwaye. Ariko Ishengero rigizwe n'abantu ku giti cabo kandi rizogira ico rikoze gusa mu guhangana n'ico kibazo uko umuntu wese yishura ubwiwe ku Nshingano Nkuru.

UMWE WESE YIGISHE UMWE .

Mw'ishengero rya mbere, umuntu wese yarafata inshingano yiwe bwite yo gukwiragiza Inkuru Nziza. Ubutumwa bwiza bujanye n'imico kama itandukanye bwakorwa n'abalayiki batari abakuru b'idini b'igihe cose. Bimwe mu bikorwa bikomeye vy'ubutumwa bwiza vyarongorwa n'abo balayiki. Ivyakozwe n'intumwa ikigabane ca 6 n'ica 7 biravyerekana biciye ku nkuru ya Filipo na Sitefano. Bompi bari abalayiki, bakoreshwra cane n'Imana mu gukwiragiza Inkuru Nziza.

Igihe uruhamo rwaza kw'Ishengero i Yerusalem, abemera barasanzaye muri Yudaya no muri Samariya. Bibiliya ivuga iti:

...abari basanzaye bagenda hose bamamaza Ijambo ry'Imana. (Ivyakozwe n'intumwa 8:4)

Uwizera wese yaremeye urugamba rwo kwigisha abagabo n'abagore b'abizigirwa boshobora kwigisha n'abandi:

Kandi ivyo wanyumvise imbere y'ivyabona vyinshi, ubishikirize abantu b'intahemuka, bazoshobora no kuvyigisha n'abandi. (II Timoteyo 2:2)

Uwo muzunguruko udacitse w'ukuvyara mu vy'impwemu waratumye abemera babandanya kwiyongera.

INZU YOSE NI IKIGO C'UBWOROROKO

Iciyumviro c'uko urugo ari co kibanza co gutera imbere mu vy'impwemu si ikintu gishasha. Kuva mu guha umuntu itegeko ry'Imana, urugo rwari rwagenewe kuba ikibanza co kwimenyerezamwo:

Kandi ayo majambo ndagutegetse uyu musi, uyame mu mutima wawe. Uze uvygishe cane abana bawe, ubivuge igihe wicaye mu nzu yawe. . .Kandi uravyandike ku nkingi z'inzu yawe no ku marembo yawe. (Gusubira mu vyagezwe 6:6,7,9)

Inzu yose mw'ishengero rya mbere yari ikibanza c'ubutumwa bwiza. Abemera ntibigisha Inkuru Nziza mu rusengero gusa, ariko buri musi mu rugo:

Imisi yose mu rusengero no mu ngo, ntibasibeshanya kwigisha no kumenyesha ubutumwa bwiza bwa Yesu Kristu. (Ivyakozwe n'intumwa 5:42)

Biboneka ko igikorwa co kwamamaza ubutumwa bwiza c'imigwi yo mu rugo cari giteye imbere cane ku buryo igihe Sauli yariko agerageza gujanjagura ishengero yumva ko atashobora kubikora mu kwibanda gusa ku rusengero. Yarinjiye kandi mu nzu zose kugira ngo ahagarike gukwiragira kw'Ubutumwa Bwiza:

Nayo Sawuli we, atera ishengero, yinjira mu ngo zose, akurura abagabo n'abagore, akabashira mu nzu y'imbohe. (Ivyakozwe n'intumwa 8:3)

Iyerekwa ry'umugambi w'lmana wo gukwiragiza Ubutumwa Bwiza mu mico kama itandukanye ryatanzwe mu nzu imwe igihe Petero yasenga hejuru y'urusengero (Ivyakozwe n'intumwa 10). Ubutumwa bwa mbere bugenewe abanyamahanga bwabwiwe mu nzu ya Koruneliyo (Ivyakozwe n'intumwa 10).

Umuvugabutumwa akomeye w'imico kama itandukanye, Paulo, yari umwigishwa na Ananiya mu nzu imwe (Ivyakozwe n'intumwa 9). Paulo yarigishije ku mugaragaro no mu nzu ku nzu mu gihe c'ubusuku bwiwe:

Murazi neza ingene ata kintu na kimwe nabihise cabariye ikimazi, ariko nabamenyesheje, nkabigisha ku mugaragaro no mu ngo zanyu. (Ivyakozwe n'intumwa 20:20)

Imisi ya nyuma y'ubusuku bwa Paulo yari mu nzu akodesha aho yakira abaza bose, akabigisha kandi akabwira ubutumwa:

Pawulo amara imyaka ibiri yose mu nzu yiwe bwite, yakira abamusanga bose.

Yamamaza Ubwami bw'lmana, yigisha ivy'Umukama Yesu Kristu, ashize amanga, ata wumubuza. (Ivyakozwe n'intumwa 28:30-31).

Yesu yamenyesheje ko inzu yiwe izokwitwa inzu yamasengesho y'amahanga yose:

Arabigisha ati: «Mbega ntivyanditswe ngo: Inzu yanje izokwitwa inzu yo gusengeramwo y'amahanga yose?» (Mariko 11:17)

Ijambo ry'ikigiriki risobanura "inzu" muri uyu murongo risobanura ahantu ho kuba. Ivyo bishobora kuba inzu y'umuntu canke urusengero rwa bose.

Ingamba Ishengero rya mbere ryakoreshheje kugira ngo ishike kw'isi yari iyo kwizera wese yovyara n'urugo rwose rukora nk'ikibanza c'ivugabutumwa.

IBIVA MURIVYO

Ni igiki cavuye muri iyo nzira y'"umuntu wese" n'"inzu yose" mw'Ishengero rya mbere? Bashitse mw'isi yabo n'Ubutumwa Bwiza. Abansi b'Ishengero ubwabo bamenyesheje bat:

Abo bahinduye isi, na bo nyene baraje ng'aha. (Ivyakozwe n'intumwa 17:6)

None vyovamwo iki iyo umwizera wese akurikiza iyo nzira muri iki gihe?

Iga urutonde ruri ku rupapuro rukurikira. Iyi mbonerahamwe ikoresha ikiringo c'umwaka nk'igihe ca mwayeni gikenewe kugira ngo umuntu atsinde kandi amenyereze umuntu mushasha yahindutse kandi amugire umwizera w'imvyaro. Mu vy'ukuri, iyo nzira yoshobora gutwara umwanya munini canke muto, bivanye n'abantu bari muri iyo nzira. Ariko dukoresheje umwaka nk'uwa mwayeni, iyo umwizera wese ashika ku muntu umwe gusa umwaka wose, akamugira umwigishwa, akagira n'indagano yo guhindura umuntu umwe umwigishwa umwaka wose ukurikira, isi yoshobora gushikira Inkuru Nziza bitagoranye.

Iyumbire ku rutonde ko mu mwaka wa mbere umwizera atsinda kandi abigishwa [bamenyereza] umuntu umwe. Mu mpera z'uwo mwaka, ubu hariho abagabo babiri b'intahemuka [uwizera n'uwo yahinduye umwigishwa]. Mu mwaka ukurikira, umwe wese muri bo aragira umwigishwa umuntu umwe. Mu mpera z'umwaka wa kabiri, haba abantu bane bose hamwe, umwe wese muri bo azogira umwigishwa w'umuntu umwe mu mwaka ukurikira. Abensi mu bantu bo kw'isi ntibarashikirizwa Inkuru Nziza. Ariko Imana yaratanzo ubuhinga, iyo bukoreshwa n'umuntu wese yiyita umwizera, bwoheza bitagoranye igikorwa co gukwiragiza Inkuru Nziza y'Ubwami.

	ABIGISHA	ABIGISHWA	BOSE	
UMWAKA 17	65,536	65,536	=	131,072
UMWAKA 16	32,768	32,768	=	65,536
UMWAKA 15	16,384	16,384	=	32,768
UMWAKA 14	8,192	8,192	=	16,384
UMWAKA 13	4,096	4,096	=	8,192
UMWAKA 12	2,048	2,048	=	4,096
UMWAKA 11	1,024	1,024	=	2,048
UMWAKA 10	512	512	=	1,024

UMWAKA 9	256	256	=	512
UMWAKA 8	128	128	=	256
UMWAKA 7	64	64	=	128
UMWAKA 6	32	32	=	64
UMWAKA 5	16	16	=	32
UMWAKA 4	8	8	=	16
UMWAKA 3	4	4	=	8
UMWAKA 2	2	2	=	4
UMWAKA 1	1	1	=	2

INGENDO Y'IMANA Y'UKUGWIZA NO GUTEGURA

ABAKRISTO B'ISI .

Hariho umuhari mushasha uriko urakura kw'isi yose muri iki gihe. Si umuhari w'idini canke w'imiteguro. Ni umugwi w'abizera baje kwemera inshingano yabo bwite mu gukwiragiza Inkuru Nziza mu mahanga yo kw'isi.

Uwo mugwi ugizwe n'abantu b'amoko atandukanye, imico kama itandukanye, indimi zitandukanye be n'amadini atandukanye. Ikintu kimwe bahuriyeko ni ukwiyemeza kwabo ubwabo kuba abakirisu bo kw'isi yose. Umukristo w'Isi ni uwu.... .

- Yemera Imana yahishuwe muri Bibiliya Yera ko ari yo Mana imwe rudende y'ukuri.
- Yemera yuko Bibiliya Yera ari Ijambo ry'Imana ryanditse.
- Yaremeye ubwiwe umugambi w'Imana w'agakiza biciye kuri Yesu Kristu.
- Yarakiriye ukuntu Bibiliya ibona isi.
- Yaremeye ubwiwe urugamba rwo kujana Ubutumwa Bwiza mu mahanga y'isi.

Ivyo ntibisigura ko umukristo wo kw'isi yose azova mw'ihanga ryiwe aja mu wundi muco, naho nyene boba biteguye kubigira nimba Imana yobirongora. Ico bisigura ni uko biyemeje gukwiragiza Ubutumwa Bwiza aho bari nyene, mu gisagara cabu canke mu gisagara cabu. Bariyemeje kandi kurungika abandi mu bihugu vy'isi bitashikiwe n'abantu. Yaba mu busuku bw'igihe cose canke mu kazi k'isi, ikintu ca mbere umukirisu wo kw'isi yose ashira imbere ni ugukwiragiza Ubutumwa Bwiza.

UMUGAMBI W'ABAKRISTO W'ISI YOSE

Abantu bemeye iyo ngorane y'umuntu ku giti ciwe, baragiranye indagano idasanzwe ku Mana. Ivyo ni vyo basezeranye:

"Kubera ubuntu bw'Imana no ku bw'ubuninahazwa bwayo, ubuzima bwanje bwose nshizeho kwumvira itegeko riri muri Matayo 28:18-20, aho hose n'aho Imana izonyobora hose, nshira imbere ivyo bisata ubu biri kure y'aho Ubutumwa Bwiza bushikira (Abaroma 15 :20-21).

Nk'igice c'"Ukwigerageza" kw'iki gice, uzohabwa akaryo ko gushira umukono kuri iyo ndahiro.

GUTERA IMBERE NK'UMUKRISTO W'ISI .

Igice c'iki kigabane kivuga ngo "Ivyo kwiga" kiratanga iviyumviro bimwebimwe vyo kuronka . ibikoresho vyo kurushiriza gutera imbere nk'umukristo w'isi yose. Ehe ibindi bintu ushobora gukora kugira ngo ushiremwo uruhara mu mugambi w'Imana nk'umukristo wo kw'isi yose:

MWITEGURE UMUHAMAGARO W'IMANA:

1. Wihe Uhoraho nk'ikimazi kizima kandi cejejwe (Abaroma 12:1-2).
2. Menya neza ko ata caha kizoguhungabanya ugutahura canke ukubona kwawe kwo mu mpwemu (Abanyefeso 1:18; Abakolosayi 1:9).
3. Gukuraho imigambi n'ivyipfuzo vy'umuntu ku giti ciwe (Zaburi 25:9).
4. Ugire akamenyero ko gusenga no kwiga Bibiliya ku musi ku musi (Yosuwa 1:8; Zaburi 77:12; 119:15,25,45).
5. Rindira Uhoraho wihanganye kandi witege ko azoyobora intambwe yose y'ubuzima bwawe bwa misi yose n'ibikorwa vyawe. Azotuma ubugombe bwiwe n'uguhamagarwa kwiwe biba ivy'ukuri (Imigani 3:6; Zaburi 23:3; 32:8; 37:5,7).

Ibuka ko ata mwanya wigera utakara mu kurindira ko Imana iguhishurira umugambi wayo. Yosefu yarindiriye imyaka ibiri mw'ibohero, ariko aca arasohoka kugira ngo akize ihanga. Musa yarindiriye mu bugaragwa imyaka 40, ariko araseruka kugira ngo ayobore ihanga mu rugendo runini rwo mu vy'impwemu ruva mu buja ruja mu mwidegemvyo.

6. Uronke inyigisho ya Harvestime International Institute yitwa "Kumenya Ijwi ry'Imana" kugira ngo wige uko witegurira kwishura umuhamagaro w'Imana.

TANGURA AHO URI:

1. Umwumvire Imana buri musi mu bintu bitobito vyo mu buzima bwa misi yose (Luka 19:17; I Samweli 15:22). Niwaba utari umwizigirwa ku bintu bitobito Imana iguhu ngo ukore aho uri nyene, ntizogushinga umuhamagaro canke ubusuku buhambaye kuruta (Matayo 25:14-30). Raba hirya no hino mu gisagara cawe canke mu gisagara cawe n'amaso "y'impwemu". Saba Imana ikwereke abakeneye Ubutumwa Bwiza. Ivyigwa vy'Ikigo Mpuzamakungu Harvestime, "Isesengura ry'Ibidukikije", bizokugirira akamaro.

Shikira abo mu karere iwanyu mu kwamamaza ubutumwa bwiza. Amashure y'Ikigo Mpuzamakungu Harvestime, "Uburyo bwo Kugwiza" na "Ubutumwa bwiza bumeze nk'umwambiro", azogufasha kuba umuce w'umugambi w'Imana aho uri nyene.

2. Kugira umutima ukunze wo kuja no gukoreshwa aho hose n'Imana (Yohana 7:17). Ivyo vyoshobora gusobanura kuva mu karere kawe ukaja mu yindi mico kugira ngo ukwiragize Inkuru Nziza. Bishopora gusobanura gusa guca mu nzira kugira ngo ubwire Ubutumwa Bwiza umuntu abukeneye.

3. Bandanya wiga ivyo isi ikeneye mu vy'impwemu kugira ngo urushirizeho guteza imbere iyerekwa ryawewe ry'impwemu (Yohana 4:35). Soma ibitabu vyerekeye iyo nkuru kandi ukore ingendo ngufi zizotuma ubona abantu bo mu yindi mico kama. Niwitabire amakoraniro y'ubutumwa atangwa mu karere iwanyu.

4. Kumara umwanya mu gusengera amahanga y'isi n'abakozi bo mu mirima y'ivymburwa (Matayo 9:37-38). Igice ca cenda c'iri shure kiratanga umugambi utunganijwe wo kubikora.

5. Tanga gukoresha ingabire zawe z'impwemu. "Igikorwa ca Mpwemu Yera," inyigisho z'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime, zizokuyobora muri ivyo bivumbuwe.

6. Niwinjire muri komite y'ubutumwa bwiza mw'ishengero ryawewe. Nimba badafise, mutangure! Igice ca cumi "Kugira ngo wige ibindi" kizogufasha mu kubigira.

7. Gushinga ubucuti n'abakwiragiza Ubutumwa Bwiza mu yandi mahanga. Wandikire abamisiyonari bari mu murima. Basabe bagume mu nzu yawe igithe bari mu karere iwanyu. Niwigire ku vyo baciyemwo. Uzokwungukira kuri abo bantu uko bazoba bakumenyesha umuzigo wabo, ivyo bakeneye be n'intsinzi zabo.

8. Rondera ibindi vyigwa vyo kwitegurira gushika kw'isi. Wohereze urutonde rw'amashure y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime kugira ngo kigufashe muri ukwo kwitegura.

9. Ubwire abandi ivyo wize. Niwifatanye canke ushireho umugwi mutoyi w'abakristo bo kw'isi kugira ngo wige ivy'isi kandi ukore kuri ubwo bumenyi. Igice ca cumi c'iki gitabu kizogufasha kubigira.

10. Tangira porogarama itunganijwe yo gutanga mu buryo butunganye amahera yawe bwite kugira ngo ufashe mu gukwiragiza Ubutumwa Bwiza. Suzuma ubuzima bwawe. Ni ibiki wohindura kugira ngo ubone amahera yawe menshi kugira ngo ugende mu gikorwa c'Uhoraho?

11. Uronke pasiporo yawe! Imana ishobora gushaka kukurungika mu rindi hanga ngo usangire Ubutumwa Bwiza.

MWEMERE UMUHAMAGARO W'IMANA:

Uwizera wese ahamagariwe gusangira Ubutumwa Bwiza n'abandi aho bari nyene. Ariko bamwe bazoronka umuhamagaro udasanzwe uva ku Mana wo kuja mu wundi muco canke kwinjira mu bibanza vy'ubusuku vy'igihe cose nk'abapasitori, abavugabutumwa, abamisionari, n'ibindi Hariho ingingo ngenderwako zimwe zimwe ushobora gukoresha kugira ngo umenye neza umuhamagaro Imana iguha n'umurima w'iyimbura . aho akurungika.

Niwibaze ibi bibazo:

1. Mbega ivyo wipfuza gukora birahuye n'umugambi rusangi w'Imana nk'uko uri mw'ijambo ryayo? Mbega ni ivyanditswe kandi vyoba bifasha mu gushika ku ntumbero yo gushikira isi yose n'Ubutumwa Bwiza?
2. Mbega ivyabaye mu buzima bwawe vyoba bihuye n'ivyo bisa n'uko ari uburongozi bw'Imana? Ntuyoborwe n'ibantu gusa, ahubwo ivyo ubisuzume mu bijanye n'ico wemera ko ari umuhamagaro wawe uva ku Mana.
3. Mbega Mpwemu Yera yoba ahora ashingira intahe hamwe n'impwemu yawe ko ivyo ari vyo Imana igomba? Kubura amahoro mu mpwemu yawe kensi ni ikimenyetso kikugabisha c'uko uriko urafata ingingo mbi.
4. Woba ukiri "uhamagarwa" kandi ata ngorane y'ugutemberera canke y'uburanga ifitaniye isano n'uguhamagarwa kwawe? Iyo uhamagariwe igikorwa canke umurimo udahambaye, woba witeguriye kugenda?
5. Woba witeguriye kwishura igiciro ico ari co cose kugira ngo ushitse umuhamagaro Imana yaguhaye? Igiciro coshobora kuva ku kuronka inyigisho zindi gushika ku gupfa urupfu rw'umumaratiri. Bishobora gusobanura kuva muhira, mu muryango no mu ncuti. Woba ufise umutima ukunze?

NIWE YAGUSHIZEHO .

Yesu yaragutoye ngo ube mu mugambi wiwe wo gushikira amahanga yo kw'isi. Yategetse ko muzana ivyamwa vy'impwemu biva mu mirima y'ivyimburwa. Yarasezeranye ko azoguha ivyo ukeneye vyose kugira ngo ushobore kurangiza igikorwa:

Si mwebwe mwantoye, ariko ni jewe nabatoye, ndabashinga kugira ngo mugende mwere imbuto, kandi ngo imbuto zanyu zigumeho, kugira ngo ivyo muzosaba Data vyose mw'izina ryanje, abibahe . (Yohani 15:16) .

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Umukristo wo kw'isi ni iki?

---

3. Guca mu ncamake ingamba z'ishengero rya mbere zatumye bashika kw'isi yose n'Ubutumwa Bwiza.

---

4. Ikigeragezo gikomeye kuruta ibindi vyose muri iki gice ni ukwiyemeza kwawe kuba umukristo w'isi yose. Subiramwo Isezerano rya gikirisu ryo kw'isi yose riri aha hepfo. Niwaba utahura iyo ndahiro kandi wiyemeje kuyishitsa uko ushoboye kwose, rero ushire umukono kw'izina ryawe ahantu hatanzwe.

"Kubera ubuntu bw'Imana no ku bw'ubuninahazwa bwayo, ubuzima bwanje bwose nshizeho kwumvira itegeko riri muri Matayo 28:18-20, aho hose n'aho Imana izonyobora hose, nshira imbere ivyo bisata ubu biri kure y'aho Ubutumwa Bwiza bushikira (Abaroma 15 :20-21).

Umukono: _____ Itariki: _____

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI VYO KWIGA

1. Hitamwo umugambi w'ubutumwa uzoshigikira.
2. Umukristo wa mbere w'isi ni Aburahamu, inkuru yiwe yanditswe mw'Itanguriro 11-25. Aburahamu niwe muntu wambere Imana yasezeraniye gushikira amahanga. Yari umunyabwenge, yimurira ubucuruzi bwiwe bw'inka ahantu hamwe aja ahandi kugira ngo ashitse imigambi y'Imana. Aburahamu yari afise ibiranga impwemu bihambaye vyamushoboje gushitsa umuhamagaro wiwe ku mahanga y'isi. Nk'abakristo bo kw'isi yose, dukwiye kurondera kwinjiza ivyo mu buzima bwacu bwite:

Aburahamu yaremeye umuhamagaro wiwe: Yari azi inshingano yiwe ku giti ciwe ku mahanga y'isi (Itanguriro 22:18). Nk'abragwa b'impwemu, dufise ibanga nk'iryo nyene (Ab'i Galatiya 3:10).

- Yari yemera neza umugambi wiwe: Abaroma 4:21.
- Yari umuntu agendagenda ku bw'Imana: Aburahamu yabayeho ubuzima bworoshe bwatuma ashobora kugendagenda ku bw'Imana. Yari gushobora kwiruka ningoga kw'itegeko ry'Imana (Itanguriro 12).
- Ntiyigeze asubira inyuma: Ntiyipfuye ubuzima bwa kera yasigaye inyuma, ahubwo yaravye ibishasha Imana izokora (Abaheburayo 11:6).
- Yagendeye mu bumenyi bw'ivahishuriwe: Itanguriro 18:17.
- Ntiyaravye ubushobozi bwiwe busanzwe: umuhango w'Imana w'amahanga wavuye ku muntu « yari nk'uwapfuye » (Abaheburayo 11:12).
- Yarondeye Imana: Itanguriro 12 havuga ingene Aburahamu yubatse igicaniro, akambaza izina ry'Uhoraho.
- Aburahamu yikoreye inshingano z'abandi: Soma inkuru ya Aburahamu na Loti mw'Itanguriro 14.
- Yar'umuntu atanga: Yatanga ikigiracumi c'ivyo yari atunze vyose (Itanguriro 14:20).
- Yari uwugamburuka: Aburahamu yumvira amabwirizwa y'Imana, n'igihe atazi iherezo (Abaheburayo 11:8; Itanguriro 22:18).
- Yaremeye kuba mu gihugu c'abandi: Abaheburayo 11:9.

- Yari afise umutima ukunze wo kwubahiriza umuco w'abandi: Yarapfukama imbere y'abantu bo mu gihugu nk'uko vyari bisanzwe (Itanguriro 23:12).
- Ivyiyumviro vyiwe vyari ivy'ibihe bidahera aho kuba ivy'igihe gito: Ivyakozwe n'intumwa 7:5.
- Yari yiteguye guhagarara wenyene: Yesaya 51:2.
- Yari umuntu w'iyerekwa ry'impwemu: Abaheburayo 11:10.
- Yari azi Imana neza: Aburahamu yitwa «umugenzi w'Imana». Yakobo 2:23.
- Yari umuntu w'ivyizigiro: Abaroma 4:18.
- Yari akomeye mu kwizera: Abaroma 4:20.
- Yari umugororotsi: Abaroma 4:22.
- Yari yicisha bugufi: Abaroma 4:20.
- Yari umuntu w'amahoro: Itanguriro 13.
- Aburahamu yari afise umutima wo gukora ivyo Imana igomba: N'igihe ivyo Imana igomba vyari bigoye, Aburahamu yavyifashemwo neza (Itanguriro 22).
- Yahaye Imana ubuninahazwa: Itanguriro 14:21-24.
- Yavyaye abagabo b'ukwitanga nk'ukwo: Ivyo biboneka mu buzima bw'umusavyi wiwe . (Itanguriro 24).
- Yarahezagiwe muri vyose: Itanguriro 24:1.

IGICE C'ICENDA

Ukwindinga muburyo mpuzamakungu

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura ico bisobanura kuba "umwinginzi mpuzamakungu."
- Kumenya ivyiza biva mu gusenga mpuzamakungu.

- Gukurikiza umugambi w'amasengesho atunganijwe n'amahanga y'isi.
- Kuba umusabizi mpuzamakungu.
- Gutegura igitabu c'amasengesho y'umuntu ku giti ciwe co gusenga mpuzamakungu.
- Gutoza abandi kuba abaserukira mpuzamakungu.

IMIRONGO NKURU:

.. Kuko ingoro yanje izokwitwa Ingoro yo gusengeramwo abantu bose.(Yesaya 56:7).

INTANGAMARARA

Mu gice c'imbere mwahawe iviyumviro vy'ingene mwogira uruhara n'umwete mu mugambi w'Imana kw' isi. Uburyo bumwe bukomeye ushobora kubamwo mu mugambi w'Imana ni ugushikira amahanga biciye mu gusenga. Iki gice kizokwigisha ingene ivyo wobikora. Uzomenya ingene woba umusabizi mpuzamakungu.

UMWINGINZI W'IMANA

Uwusenga ni umuhuza. Aragira ivyo asaba mw' izina ry'uwundi. Nk'akarorero, umuvugizi wo mu rubanza ni umuvugizi. Ahagaze hagati y'umuntu aregwa icaha n'umucamanza. Arasenga mw'izina ry'uwuregwa.

Igihe kimwe, Imana yararondeye kw'isi umuvugizi yoshobora guhagarara hagati yayo n'umuntu w'umunyavyaha. Nta n'umwe yaronse uwumusabira, ni co gituma yarungitse Yesu ngo akorere muri iyo nzira:

Abona ko ata muntu ariho, atangazwa n'uko ata muntu ariho, ni co gituma ukuboko kwiwe kwamuzaniye agakiza; kandi ukugororoka kwiwe, kwaramufashije. (Yesaya 59:16).

Yesu ni we citegererezo c'ubumana c'umusabizi mpuzamakungu. Ni we muhuza ahagaze hagati y'umuntu n'Imana. Biciye mu rupfu rwiwe ku musaraba yarazibiye ikinogo caremwe n'icaha .

Yesu arabandanya kudusabira:

Ni co gituma ashobora gukiza burundi abamwegera Imana baciye kuri we, kuko yama ari muzima ngo abasabire. (Abaheburayo 7:25).

... Kristu ni we yapfuye, kandi ni we yazutse, ari iburyo bw'Imana, ni we adusengera. (Abaroma 8:34).

Yesu araburanira hagati y'umuntu n'Imana. Mpwemu Yera na we nyene arasenga:

Uko ni ko Mpwemu afasha intege nke zacu kuko tutazi ico dukwiye gusenga, ariko Mpwemu ubwiwe aradusabira n'iminiho idashobora kuvugwa.

Kandi Isesa imitima irazi ico Mpwemu yiyumvira, kuko Mpwemu asengera abera nk'uko Imana igomba. (Abaroma 8:26-27).

Ukwinginga muburyo mpuzamakungu

Imana yahaye abemera igikorwa co gusengera amahanga yo kw'isi. Turingingira amahanga mu kuyasengera. Iyo dusenga turarondera Imana mu izina ry'abandi. Turamushikanira amasengesho mw'izina ry'amahanga yo kw'isi.

Ijambo «mpuzamakungu» risigura hagati canke hagati y'ibihugu. Nk'umuvugizi w'isi yose, usenga ibirenze ivyo wewe ubwawe ukeneye be n'ivyo umuryango wawe n'abagenzi bawe ukeneye. Mu gusenga uragendagenda mu vy'impwemu hagati y'amahanga yo kw'isi no hagati yayo.

IVYZA VYO GUSENGERA ABANDI

Ingamba ihambaye cane yo gushikira amahanga y'isi ni ugusenga mpuzamakungu. Hariho ivyiza bitatu nyamukuru biva muri ubwo busuku:

GUSENGA N'IVYANDITSWE:

Isezerano rya kera ririmwo ingero nyinshi aho inzira y'ihanga ryose yahindutse kubera ugusenga. Ugusenga kwa Nehemiya mu gitabu citirirwa izina ryiwe ni kamwe mu karorero keza cane. Amabwirizwa menshi yo mu Vyanditswe araduhamagara muri ico gikorwa:

Imbere ya vyose, ndahanura yuko abantu bose bokwinginga, n'ugusenga, n'ugusabira, n'ugukenguruka;

Kubg'abami n'abakuru bose; kugira ngo tubevo mu mahoro no mu mahoro, mu kwubaha Imana kwose no mu kuri kwose. (1 Timoteyo 2:1-2)

Araheza abwira abigishwa biwe ati: «Ivyimburwa ni vyinshi, ariko abakozi ni bake.

Ni musabe rero Nyene ivyimburwa arungike abimbuzi mu vyimburwa vyiwe. (Matayo 9:37-38).

... uko ingoro yanje izokwitwa Ingoro yo gusengeramwo abantu bose(Yesaya 56:7).

GUSENGA NI UMUGAMBI ABANDI BOSE BISHIMIKIYEKO:

Isengesho ni ryo soko rikomeye ry'ububasha bwo mu vy'impwemu abantu bazi.

Isengesho rituma umuntu agira ivugurura, ivugurura na ryo rituma umuntu agira umwete wo kwamamaza ubutumwa bwiza. Ubutumwa bwiza buvamwo ugukwiragira kw'Inkuru Nziza y'Ubwami. Imigambi n'imigambi y'ubutumwa bwiza birahambaye, ariko isengesho ni ngirakamaro kugira ngo bishobore kuroranirwa. Ni wo mushinge ukomeza w'ubusuku n'ishimikiro ry'ibikorwa.

NTA RUBIBE RURIHO KU GUSABISHA MU GIHUGU MPUZANA:

Nta mahanga yugaye, nta mipaka itekanye isengesho ridashobora gucamwo. Isengesho rishobora gushika ku mpera y'isi. Ushobora kutazokwigera uva mu nzu yawe bwite, ariko biciye mu gusenga urashobora gukora ingendo z'impwemu kw'isi yose ukaja ku muntu wese akeneye. Isengesho riguha ubutumwa butagira aho bugarukira. Urugendo, ikibanza umuntu afise mu kibano, n'ururimi nta nzitizi zituma umuntu adashobora gusenga.

Isengesho ni ryo "ubutumwa bwo kw'isi" bumwe buboneka ku bemera bose. Biduha uburyo bwo kuronka ryinjiye mu kwamamaza inkuru nziza kw'isi yose ata n'umwe atevye. Ntiwigera usaza cane canke ngo ube muto cane ku bw'ubu busuku. Ntiwigera urwara cane canke ngo ube umumugaye. Ni ukugira uruhara n'umwete mu mugambi w'Imana wo kw'isi yose ata n'umwe abuza.

URUTONDE GW'AMASENGESHO

Iyi gahunda y'amasengesho ikurikira irashobora gukoreshwa mu gusenga kw'umuntu ku gitи ciwe canke kw'umugwi kw'isi yose. Bizotanga ikintu kidasanze co kwibandako mu masengesho yawe. Ico gikorwa ni ugusenga kw'isaha imwe. Ivyo ni ubuyobozi gusa bwo gushiramwo amasengesho yawe. Ntukigere wigarukira ku bihe vyatanzwe nimba Imana yoguremerera gusenga igihe kirekire. Ibuka kwama usenga mw'izina rya Yesu, nk'uko yavyigishije. Ivyo bihuza amasengesho yawe n'intumbero yiwe n'ivyo ahagaritse umutima.

IMBERE YO GUTANGURA, MENYA IVYO GUSENGA VYIDASANZWE:

Raba ivya nkenerwa vyihariye uzosenga. Raba neza ko zifitaniye isano n'umugambi w'Imana wo kw'isi yose. Gusenga mpuzamakungu si isengesho rusangi ry'ugusaba ibantu bitandukanye. Ni isengesho ry'ugusenga ryibanda canecane ku mahanga yo kw'isi.

GUHIMBAZA IMANA : (Iminota 10)

Twinjira imbere y'Imana mu gukenguruka no mu gushima:

**Mushike mubirimba vyiwe mushima, no munyubakwa ziwe muhimbaza,
mumukengurukire mumushimagize imisi yose. (Zaburi 100:4).**

Guhimbaza bigushikana imbere y'Imana kugira ngo ishobore kwumva ivyo usaba. Himbaza imana kubera ico iri we n'ivyo yakoze. Mu guhimbaza kwawe wemere umugambi wayo ukomeye w'isi kandi uyishimire uruhara rwave muri wo. Umwanditsi wa Zaburi Dawidi atubwira ngo "Nimuze imbere yiwe muririmba." Ushobora gushaka kuririmbia Imana amashimwe yawe. Kumbure woshobora kuririmba indirimbo zijanye n'umugambi ifitiye amahanga.

GUSABIRA ISI MURI RUSANGI: (Iminota 10)

Aha hari ibantu bimwebimwe vyihariye umuntu yosengako. Gusenga ngo.... .

-Inzara nshasha y'impwemu kw'isi yose.

-Imana izohagurutsa inguvu z'abasenga mpuzamakungu kw'isi yose.

-Ugukura n'iterambere ry'Ishengero kw'isi yose.

-Imana izohagurutsa abakozi b'umwimbu--abungere, abahanuzi, abavugabutumwa, intumwa, abigisha, n'abarongozi b'abalayiki--kugira ngo bashitse igikorwa (Matayo 9:38; Luka 10:2).

-Ubumwe n'ugufashanya hagati y'amashengero n'imisyonari biriho.

-Ivyuka vy'umwete n'impuhwe kugira ngo umuntu atsinde abazimiye.

-Gukoresha neza ivy'umubiri n'abizera kugira ngo bakwiragize Inkuru Nziza. Nimusabe Imana ibahe amahera akenewe, kandi ihagurutse abafise umutima ukunze kandi bashoboye gutanga amahera y'ibikorwa vy'ubutumwa bwiza.

-Ugurure "inzugi z'amajambo" kugira ngo usangire Ubutumwa Bwiza (Abanyefeso 6:19).

- "Ibihugu vyugarijwe" kugira ngo yugururire Inkuru Nziza (II Abatesalonike 3:1).
  - Ukwakira mu bumva Inkuru Nziza (Abaroma 15:30-31).
  - Ibibazo bikomeye vyo kw'isi bigira ico bikoze ku gukwiragira kw'Ubutumwa Bwiza.
  - Abarongozi ba Leta n'aba politike, ko imitima yabo izokwakira neza igikorwa c'ubutumwa n'ubutumwa bwiza.
  - Abakozi batera amashengero mashasha n'imisiyon.
  - Abizera bafunzwe canke bababazwa kubera ukwiyemeza kwabo kuri Kristo canke kubera ubusuku bwabo.
  - Ibikorwa vy'abahinduzi ba Bibiliya kw'isi yose.
  - Ivyigwa vy'abakristo vy'amakete, amashure y'amahugurwa, n'amashure yisumbuye y'ivya Bibiliya kw'isi yose.
  - Abakozi b'igihugu b'abakristo.
  - Inguvu z'abamisiyoneri zijanye n'imico kama itandukanye.
  - Inyifato y'Imana mu rwaruka. Ni bo bazorongora Ishengero muri kazoza.
-
- Guhishurwa ingamba zibereye zo gushikira ihanga ryose n'imihana yose y'isi. Nimusabe Imana ibuhishurire abakora cane muri izo ntara. Gusengera amashirahamwe akora ubushakashatsi n'ingene ingamba zikora ubutumwa.
  - Ukurinda abakozi ibitero vya Shetani. Boha ibikorwa vya satani biza kurwanya abemera n'amahanga. Gusenga gucungurwa n'abarwanya Inkuru Nziza (Abaroma 15:30-31; II Abatesalonike 3:2).
  - Ivyiyumviro vy'isi bishingiye kuri Bibiliya vyo gukwiragiza mu bemera no kuba abagira uruhara aho kuba abarorerezi b'umugambi w'Imana.
  - Abakora imirimo y'isi mu mahanga atandukanye kugira ngo bakwiragize Inkuru Nziza.
  - Abemera ingabo zitwaje ibirwanisho ziri mu turere dutandukanye tw'isi. Bashobora kuba inguvu nziza zo gukwiragiza Inkuru Nziza.
  - Ibikorwa vy'ibinyamakuru vy'idini nk'amajwi y'Ubutumwa Bwiza, amasanamu, amakaseti, amaradiyo n'amateleviziyo y'abakristo.
  - Ibikorwa vy'ubutumwa bw'ubuvazi n'imibano. Ivo vyobaye birimwo n'igikorwa c'amashirahamwe y'ugutabara n'ugufasha. Ivo ni amashirahamwe ahuza ubufasha bw'ubuvazi n'ubw'umubiri n'ugukwiragiza Inkuru Nziza.

-Imiryango y'indege y'abamisiyonari, abadereva b'indege bitanga batwara abamisiyoneri n'ibikoresho mu turere dutandukanye tw'isi.

-Ibikorwa biri hagati y'abimukira n'impuンzi zo kw'isi.

-Uguboha ububasha bw'impwemu bwa Shetani buriko buragira ico bukoze ku mahanga no ku turere. Kuba mwene ubwo bubasha buriho, birerekwa n'umwami yari afise ububasha ku Buperesi mu gihe ca Daniyeli. Ubwo bubasha burasigura igituma amahanga amwe amwe yakira cane Inkuru Nziza kuruta ayandi. Impwemu zimwe zimwe zikora mu turere dutandukanye, kandi gushika abemera basengeye izo ntara ntizakira Inkuru Nziza.

GUSENGA MU GACE KAMWE KW'ISI: (Iminota 10)

Isengesho ryawe ryibande ku mugabane canke igihugu kinaka. Hariho amashirahamwe menshi ashobora gutanga amakuru yihariye ku bice bitandukanye, amashirahamwe, n'imigwi y'abantu azogufasha gusenga mu buryo bwhariye. Raba igice kivuga ngo "Ibindi vyigwa" muri iki kigabane.

Ehe ivyo bintu vyihariye umuntu yosengera ihanga ryose:

-Ibantu biriko biraba muri iki gihe. Ushobora kuguma umenya ibantu vyihariye bikenewe mw'isengesho mu kwihweza amakuru ariko araba muri ico gihugu canke mu kuguma ubonana n'abakozi bakirisu bo ng'aho.

-Amashengero y'igihugu.

-Abakora cane mu mirima y'umwimbu w'impwemu w'iri hanga. Ivyo vyoba birimwo abatera amashengero, abakozi b'igihugu, amashure y'amahugurwa, abamisiyonari, abahinduzi ba Bibiliya, n'ibindi.

-Abizera bose muri iri hanga.

-Ibisata vy'abantu vy'igihugu bitashikiwe.

-Kuboha ububasha bwa Shetani bukorera muri iri hanga; izo nguvu zoza zirwanya ukwiragira kw'Ubustumwa Bwiza canke zigafunga ihanga ku bikorwa vy'ivugabutumwa.

-Mu kibano cose, hariho ahanini ingingo indwi zihingura iviyiyumviro vy'umuntu ku giti ciwe n'iherezo ry'igihugu. Ivyo ni urugo n'umuryango, ishengero, uburezi, ubuhinga n'imyidagaduro, ibinyamakuru, intwaro, n'ubudandaji. Gusabira abarongozi n'imibereho y'impwemu muri ivyo bice.

GUSABIRA UMUMISIYONIRI CANKE IKIGO KIDASANIJWE: (Iminota 10)

Mu kuguma uvugana n'abamisiyoneri canke ishirahamwe ry'abamisiyoneri, uzomenya ivya nkenerwa vyihariye vyo gusenga. Izina ryawe rishirwe kuri list kugira ngo uronke ikinyamakuru cabo canke ikinyamakuru c'amasengesho.

DUSENGERE UMUGAMBI UMWE W'ABANTU BATASHIKWE: (iminota 10)

Imigwi itanu ikomeye y'abantu itarashikirwa n'abantu ni Ababuda, Abahindu, abantu bo mu miryango, Abayisilamu n'Abashinwa.

- Gusenga inzara yo mu mpwemu muri iyo migwi.
- Gusaba abakozi bo gusangiza Ubutumwa Bwiza abo bantu.
- Gusenga ngo uhishurirwe ingamba zibereye zo gushikira umugwi umwumwe wose.
- Musengere abamaze kugerageza gushika kuri yo migwi.

IBIKENEWE MU GUSENGA: (Iminota 10)

Rimbura ivyo wewe ubwawe ukeneye mu bijanye n'isi. Ivyo wewe ubwawe ukeneye bifitaniye isano gute n'umugambi Imana ifise kw'isi yose be n'uruhara ufise muri wo? Mbere n'ibantu biguhagaritse umutima cane vy'umuntu ku giti ciwe bikwiye kuba bifitaniye isano n'umugambi w'Imana ku mahanga.

Mubandanye murondera Imana uburyo mushobora gushitsa igice canyu c'igikorwa co gushikira amahanga y'isi Inkuru Nziza y'Ubwami. Woshobora gute kurushiriza kwitunganiriza neza kugira ngo ivyo ubikore? None wotangura gute ubu nyene? Woshobora gute gutanga umwanya wawe n'amahera yawe bwite ku bw'intumbero y'ubutumwa bwo kw'isi yose?

ISAHA Y'AMASENGESHO .

Aha niho hari incamake y'ingene isaha y'ugusenga mpuzamakungu itunganije:

1. Gushimira Imana: (Iminota 10) .
2. Gusengera isi muri rusangi: (iminota 10)
3. Gusengera akarere kamwe k'isi: (iminota 10)
4. Gusengera umumisiyonari canke ishirahamwe ry'abamisiyonari ry'umwihariko: (iminota 10)

5. Isengesho ry'umugwi umwe w'abantu batashikiriye: (iminota 10)

6. Ivyo umuntu akeneye mu gusenga vyihariye: (Iminota 10)

REMA IGITABO C'AMASENGESHO

Igitabo c'amasengesho y'umuntu ku gitu ciwe kizogufasha mu gusenga mpuzamakungu. Akira amabwirizwa yo guhingura igitabu c'amasengesho nk'ico:

IGICE CA MBERE - UMUGAMBI W'AMASENGESHO:

Kuraho "Itegeko ry'Isengesho" ryatanzwe muri iki gice ry'isaha y'ugusenga mpuzamakungu. Bishire mu gitabu cawe c'amasengesho kugira ngo ukoreshe mu kuyobora igihe c'amasengesho yawe.

IGICE CA KABIRI - ISI RUSANGI:

Kuraho iviyumviro vy'ivyo isi yose ikeneye mu gusenga muri rusangi vyatanzwe muri iki gice maze ubishire muri iki gice c'igitabu cawe c'amasengesho. Ushobora kwongerako ibindi bikenewe mw'isengesho ry'isi kuri uru rutonde uko Imana ibizana mu muzirikanyi wawe.

Uronke ikarata y'isi maze uyishire mu Gice ca Kabiri c'igitabu cawe c'amasengesho.

Rambika ibiganza vyawе kuri iyi karata maze uyikoreshe nk'aho wohurira uko usenga isi.

IGICE CA GATATU - UBURYO BWIHARIYE:

Kwegeranya amakarata n'amakuru yerekeye amahanga n'ibice bitandukanye vyo kw'isi maze ubishire muri iki gice c'igitabu cawe c'amasengesho. Mushiremwo ibice bivuye mu binyamakuru vy'ibantu bibera muri iki gihe bigira ico bikoze ku gikorwa c'Ubutumwa Bwiza mu mahanga yihariye. Nusenge ku bijanye n'ivyo bibazo.

Ntimwibagire gusengera igihugu canyu n'igisagara canyu. Uronke ikarata y'igihugu cawe maze uyishire muri iki gice. Uronke ikarata y'igisagara cawe canke ushushanye ikarata y'igisagara cawe maze uyishire muri iki gice.

Nimba igisagara canyu gifise telefone, nuronke kopi y'igitabu c'amatelefone maze utangure gusengera umuntu wese wo mu gisagara canyu mw'izina ryiwe. Uronke urutonde rw'amazina y'abategetsi bo mu gihugu cawe n'igisagara cawe maze ubasengera.

IGICE CA KANE - ABAMISIONERI N'IBIGO BIDASANZWE:

Muri iki gice ushiremwo amazina y'abamisioneri b'umwihariko uzosengera. Uronke kopi z'ibinyamakuru vyabo maze ubishire muri iki gice. Sengera ivyo bakeneye vyihariye mw'isengesho.

Nimba ishengero ryanu rifise abamisioneri, nuronke urutonde rw'amazina yabo n'aho baba maze utangure gusenga no kwandikirana na benshi muri bo. Uronke amakuru yerekeye ibisata vy'ubutumwa vyihariye maze uyashire muri iki gice. Nusenge usaba ivyo bakeneye vyihariye. Uronke urutonde rw'amashengero, amashirahamwe y'amahugurwa y'abakirisu, n'amashirahamwe y'ubutumwa yo mu karere kawe. Basengera cane cane.

IGICE CA GATANU - IMIGWI Y'ABANTU BATASHIKWEHO:

Andika amazina y'ibice bitanu bikomeye vy'imigwi y'abantu batashikiwe muri iki gice. Abo ni Ababuda, Abayisilamu, Abahindu, Abashinwa n'abantu b'imiryango. Tanga kwegeranya amakuru yerekeye iyo migwi maze uyashire muri iki gice c'igitabu cawe c'amasengesho.

IGICE CA GATANDATU - IVYO UMUNTU AKENEYE MU GUSENGA:

Andika imitwe y'inkingi ikurikira ku mpapuro kugira ngo ugume wandika ivyo isengesho ryawe bwite rikeneye:

Itariki   Ivyo umuntu akeneye   Itariki yishuwe

Kubika inyandiko bizokugirira akamaro mu gushingira intahe amasengesho yawe mu buryo budasanzwe no kumenya igihe Imana yishuye.

MUTOZE ABANDI KUBA ABASENGA BO MU BURYO MPUZAMAKUNGU .

Ushobora gutoza abandi ngo babe abasenga mpuzamakungu. Ehe umugambi:

1. Numenyeshe abantu ukuntu Bibiliya ibona isi.

Ica mbere, numenyeshe abantu ukuntu Bibiliya ibona isi. Gushika umuntu afashe iyerekwa ry'umugambi w'Imana kw' isi n'uruhara rwabo muri yo, ntibazoba umuvugizi mpuzamakungu akora neza. Ikigabane ca 10 kiratanga ubuyobozi bw'ingene umuntu yomenyesha abandi ukuntu Bibiliya ibona isi.

2. Koresha iki gice mu gutoza abandi gusenga mpuzamakungu.

Ubwa mbere, niwigane na bo ico kigabane. Ubwa kabiri, tangura gusenga ukurikije umugambi w'amasengesho watanzwe muri iki gice. Ica gatatu, mubafashe gutunganya igitabu c'amasengesho hakurikijwe amabwirizwa yatanzwe muri iki kigabane.

3. Gushinga umugwi w'amasengesho yo gusenga mpuzamakungu.

Infashanyo y'umugwi izotuma habaho ugukomeza kwiyemeza gusenga mpuzamakungu. Nimushireho isaha, umusi n'ahantu vy'ikoraniro ryanyu. Iri tsinda ryoshobora guhurira mu nzu yawe canke mw'ishengero ryawe. Koresha umugambi w'amasengesho watanzwe muri iki gice n'igitabu c'amasengesho waremye kugira ngo ushire umutima ku mwanya wawe wo gusenga. Wohereze bimwe mu bikoresho vy'amasengesho vy'innyongera biri mu gice ca "Ivyo kwiga" muri iki kigabane. Ivyo bizonushiriza kugufasha wewe n'abo umenyereza mu bijanye no gusenga mpuzamakungu.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ishingiro ukoresheje mu mutwe.

---

2. Kuba "umuvugizi mpuzamakungu" bisobanura iki?

---

3. Wumenyereza gute abandi kugira ngo babe abaserukira mpuzamakungu?

---

4. Woba wariyemeje kuba umuvugizi mpuzamakungu?

---

5. Woba warashizeho igitabu cawe c'amasengesho y'ugusenga?

---

6. Ni ivyiza bitatu ibihe biva ku gusenga mpuzamakungu bivugwa muri iki kigabane?

---

7. Sigura umugambi watanzwe muri iki gice w'igice c'amasengesho atunganijwe kijanye n'ugusenga mpuzamakungu.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI VYO KWIGA

Ibi bikoresho bikurikira biraboneka biciye mu mashirahamwe atandukanye y'isi yose yerekeye abakirusu kugira ngo bifashe mu gusenga kwawe kw'isi yose. Suzuma kuri interineti amakuru y'aderesi y'ubu:

1. Operation World: Itanga amakuru ku gihugu cose co kw'isi kandi igatanga urutonde rw'ibantu vyihariye bikenewe mu gusenga.
2. Abasenga Mpuzamakungu: Batanga amakuru yerekeye amahanga atandukanye n'ivyo amasengesho yihariye akeneye.
3. Umugambi wa Yosuwa: Ushimikiye ku gusenga imigwi y'abantu batashikiwe.
4. Kwifatanya n'ubumwe bw'amasengesho bwhariye.

IGICE C'ICUMI

Gusangira abandi ivyo isi ibona ivyo bibiliya

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Kumenya intambwe zine zo gusangira ukuntu Bibiliya ibona isi.
- Kubwirea abagabo n'abagore b'abizigirwa ukuntu Bibiliya ibona isi.
- Gushinga komite y'ivugabutumwa.
- Gushinga inyigisho za Bibiliya za gikirisu zo kw'isi yose.

UMURONGO W'INGENZI:

Kandi ivyo wanyumvise imbere y'ivyabona vyinshi, ubishikirize abantu b'intahemuka, bazoshobora no kuvyigisha n'abandi. (II Timoteyo 2:2)

INTANGAMARARA

Nk'uko mwavyize, abemera amamiliyonu kw'isi yose ntibabona isi nk'uko Bibiliya ibona. Ivyo bitwararika ni umuryango wabo bwite, igisagara cabu n'ishengero ryabo. Kubera ko batatahuye umugambi w'Imana kw' isi, ntibariko barbarangura n'umwete uruhara rwabo muri uwo mugambi. Iki gice kirasigura ingene twosangira n'abantu nk'abo ukuntu Bibiliya ibona isi, bikabavyurirwa umutima wo kuba Abakirisu bo kw'isi.

ABAGABO B'ABIZIGIRWA

Urufunguzo rwo gushikiriza neza ukuntu Bibiliya ibona isi ni uguhitamwo abagabo n'abagore b'abizigirwa kugira ngo bamenyerezwe:

Kandi ivyo wanyumvise imbere y'ivyabona vyinshi, ubishikirize abantu b'intahemuka, bazoshobora no kuvyigisha n'abandi. (II Timoteyo 2:2)

Ijambo "umwizigirwa" risobanura gukora, kwizigirwa, no kwizigirwa.

Si bose bazokwakira ukuntu Bibiliya ibona isi. Si bose bazoba intahemuka kuri ryo. Mu gusangira iyerekwa, utegerezwa guhitamwo abo ubona muri bo kamere z'inyishu y'Imana ikora, yizigirwa kandi yizigirwa. Abo musangiye ukuntu Bibiliya ibona isi bategerezwa kuba abizigirwa kugira ngo bigishe n'abandi. Ubwo ni bwo buryo bwonyene ubworozi n'ugukwiragira bizobandanya.

KUVUGA IVYO MURI BIBILIYA, APANA IVY'IMICO KAMA

Uko usangira ivyo wize n'abandi, wibuke ko utahamagariwe gusangira n'abandi ivyiyumviro vyawe vy'imico kama. Ubwirizwa gusangira ukuntu Bibiliya ibona isi.

Umuco ni uburyo umuntu aronka bwo kumenya ingene ibantu bikorwa mu kibanza kinaka. Birimwo imigenzo, imigenzo, ururimi. . . mu vy'ukuri vyose vy'ubuzima n'inyifato. Ni co gituma hariho itandukaniro rikomeye cane hagati y'abantu bo mu Buhindi no muri Afirika.

Urashikirwa cane n'umuco ubamwo. Uca wiyumvira yuko uburyo ukora ibantu ari bwo bwiza kuruta ubundi. Ariko urakeneye kumenya yuko ata muco n'umwe uruta uwundi. Umuhamagaro wawe si uguhindura umuco canke gusangira uburyo bwawe bwite bwo gukora ibantu woshobora kubona ko biruta ibindi.

Ico witwararika umuco gusa ni igihe imigenzo iteye kubiri n'Ijambo ry'Imana ryanditse .

. . . Niho rero utegerezwa kubihangana navyo no kubifata nk'icaha. Ntimwahamagariwe gutwara ubutekerezi mu bapagani. Intumbero yawe si iyo gukiza ighugu, ahubwo ni iyo gukiza ubugingo. Intumbero y'umurovyi si uguhindura ikiyaga, ahubwo ni ugufata ifi ziri muri co.

Niwibande ku gikorwa gihambaye kiri imbere: Ukwigisha abagabo n'abagore b'intahemuka.

INTEGURO

Ehe intambwe zine utegerezwa gutera kugira ngo usangire n'abandi ukuntu Bibiliya ibona isi:

1. Ube akarorero k'iyerekwa.
2. Kumenyesha abandi iyerekwa.
3. Gumana iyerekwa nk'ikintu nyamukuru mu buzima.
4. Kumvira iyerekwa.

Reka turabe intambwe imwe imwe mu buryo burambuye. . .

MUBE AKARORERO K'IYEREKWA:

Ica mbere, wewe ubwawe utegerezwa kwemera ukuntu Bibiliya ibona isi. Iyo ni yo ntumbero y'iki cigwa. Iyo umaze kwemera inshingano ufise ku Nshingano Nkuru kandi umutima wawe ukaba wakozweko n'ukwitwararika amahanga yo kw'isi, ni ho ushobora kuba akarorero k'ierekwa.

Nk'akarorero, uba akarorero kazima imbere y'abagenzi bawe n'ubumwe bw'ishengero. Reka babone ukuntu wewe ubwawe witwararika inzira ya Kristo, bumve umutima wawe utera amahanga y'isi. Reka bakubone uriko uragira uruhara n'umwete mu gushikira abandi Inkuru Nziza. Inyigisho ihambaye cane ntiyigishwa n'amajambo. Bikorwa n'akarorero. Ivyo turabibona mu buzima bwa Yesu no mu busuku bwiwe.

KUMENYESHA ABANDI IVY'IYEREKWA:

Aha hariho iviyumviro bimwebimwe vyerekeye ingene twomenyesha abandi iyo mbonerahamwe:

1. Usangire iyerekwa umuntu ku giti ciwe n'abizera bari hafi yawe. Basangire iyi nyigisho, "Guteza imbere iviyumviro vy'isi bishingiye kuri Bibiliya." Mubwire isi ikeneye cane ivy'impwemu kandi mubasigurire uruhara rwabo bwite muri vyo. Musengere hamwe amahanga y'isi mukoresheje ubuhinga mwize mu kigabane ca cenda.
2. Saba umupasitori wawe "World Christian Focus" nk'igice c'igikorwa c'ishengero gisanzwe. Ivyo ni iminota mikeyi mu gihe c'igikorwa aho ushobora gusangira ku bijanye n'ingene isi imeze mu vy'impwemu, abantu batashitseko, no kumenyesha ingorane ngufi zo gukora.
3. Nimba ishengero ryawe risohora ikinyamakuru c'indwi ku yindi canke raporo y'ibihe bitandukanye, shiramwo ingingo zivyura ukuntu Bibiliya ibona isi.
4. Shiraho ikibanza co gufasha mw'ishengero ryawe canke mu nzu yawe. Nimushiremwo ibitabu n'ibikoresho vyerekeye ibisata vy'abantu bitashikiriwe, amakete y'abamisiyoneri, ibimenyetso vy'amatangazo vyibanda ku mahanga atandukanye yo kw'isi, amakarata y'amasengesho, n'ibindi (Ntube ko mushiramwo iri shure nk'igice c'ikigo c'ibikoresho!)
5. Saba abamisiyonari n'abarongozi b'abakristo bo mu yandi mahanga bohereze raporo z'iminota 5 zifashwe amajwi kugira ngo uzisangire n'umugwi wawe. Basabe bohereze amafoto, amashusho canke amasanamu yerekana igikorwa kiri mu gihugu cabu.
6. Nimba uri mu kibano kirimwo kaminuza canke kaminuza, nusabe abanyeshure bo mu mahanga baze baze bavuge ivyerekeye umuco wabo n'ivyo igihugu cabu gikeneye. Nimba mu karere iwanyu hariho umuco mutoyi, nk'abimukira bava mu yandi mahanga, nubatumire ngo basangire n'umugwi wawe.

7. Guhindura ubuzima bw'amasengesho bw'ishengero ryawe. Igihe hafatwa ibisabwa mu majambo canke mu nyandiko kugira ngo umuntu asenge mu mugwi, mugumye imbere y'ishengero intumbero ya Kristo yo kw'isi yose.
8. Mushireho komite y'abakristo canke y'ubutumwa bwiza kw'isi yose mw'ishengero ryanyu nimba atayo iriho. Igice ca "Ivyo kwiga" c'iki kigabane kirasingura ingene ivyo wobikora.
9. Mugire amakoraniro yo gukangurira abantu kw'isi yose mu nzu canke mw'ishengero ryanyu. Ivyo vyoshobora kuva ku nama ntoyi yo mu rugo gushika ku nama yuzuye y'ubutumwa. Tuma abazotanga insiguro bavuye mu misiyo itandukanye ibigo bifitaniye isano n'ivyo. Gushinga ameza y'ibitabu "World Christian" n'ibikoresho bishobora kugurwa. (Urabe ko ushiramwo iyi nyigisho ku meza yawe!)
10. Saba umupasitori wawe gutanga iri shure, "Guteza imbere iciyumiyo c'isi gishingiye kuri Bibiliya", Ishengero ryose n'ayandi mashengero yo mu kibano. Murongore amashure mu rugo, mw'ishengero canke mu nzu y'amakoraniro ya bose.

GUMANA IYEREKWA NK'IKINTU NYAMUKURU MUBUZIMA:

Utegerezwa kuguma ufise iyerekwa nk'ikintu nyamukuru mu buzima bwawe no mu buzima bw'abagabo n'abagore b'abizigirwa umenyereza. Akira iviyumiyo bimwebimwe ku buryo wobikora:

1. Gukomeza gusoma ibitabu bishimikiye cane ku butumwa no ku kuntu Bibiliya ibona isi.
2. Kuja mu nama z'ubutumwa zitangwa mu karere iwanyu.
3. Gukomeza kumenya ibiriko biraba kw'isi ubu bigira ico bikoze ku gukwirakwiza Inkuru Nziza no kubandanya gusengera amahanga yo kw'isi.
4. Gukomeza guhura ata guca ku ruhande n'abakora mu bikorwa bitandukanye vyo kw'isi.
Raporozabo zizobandanya zigutera intege mu kubona isi yawe.
5. Gushinga inyigisho za Bibiliya za gikirisu zo kw'isi yose kugira ngo uzikoreshe wewe nyene kandi uzsangire n'abandi. Inyigisho ya Bibiliya y'isi yose ya gikirisu ni iyo yibanda ku ciyumiyo c'isi mu Vyanditswe. Igice ca "Ivy'Ivyigwa Bindi" co muri iki kigabane kizogufasha kubigira.

MWUMVIRE IYEREKWA:

Ntibihagije gutsimbataza gusa ukuntu Bibiliya ibona isi maze ukayimenyesha abandi.
Utegerezwa gukurikiza ivyo wize:

Ivyanditswe vyose vyahumetswe n'Imana, kandi bigira ikimazi co kwigisha umuntu ukugororoka, no kumuhanana, no kumutunganya;

Kugira ngo umuntu w'Imana abe uwushitse, afise vyose ngo akore ibikorwa vyiza vyose. (II Timoteyo 3:16-17)

Ingingo ngenderwako yose yo mu Vyanditswe twiga ikwiye kuduha ibikenewe kugira ngo dukore ibikorwa vyiza. Muri iki cigwa mwarize ingingo ngenderwako nyinshi, ariko ubumenyi butagira ibikorwa ni nk'ukwizera kutagira ibikorwa. Iyo wize ingingo ngenderwako gusa kandi ata n'inyishu ikora ku bumenyi uronka, rero ni inzira y'impwemu. Kwakira iyerekwa ntibihagije. Kubimeneshe abandi ntibihagije. Wewe n'abo umenyereza namwe mutegerezwa kwumvira iyerekwa.

Ikigo mpuzamakungu ca Harvestime kiratanga amashure azogufasha muri ivyo. Icigwa gikurikira muri uru rukurikirane, "Ubuhinga bwo kwigisha", kizogufasha gusangira neza n'abandi ivyo wize. "Uburyo bwo kugwiza" buzokwereka ingene wogwiza inguvu z'impwemu wamenyereje. Ayandi masomo y'lyimbura azogufasha mu gutunganya, mu kurongora no gukoranya abo bagabo n'abagore b'abizigirwa. Ivyigwa vy'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime, "Ubutumwa bwiza bumeze nk'umwambiro", biratanga amabwirizwa yihariye yo gusangira ubutumwa bwiza mu kwerekana ububasha. Ariko nturindire gushika uhejeje ayo masomo. Tanga kwumvira iyerekwa ubu nyene, aho uri nyene. Akira iviyumviro bimwebimwe ku buryo wobikora:

1. Umenyeshe abandi Inkuru Nziza mu karere kawe, mu gisagara cawe no mu gisagara cawe.
2. Korana n'ishengero ryawe mu bikorwa vy'ubutumwa bwiza mu karere, mu gihugu no kw'isi yose.
3. Gusengera amahanga yo kw'isi.
4. Gutanga amashirahamwe ajanye n'ubutumwa, haba mw'ishengero ryawe canke mu yandi mashirahamwe y'ubutumwa bwiza afise inshingano. Guha abakora cane mu batarashika ku Nkuru Nziza bikwiye gushimikwako.
5. Gushikira abantu birenze aho uba. Nimube mu bagize umugwi w'ubusuku bwo kwagura. Gutegura umugwi w'abavugabutumwa kugira ngo baje mu kindi gice, mu yindi mico canke mu kindi gihugu kugira ngo bameneshe Inkuru Nziza.

UMUZINGI UKOMEZA

Ehe uruzinga rubandanya rwo gusubiramwo ukuntu Bibiliya ibona isi:

Mube akarorero k'iyerekwa.

Kumenyesha abandi ivyo yeretswe

Gumana iyerekwa nk'imbere

Ubuzima bwawe bwibandako

Umvira iyerekwa

Uruzingu rurabandanya .

Ubanza kuba akarorero k'iyerekwa waronse, hanyuma ukarimenyesha abandi biciye ku karorero no ku nyigisho. Uguma ushira imbere ukuntu Bibiliya ibona isi nk'ikintu nyamukuru mu buzima bwawe bwite no mu buzima bw'abo umenyereza. Uko wifatanya n'abo umenyereza mu kwumvira iyerekwa, mwese muba akarorero k'iyerekwa kandi uruzinga rurabandanya uko mubimenyesha abandi.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi uko resheje mu mutwe.

---

2. Mu gusangira n'abandi ukuntu Bibiliya ibona isi, ni abagabo n'abagore bo mu bwoko ubuhe dukwiye kwibandako utwigoro twacu?

---

3. Ni intambwe zine izihe zo gusangira n'abandi ukuntu Bibiliya ibona isi?

---

4. Ni igikorwa ikihe kidasanzwe uzokora kugira ngo ushitse iyerekwa ryo gushikira amahanga y'isi n'Ubutumwa Bwiza? None iyo mbonerakure uzosangira na nde? None wewe uzokora iki mw'ishengero ryawe? None wewe uzokora iki mu kibano cawe?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI VYO KWIGA

GUSHINGA KOMITE Y'UBUTUMWA BWIZA .

Muri iki cigwa, vyasabwe ko mwogira komite y'ivugabutumwa canke umugwi w'"Abakristo bo kw'isi yose" mw'ishengero ryanyu. Ubutumwa bwiza ntibukwiye kuba ikindi gisata canke komite y'ishengero gusa. Ni co gikwiye kuba ikintu ishengero ryibandako. Impamvu yo gushinga iyo komite ni iyo kuyobora ubumwe mu gushitsa intumbero yabwo nk'"Ishengero ry'Isi" (raba igice ca gatandatu).

Ehe ingene woshobora gushinga iyo komite:

TANGURA N'UMUPASITORI:

Ubanze uhure n'umupasitori wawe maze umubwire icipfuzo cawe co gutanguza iyo komite. Mubwire iyerekwa ryawe n'ivyo wize muri iri shure. Kumbure azogushinga kurongora iyo komite canke akugenze uwuzokorana nawe mu kuyitunganya. Ni vyiza ko uronka uruhusha rwa

pasitori n'ukugira uruhara nimba iyo komite izororanirwa.

MUSERURE POROGRAMU IRIHO:

None ubu ubutumwa bwiza canke ubutumwa bwigeze gute mw'ishengero ryawe? Rimbura ibi bikurikira:

-Politike:

Ishengero ryawe ryoba rifise ingingo ngenderwako yanditse yerekeye ubutumwa bwiza canke ubutumwa? Nimba ari ukwo biri, vyoba bihagije kandi vy'ukuri vyerekana ivyo ishengero rikora?

-Isengesho:

Ni kangahe ishengero ryanyu risenga hamwe ku bisabwa bijanye n'ubutumwa bwiza? Ishengero ryawe ryoba ryarasenze ngo rikoresho abakozi nk'uko bitegekanijwe muri Matayo 9:38?

-Inama:

Ishengero ryawe ryoba ryaragize inama y'ubutumwa bwiza canke y'ubumisiyonari mu mwaka uheze?

-Inyigisho:

Ishengero ryawe ryoba ritanga inyigisho ku kuntu Bibiliya ibona isi, ivyo bikaba vyibanda ku nkenewa y'ubutumwa bwiza no ku kuntu Inkuru Nziza iriko irakwiragizwa ubu? Hari porogarama y'inyigisho z'ubumisiyonari ku myaka yose no ku gisata cose c'ishengero?

-Ukwitabira:

Kera, ni porogarama izihe z'ubutumwa bwiza n'ubutumwa ishengero ryawe ryari rigiramwo uruhara? Ni igiki mwakoze ku rwego rw'ighugu no kw'isi yose? Ni porogarama izihe zaroraniwe? Kubera iki? Ni ibihe vyananiwe? Kubera iki?

Sesangura porogarama ishengero ryawe ririko rigira uruhara muri iki gihe ku rwego rw'ighugu no kw'isi yose. Ni ibihe biroranirwa? Kubera iki? Ni ibihe bitaroranirwa? Kubera iki?

Ni gute ibisata bitandukanye vy'ishengero bigira uruhara mu butumwa? Nk'akarorero, urubyiruko, umugwi w'abagabo, umugwi w'abagore, n'ibindi Ni gute imiryango ku giti cabo ynjira mu butumwa?

-Gushigikigwa:

Ni abamisiyoneri abahe ishengero ryawe rishigikira muri iki gihe? None ziri hehe? Ni urugero uruhe rw'imfashanyo muriko muratanga?

-Ingengo y'imari:

Menya neza igice c'ijana c'ingengo y'imari y'ishengero ryawe ry'ubu [amashikanwa uronka] aja mu butumwa canke mu kwamamaza. Kugira ngo ubikore, wuzuze ibi bikurikira:

Amashikanwa yose ishengero ryacu ryaronse umwaka uheze yari \$_____

Muri ayo mahera, twatanze \$_____ ku bikorwa vy'ubutumwa n'ubutumwa bwiza.

Ivyo bisigura ko _____% y'ingengo y'imari y'ishengero ryacu yagiye mu misiyoni no mu kwamamaza umwaka uheze.

-Ubutunzi:

Ivyo dufise birimwo abantu, amahera, ibikoresho n'ibikoresho. Ni gute ubu ubutunzi bw'ishengero ryawe bukoreshwa mu bijanye n'ubutumwa bwiza?

WIGISHA ISHENGERO:

Tanga ivyigwa ku "Guteza imbere ukuntu ubona isi bishingiye kuri Bibiliya" ukoresheje iki gitabu nk'inzira yawe yo kwiga. Mu gihe c'ishure, nusangire ivyo wize ku bijanye n'ingene ubutumwa n'ubutumwa bwiza bimeze ubu mw'ishengero ryawe. Mu bafata iryo shure, nuhitemwo abagabo n'abagore b'agaciro batahura ukuntu Bibiliya ibona isi. Abo bantu bakwiye guhimbarwa n'ubutumwa bwiza kandi bakagira umutima ukunze wo kugira uruhara mu buryo buhambaye kandi n'umwete.

KUYOBORA ITERANIRO RY'ITEGURO:

Kurongora inama idasanzwe yo gutunganya komite y'ubutumwa bwiza.

Inshingano:

Aha niho hari inshingano zimwe zimwe zivugwa ko komite y'ubutumwa bwiza ishobora gukora. Iyo komite ikwiye:

-Gutanga akarorero mw'ishengero biciye mu kwitabira ubutumwa bwite, mu gutanga, no mu gusenga.

-Guhuza igisabisho c'ishengero ku bw'ubutumwa bwiza.

-Gushinga intumbero z'ubutumwa n'ubutumwa bwiza mu karere, mu gihugu no kw'isi yose.

-Kumenya ingene ubutunzi bw'ishengero bushobora gukoreshwa neza cane mu butumwa no mu kwamamaza ubutumwa bwiza.

-Kumenyesha ivyerekeye ubutumwa bwiza mw'ishengero.

- Gutegura ingendo y'imari y'umwaka y'ubutumwa, yerekana amahera azoronswa n'ingene azokoreshwa.
- Gutegura ikirangamisi c'umwaka c'ibikorwa vy'ishengero bijanye n'ubutumwa bwiza.
- Gutegura, guteza imbere, no kurongora amahugurwa abandanya mu bijanye n'ubutumwa n'ubutumwa bwiza.
- Gutegura, guteza imbere, no kurongora inama y'ubutumwa iba buri mwaka.
- Guhuza porogarama y'ubutumwa bwiza ku nzego zose z'ishengero.
- Guhimiriza abamisiyonari gushigikira biciye mu gusenga, mu gutanga, mu kwitabira umuntu ku giti ciwe, no mu migambi. Komite na yo nyene ikwiye gutanguza iviyumviro muri ivyo bice.
- Mugume mumenza ivyariko biraba mu bijanye n'ivugabutumwa n'ubutumwa kw'isi yose.
- Gutohoza no gutanga impanuro ku migambi y'ubutumwa bwiza ikwiye gushigikirwa n'ishengero.
- Gutohoza no gusaba abamisiyoneri b'ishengero n'imiryango ikwiriye gufashwa.
- Gukomeza gukorana n'umumisiyoneri wese, ikigo c'ubutumwa, n'umugambi w'ubutumwa ushigikiwe n'ishengero.

Ishirahamwe:

Aha hariho iviyumviro bimwe bimwe ku bijanye n'ugutunganya iyo komite:

- Umupasitoru:Umwungere afise ububasha bwo kuyobora iyo komite kuko niwe mutwe w'ishengero.
  - Umuyobozi:Ayobora amakoraniro, kandi agatunganya no gushitsa ibikorwa ayobowe n'umupasitoru. Arayobora kandi abandi bagize komite mu gushitsa amabanga yabo.
  - Umunyamabanga:Abungabunga amakuru y'inama za komite, ikirangamisi c'ubutumwa, kandi agakora amakete. Kandi arabungabunga dosiye y'umumisiyoneri wese canke umugambi wese ishengero rikora.
  - Umuyobozi w'ugukorana amafaranga:Ayobora ugukorana amafaranga y'ubutumwa bwiza.
-
- Umucungezi w'itunga:Ategura kandi akarongora ingendo y'imari y'ubutumwa bwiza. Atanga amahera ku bamisiyonari n'imigambi yemejwe na komite.
  - Umukuru w'amasengesho: Akomeza kumenya ivy'amasengesho bikenewe ku bijanye n'ubutumwa bwiza kandi akamenya komite n'abagize ishengero ivy'amasengesho n'inyishu

z'amasengesho.

-Umuyobozi w'Itangazamakuru:Ategura itangazo ry'ibikorwa vy'ubutumwa bwiza harimwo ibantu vyo mu kinyamakuru, iradiyo, televiziyo, amafoto, amakete, amakuru y'ishengero, n'ikibaho c'amakuru y'ubutumwa.

-Umuyobozi w'amahugurwa:Ategura porogarama z'imyimenyerezo igumaho kugira ngo ishengero rigume ryigishijwe ku bijanye n'ubutumwa bwiza. Hakwiye gutegurwa porogarama y'imyaka yose n'ishami ryose mw'ishengero. Aronka ibitabu, udutabu, udupapuro tw'inkuru nziza n'ibindi bikoresho vy'inyigisho ku bijanye n'ubutumwa bwiza nk'amahera n'uruhusha rwo kuronka ububiko bw'ibitabu bw'ishengero canke igisata c'amajwi n'amashusho.

-Umukuru w'inama:Ategura, guteza imbere, no kuyobora inama y'ubutumwa y'umwaka.

-Umukuru w'Imisiyonere yo mu Karere: Ahuza ibikorwa vyo gushikira abantu mu karere bishobora kubamwo ubusuku bwo mu nzu y'imbohe, mu bitaro, mu nzu ku muryango, mu mabarabara no mu mashure, gusura, gukurikirana abahindutse bashasha n'abaje mw'ishengero, n'ubusuku bwhariye nk'ubusuku bwo gufasha abanya ibiyayuramutwe, abavyeyi batarongoye, abanya inzoga, n'ibindi. kandi agatanga impanuro ku migambi ikwiye gushigikirwa.

-Umukuru w'Imirongo y'Igihugu:Ahuza ibikorwa bijanye n'ivugabutumwa ry'ighugu n'ubutumwa. Akora itohoza kandi agatanga impanuro ku bantu n'imigambi ikwiye gushigikirwa.

-Umukuru w'Imisiyonere yo mu Mahanga:Ahuza ibikorwa bijanye n'ubutumwa bwiza n'ubutumwa bwo mu mahanga. Akora itohoza kandi igatanga impanuro ku bantu n'imigambi ikwiye gushigikirwa.

-Umukuru w'Ishirahamwe ry'Ibikorwa:Atora no kuyobora abakozi b'intahemuka mu gikorwa c'ubutumwa bwiza.

-Abaserukira Ibisata vy'Ishengero:Abaserukira inzego zitandukanye z'ishengero boshobora gukora muri iyo komite harimwo ubusuku bw'abagore n'ubw'abagabo, igisata c'urwaruka, n'umuyobozi w'ishure ry'imisi mikuru.

GUKORA AMATERANIRO YO GUTEGURA:

Komite y'ubutumwa bwiza ikwiye gutterana ubudasiba kugira ngo ikore imigambi mishasha y'ubutumwa bwiza n'ubutumwa. Mu gusenga no mu biganiro mugirana, mushireho intumbero nshasha zo gukwiragiza Inkuru Nziza y'Ubwami. Intumbero ni intumbero. Gushinga intumbero bizokugirira akamaro mu gushika ku ntumbero zawe mu karere, mu gihugu no kw'isi yose. (Kugira ngo uronke ibindi vyigwa muri ivyo, rondera inyigisho y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime citwa "Uburongozi bushingiye ku ntumbero").

Shiraho intumbero nshasha:

-Politike:

Nimba ishengero ryawe rifise ingingo ngenderwako yanditse yerekeye ubutumwa bwiza, nuyisubiremwo kugira ngo urabe ko ihagije. Nimba ishengero ryawe ridafise ingingo ngenderwako yanditse yerekeye ubutumwa bwiza canke ubutumwa, wandike. Itegeko ry'ubutumwa rikwiye kuvuga intumbero n'intumbero za porogarama yawe y'ubutumwa n'ubutumwa bwiza. Ivyigwa vy'Ikigo Mpuzamakungu Harvestime vyitwa "Uburongozi bushingiye ku ntumbero" bizokufasha muri ivyo.

-Isengesho:

Mutangure gusenga hamwe nka komite y'ubutumwa. Gutanga amasengesho yerekeye ubutumwa n'ubutumwa bwiza ishengero rishobora gusengera hamwe.

-Inama:

Gutegura inama y'ubutumwa. Gushinga amazu y'amakuru mw'ishengero yerekeye amahanga atandukanye n'amashirahamwe y'ubutumwa. Iryo koraniro ryoshobora kubamwo abatanga insiguro ku bijanye n'ubutumwa n'ubutumwa bwiza, abamisiyonari ishengero rishigikira, n'amasanamu, amasanamu n'amasanamu ajanye n'ivyo.

Kwamamaza inama y'abamisiyonari mu kinyamakuru co mu karere no biciye ku maradiyo no kuri televiziyo nimba bishoboka kandi amahera abemerera. Koresha amabendera, amabendera n'ibimenyetso. Menyesha iyo nama uri ku ntebe mu gihe c'amasengesho no mu kinyamakuru c'indwi ku yindi nimba ishengero ryanyu ritanga.

-Inyigisho:

Gutanga amashure canke inyigisho za Bibiliya kugira ngo umuntu agire ukuntu Bibiliya ibona isi. Ivyo biganiro bishire umutima ku nkenewa y'ubutumwa bwiza no ku kuntu Inkuru Nziza iriko irakwiragira kw'isi yose. Koresha iri shure nk'inzira yo kwiga.

Gutegura umwaka wose ugushimika ku butumwa no kuvuga ubutumwa bwiza. Kumbure woshobora kwibanda ku bumisiyonari butandukanye, igihugu canke ishirahamwe ry'abamisiyonari buri kwezi.

Gutangura ububiko bw'ibatabu, ibinyamakuru, n'ibikoresho vy'amajwi n'amashusho bizokwigisha abagize ishengero ku bijanye n'ubutumwa n'ubutumwa bwiza.

-Ukwitabira:

Subiramwo ivyo wize ku bijanye n'uruhara rw'ishengero ryawe mu gihe ca kera n'ubu mu gukwiragiza Inkuru Nziza. Tanga gusenga no gutegura ivyo uzokora muri kazoa mu karere, mu gihugu no mu mahanga.

Ni porogarama izihe zari ziroraniwe kera? Ushobora kwumva urongowe no kubisubiramwo. Ni porogarama izihe ziriho ubu ziroranirwa? Ni porogarama nshasha izihe z'ivugabutumwa n'ubutumwa woshobora gushinga? Ni ibihe bintu vyananiwe mu bihe nya kera kandi wovyirinda gute muri kazoa?

Gushiramwo igisata cose n'imyaka yose mu butumwa no mu kwamamaza ubutumwa bwiza. Uburyo bumwe wobigira ni ugutuma uwuserukira igisata cose aja mu nama za komite y'ubutumwa bwiza. Uwo aserukira ashobora rero kumenyesha iyerekwa n'imigambi akagaruka mu nzego zabo.

Wongere uruhara rw'imiryango ku giti cawe mw'ishengero ryawe ukoreshje uburyo bukurikira:

- * Nusabe umuryango wose ushire ikarata mu nzu yavo, uyishireko ikimenyetso aho abamisiyonari basengera kandi bagashigikira bari.
  - * Reka imiryango yakire abamisiyonari, abanyeshure bo mu mahanga be n'abashitsi bo mu mahanga mu nzu yabo.
  - * Guha uburaro canke gutwara abamisiyonari bari mu kiruhuko canke abana b'abamisiyonari bakeneye kwitaho mu gihe gito.
  - * Erekana mu rugo ibipande, ibimenyetso n'ibimenyetso bitera imbere ubutumwa.
  - * Gutegura ububiko bw'ibitabu n'ibinyamakuru vy'abamisiyonari vyo mu rugo.
  - * Ubike igikombe kidasanze canke banki y'amashikanwa y'ubutumwa aho abagize umuryango bashobora gushiramwo intererano z'umusi ku musi.
  - * Muhe umuryango wose urutonde rw'aho abamisiyonari baba, mubaremeshe kwandikirana n'abamisiyonari bashigikiwe n'ishengero ryanyu.
  - * Urugendo rw'umuryango rwo kuja mu murima w'ubumisiyonari mu gihe c'ikiruhuko rushobora gutunganirizwa biciye ku mashirahamwe y'ubumisiyonari afise inshingano.
  - * Abavyeyi barashobora guhimiriza abana babo kugira uruhara mu kwamamaza ubutumwa bwiza no mu bikorwa vy'ubumisiyonari vyo mu karere kabo.
-
- * Ubutumwa n'ubutumwa bwiza birashobora gushimikwako mu gihe c'ugusenga kwo mu muryango.

-Gushigikigwa:

Wongere igitigiri c'abamisiyonari ishengero ryawe rishigikira na/canke wongere urugero rw'infashanyo yawe. Niwiyumvire kurungika amashirahamwe y'ubutumwa bw'imico kama itandukanye avuye mw'ishengero ryawe bwite mu butumwa bw'igihe gito.

-Ingengo y'imari:

Gutegura imigambi yo kwongera ijana kw'ijana ry'ingengo y'imari ija mu bikorwa vy'ubutumwa n'ubutumwa bwiza. Nk'akarorero, koresha uru rutonde kugira ngo ushire mu ngiro abagize ishengero:

Iyo umunyamuryango wese atanga _____ umusi w'ubutumwa, twotanga (ubunyamuryango _____ x imisi 365 incuro umubare utangwa n'umunsi wese____) umubare wose hamwe _____ ku mwaka.

Nk'akarorero, muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika iyo umunywanyi wese w'ishengero ry'abantu 200 atanga amasenti 10 ku musi mu mwaka, ishengero ryoba rifise amadolari 7.300,00 yose hamwe y'innyongera y'ubutumwa.

Suzuma ingengo y'imari ufise ubu. Ni ibihe bintu vyoshobora gukurwako kugira ngo amahera menshi ashobore gukoreshwa mu bikorwa vy'ubutumwa no mu kwamamaza ubutumwa bwiza? Menya neza ijana kw'ijana ry'amahera azoja mu butumwa bwo mu gihugu, mu gihugu no mu mahanga.

-Ubutunzi:

Subira utunganye ubutunzi bw'ishengero ryawe kugira ngo ushimike ku butumwa n'ubutumwa bwiza. Ivo dufise birimwo abantu, amahera, ibikoresho n'ibikoresho. Raba ingene wokoresha neza ivyo ufise kugira ngo ushikire imigambi yaye yo kwamamaza ubutumwa bwiza.

KUYOBORA INAMA ZISHIMIKIYE ZA KOMITE Y'UBUTUMWA BWIZA:

Aha niho hari akarorero k'umurongo w'ibikorwa vyo kurongora amakoraniro asanzwe ya komite y'ubutumwa bwiza:

1. Isengesho ryo gutangura n'ugusoma Ivyanditswe.
2. Gusoma amajambo yo mu nama ya mbere [n'umunyamabanga].
3. Rapor y'ivy'amahera.
4. Gutanga raporo z'akarere:

-Rapor ivuye ku mukuru w'imisiyo yo mu karere.

-Rapor ivuye ku mukuru w'imisiyo y'igihugu.

-Rapor ivuye ku mukuru w'ubutumwa bwo mu mahanga.

5. Rapor zidasanzwe:

-Gukorana amafaranga.

-Inama y'ubutumwa y'umwaka.

-Inyigisho.

-Iraporo zivuye mu nzego zitandukanye z'ishengero zijanye n'ubutumwa n'ubutumwa bwiza.

6. Ubucuruzi butandukanye:

-Ibantu vyose bitaja mu mice iri hejuru.

7. Amajambo y'insozero y'umupasitori.

8. Igihe c'amasengesho n'ugusabira ubutumwa bwiza birongowe n'amasengesho umuyobozi.

KUMENYESHA ISHENERO N'ABANYAGIHUGU:

Kumenyesha ishengero n'abanyagihugu iyerekwa, intumbero, imigambi n'ibikorwa biciye mu:

-Ivy'itangazamakuru: Amatangazo yo kuri radiyo, televiziyo, n'ibinyamakuru.

-Ibimenyetso n'ibimenyetso: Hanze n'imbere mw'ishengero kandi bishirwa mu kibano cose.

-Ibendera n'amabendera y'ibihugu bitandukanye.

-Ibitabo n'ibikoresho vy'amajwi n'amashusho biri mu bubiko bw'ibitabu bw'ishengero.

-Ibitabu nk'ibitabu, udutabu, amafoto, n'udutabu.

-Ibinyamakuru vy'ishengero vy'indwi ku yindi harimwo amakuru yerekeye ubutumwa n'ubutumwa bwiza.

-Ibinyamakuru n'amakete yihariye yohererezwa abanywanyi b'ishengero.

-Ibipande vy'amatangazo vyerekana amafoto n'amakete yerekeye ibikorwa vy'ubutumwa n'ubutumwa bwiza biterwa inkunga n'ishengero, amatangazo y'amakoraniro, amajambo y'ubutumwa, n'intumbero.

-Amatangazo avuye ku mpuzu mu gihe c'amasengesho asanzwe.

-Igitabo c'abamisiyoneri kirimwo izina, aderesi n'ifoto y'umuryango w'abamisiyoneri, urutonde rw'abagize umuryango, imyaka n'amatariki y'amavuko, amakuru yerekeye aho akorera, n'insobanuro ngufi y'ubwoko bw'igikorwa umumisiyoneri akoramwo . birimwo.

-Imakarata, y'isi yose n'ay'amahanga atandukanye ishengero rikoreramwo ubutumwa n'ubutumwa bwiza.

INYIGISHO ZA BIBILIYA Z'ABAKRISTU ZO KW'ISI YOSE

Ivyigwa nya Bibiliya vy'"Abakristo bo kw'Isi" bizokufasha kuguma ubona isi nk'uko Bibiliya ibona ari vyo bihambye mu buzima bwawe no mu busuku bwawe. Bazogufasha kandi gusangira n'abandi iyo mbonerakure. Aha hariho iviyumviro bimwebimwe vyo gutegura mwene izo nyigisho:

INYIGISHO Z'UMURONGO:

Koresha ibigabane nya 4, 5 na 6 vy'iki cigwa kugira ngo ubone ibisobanuro vyihariye vyerekeye ikiganiro c'ukuntu Bibiliya ibona isi be n'isi iri mw'ljambo. Mu kwiga kwave bwite kw'ljambo, rondera aya majambo nyamukuru mu mirongo azokwerekana umugambi w'Imana kw'isi yose: Amahanga-Abanyamahanga-abapagani-ibihugu-isi-ibihugu-iherezo ry'isi .

Uko wiga umurongo umwumwe wose wo muri Bibiliya, niwibaze ibi bibazo:

- Ico gisomwa gihishura iki ku bijanye n'uko Imana yitwararika amahanga yo mw'isi?
- Ico gisomwa gihishura iki ku vyerekeye isi?
- Ico gisomwa gihishura iki ku bijanye n'imigenderanire y'Imana n'abantu bo mu mahanga yose?
- Ubutumwa bw'Imana ku isi ni ubuhe nk'uko bugaragazwa muri iki gisomwa?
- Iki gice gihishura iki ku bijanye n'umugambi w'Imana ku isi, kuri Isirayeli, kw'ishengero canke ku mwizera ku giti ciwe?
- Ni ayahe majambo y'ingenzi muri iki gisomwa yibanda ku isi. Nk'akarorero, ijambu "isi" muri Yohana 3:16 ni akarorero k'ijambo ry'ingenzi nk'iryo. Urukundo rw'Imana rwari rwibanze cane cane kw'isi. Ni co gituma yarungitse Yesu ngo apfe kubera ivyaha vyabantu bose.
- Iki gice coba gisaba inyishu yihariye y'abizera ku bijanye no gushikira isi Inkuru Nziza? Ni ibikorwa ibihe duhamagariwe gukora?

INYIGISHO Z'IBIMENYETSO:

Iga abantu b'ingenzi bo muri Bibiliya ushingiye ku ruhara bafise mu mugambi w'Imana ku isi. Uko wiga ubuzima bw'umuntu avugwa muri Bibiliya, niwibaze ibi bibazo:

- Ni ibikorwa ibihe vyihariye Imana yashinze umuntu ku giti ciwe?
- Ivo bikorwa vyofasha gute gushitsa imigambi y'Imana ku isi?
- Ni ibihe bintu vy'umuntu ku giti ciwe vyatumye canke bikababuza gushitsa uruhara rwabo nk'intumwa y'Imana? (Inyigisho ya Aburahamu mu gice ca "Ivo kwiga ibindi" co mu kigabane

ca munani itanga akarorero k'inyigisho y'ibiranga umuntu)

-Uwo muntu yaroraniwe gute mu bikorwa Imana yamushinze?

-Ni igiki catumye baroranirwa?

-Baciye bananirwa gute? None ni igiki catumye bananirwa? None ivyo bintu vyananiwe vyari gushobora gute gukingirwa?

-Ni igiki wokwigira kuvyo baciymwo kizogufasha gushitsa uruhara rwawe bwite mu mugambi w'Imana?

INYIGISHO Z'IBITABO:

Niwige igitabu cose ca Bibiliya ufise mu muzirikanyi ukuntu Bibiliya ibona isi. Nk'uko mwabibonye muri iki cigwa, igitabu cose ca Bibiliya kiraserura ukuri kwerekeye umugambi w'Imana ku mahanga yo kw'isi. Uko wiga igitabu kinaka, niwibaze ibi bibazo:

-Iki gitabo gifise intumbero iyihe mu gihe umuntu yihweje intumbero y'Imana kw'isi yose? Ivyabaye vyanditswe muri iki gitabu bifitaniye isano gute n'umugambi wiwe be n'imigambi yiwe?

-Ni bande bari abantu nyamukuru muri iki gitabu? Kora inyigisho y'imico kuri bo mu bijanye n'uruhara rwabo mu mugambi w'Imana. (Koresha amabwirizwa yatanzwe mbere ku "Inyigisho z'Imico.")

-Ni iyihe mirongo yihariye iri muri iki gitabu ivuga isi n'imigambi n'imigambi y'Imana? (Koresha amabwirizwa yatanzwe imbere y'aho ku "Inyigisho z'Imirongo.")

-Iki gitabu kigutera ingorane iyihe ubwawe ku bijanye n'umugambi w'Imana kw'isi yose? None uzokwishura gute n'umwete ivyo wize muri iki gitabu?

IGICE CA CUMI NA RIMWE

Niho iherezo rizoza .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura ikintu nyamukuru cabaye imbere y'umuhero w'isi be n'iherezo ry'umugambi w'Imana.

- Gutanga ibisobanuro vyo mu Vyanditswe bidondora umuhero w'isi.
- Kuvuga mu ncamake ibintu bishikana kw'iherezo ry'isi be n'iherezo ry'umugambi w'Imana ku mahanga.

UMURONGO W'INGENZI

Ubu butumwa bwiza bw'ubwami buzovugwa mw'isi yose, ngo bube icabona amahanga yose; ni ho umuhero uzoza. (Matayo 24:14).

INTANGAMARARA

Ikigabane ca mbere c'iyi nyigisho caradondora intango y'isi. Kuva aho, warakurikiye iterambere ry'umugambi w'Imana muri kahise kose, kuva mu misi y'Isezerano rya Kera n'Irishasha gushika mu gihe c'ishengero no mu bihe via none.

Ariko none Bibiliya yigisha iki ku bijanye na kazoza k'isi? Yezu yavuze ivy'iherezo ry'isi. None ivyo bisigura iki? Iki gice kirishura ivyo bibazo uko kivuga ibijanye n'iherezo ry'isi be n'iherezo ry'umugambi w'Imana ku bantu bose.

IKIBAZO C'INGENZI

Yesu yasezeraniye abamwizeye biwe ati:

... Ngiye kubategurira ikibanza.

Kandi ni nagiye kubategurira ahantu, nzogaruka, mbajane iwanje; kugira ngo aho ndi namwe abe ari ho muba. (Yohani 14:2-3) .

Yesu yavuze ko azogaruka kw'isi ku bw'abizera bavutse ubwa kabiri, akabajana mu kibanza kidasanzwe yabateguriye. None ivyo bizoshika ryari? Nta n'umwe azi igihe nyaco kiretse Imana:

Ariko uwo musi n'isaha nta wubizi, n'abamarayika bo mw'ijuru, atari Data wenyene. (Matayo 24:36).

Ntituzi igihe nyaco, ariko Yesu yaravuze ikintu nyamukuru cotuma abamwizera biwe bamenya ko igihe cari hafi:

Ubu butumwa bwiza bw'ubwami buzovugwa mw'isi yose, ngo bube icabona amahanga yose; ni ho umuhero uzoza. (Matayo 24:14).

Ikintu nyamukuru kizoba imbere y'iherezo ry'isi n'iherezo ry'umugambi w'Imana ku mahanga ni ugukwiragiza Inkuru Nziza y'Ubwami ku bantu bose. Mbega ibanga dufise mu gushitsa umugambi w'Imana!

Muri iri shure mwamenye igikorwa c'Ishengero n'inshingano yawe bwite nk'umunyamuryango yo gushitsa iyo ngorane. Mwamenye kandi ubutumwa bwo gusangizwa ari bwo "Ubutumwa bwiza bw'Ubwami." Ariko none «iherezo» Yezu yavuze ni irihe? Iherezo ni iherezo ry'isi n'igihe nk'uko tubizi ubu. Ni co gice ca nyuma c'umugambi w'Imana ku mahanga.

IVYANDITSWE VY'UBUHANUZI

Imana ntiyahishuye ido n'ido ryose ry'ingene isi izohera, ariko yaduhaye urutonde rw'ibantu bihambaye vyobaye biciye ku buhanuzi. Ijambo «ubuhanuzi» risobanura kuvuga. Ubuhanuzi bwa Bibiliya burimwo ubwoko butatu bw'"ukuvuga":

1. Ubutumwa bw'impwemu buva ku Mana.
2. Guhanura ibizoba muri kazoza mu mugambi w'Imana uhoraho.
3. Insobanuro ku muntu y'ibikorwa vy'Imana. *

Ubuhanuzi nyamukuru bwerekereye kazoza k'isi buraboneka mu gitabu ca Daniyeli no mu Vyahishuriwe Yohana. Imirongo idasanzwe nka Matayo 24 na I Ab'i Tesalonike 4:13-18 iratanga amakuru y'inrongera. Twize ivyo bice, turashobora kumenya ivyo Imana yahishuye ku bijanye n'iherezo ry'isi.

---

* Igice ca mirongo ibiri c'inyigisho y'Ishirahamwe Mpuzamakungu rya Harvestime yitwa "Uburyo bwo Kwiga Bibiliya mu buryo bw'Irema" kiratanga ubuyobozi burambuye bwo kwiga ubuhanuzi bwa Bibiliya.

IVYO BIHISHURWA .

Aha niho hari incamake y'ivyo Imana yahishuriye mw'ijambo ryayo ku bijanye n'iherezo ry'isi:

IVYO KWIRIZWA UBUHANUZI BWIZA BW'UBWAMI:

Ivyo bitegerezwa kuranguka imbere y'uko umuhero uza (Matayo 24:14).

UKUZURWA:

Inkuru Nziza y'Ubwami imaze kumenyeshwa abantu bose, Yesu azogaruka ku bw'abizera. I Abatesalonika 4:13-18 haratanga ido n'ido cane ku bijanye n'uku kugaruka kwitwa "uguhaguruka." Ijambo «guhaguruka» ntiriboneka mu Vyanditswe ariko «guterurwa» rifise iyo nsobanuro. Muri iki gisomwa twiga ko:

- Yesu ubwiwe azogaruka. (umurongo wa 16)
- Hazoba izuka ry'abari abizera igihe bapfa. (umurongo wa 16)
- Hazoba uguhagurutswa, bisigura «igikorwa co gukura umuntu ahantu hamwe akamujana ahandi».

Abizera bazima bazokurwa kw'isi gusanganira Yesu mu kirere. (umurongo wa 17)

-Hazoba uguhura hagati y'abizera bari barapfuye mbere, abemera bazobaho mu gihe c'ukugaruka kw'Umwami, n'Umwami Yesu Kristu. (umurongo wa 17)

Abantu bamwe bemera ko uguhaguruka kuzoba imbere y'umubabaro kandi ko abemera batazobwirizwa gushikirwa n'ikintu na kimwe muri iki gihe giteye ubwoba co kw'isi. Abandi bemera ko uguhaguruka kuzoba hagati muri ico kiringo. Naho ari ukwo, abandi bemera ko uguhaguruka kuzoba ku mpera y'umubabaro. Iciyumviro gisanzwe ni uko ukuduzwa kw'abizera kuzoba imbere y'uko umubabaro utanguye. Ivyiyumviro bitandukanye vyerekeye igihe co guhaguruka biva ku nsobanuro zitandukanye z'Ivyanditswe. Mu vy'ukuri, nta n'umwe azi igihe nyaco c'ivyo bintu kizoberako kiretse Imana Data (Matayo 24:36). Igihambaye cane ni ukumenya ko uri umwizera nyakuri kandi witeguye kujana na Yesu mu guhaguruka iyo bizoba.

UMUBABARO:

Hari abantu batazonezerwa no kubona Yesu agarutse:

Raba, arazanana n'ibicu; kandi ijisho ryose rizomubona, n'abamucumise, kandi imiryango yose yo kw'isi izomuborogera. Naho ari ukwo, Amen. (Ivyahishuwe 1:7)

Igituma bagira umubabaro ni uko batemeye Yesu. Baramwanse babaho mu nzira zabo z'ivyah. Ubu, bariko barahangana n'igihe c'imibabaro myinshi kw'isi. Bibiliya ivuga ivy'iki gihe giteye ubwoba citwa "umubabaro" uzoba inyuma y'aho abemera baduze ngo babe kumwe na Yesu:

- Umubabaro uzomara amezi 42 canke imisi 1.260 (Daniyeli 9:24-27).
- Bizoba ari igihe kigoye cane. Hariho ibihe vyinshi bigoye mw'isi, ariko hari ibintu bitatu bizotandukanya umubabaro n'ibindi bihe vyose vy'amagorwa.

Ica mbere: Rizoba kw'isi yose atari mu karere gusa (Ivyahishuriwe Yohana 3:10).

Ubwa kabiri: Abantu bazotahura ko umuhero w'isi wegereje (Ivyahishuwe 6:16).

Ica gatatu: Uburemere bw'ingorane buzoba bwinshi kuruta uko vyari bimeze mbere (Matayo 24:4-14).

Hariho urutonde rw'imanza z'Imana kw'isi mu gihe c'umubabaro. Ivyo biradondaguwe mu Vyahishuriwe Yohana ikigabane ca 6, 8, 9 , n'ica 16 no muri Matayo 24:4-14 . Imanza zigwa ku bagabo n'abagore bose banse Yesu Kristu.

IMYAKA IGIHUMBI:

Bibiliya ivuga ibijanye n'ikiringo c'emyaka 1.000 inyuma y'amakuba Yesu azotwara isi mu bugororotsi (Zekariya 14:9; Daniyeli 7:14). Igisagara ca Yerusalem kizoba ikibanza nyamukuru c'intwaro (Yesaya 2:3). Ico kiringo kizohera igihe Shetani azogarariza Imanza ubwa nyuma (Ivyahishuriwe Yohana 20:7-9). Imanza izorungika umuriro uvuye mw'Ijuru maze ikureho ukurwanywa kwose. Satani azotererwa mu kiyaga c'umuriro ibihe bidashira (Ivyahishuriwe Yohana 20:10).

URUBANZA:

Abapfuye ari abatizerwa bazozurwa mu bapfuye kugira ngo bacirwe urubanza. Kubera ko batihanye icaha ngo bemere Yesu nk'Umukiza, bazocirirwa urubanza rwo kuja mu muriro udashira (Ivyahishuriwe Yohana 20:12-15). Abizera vy'ukuri bihanye ivyaha bakira Yesu nk'Umukiza bazomara ibihe bidahera mw'Ijuru imbere y'Imana (Ivyahishuriwe Yohana 21).

ISI ITIKIZWA:

Bibiliya ivuga ko isi izotikizwa n'ubushuhe bukaze:

Ariko umusi w'Uhoraho uzoza nk'igisuma mw'ijoro: uwo musi ijuru rizovaho n'urusaku rwinshi, ivy'intango vyose bizoshongeshwa n'ubushuhe bukaze, isi n'ibikorwa biri muri yo bizosha . (II Petero 3:10) .

Igihe nk'uko tugipima ubu, ntikizosubira kubaho. Tuzokwinjira mu bihe bidahera, bitagira intango n'iherezo:

Umumarayika nabonye ahagaze hejuru y'ikiyaga no kw'isi, arambura ukuboko kwe kw'ijuru;

Barahiye Uhoraho ibihe bitazoshira, yaremye Ijuru n'ibirimwo, n'isi n'ibirimwo, n'ikiyaga n'ibirimwo, yuko ata gihe kizoba igithe kirekire. (Ivyahishuwe 10:5-6).

UMUGAMBI W'IMANA USHIKA

Niwibuke umugambi udasanzwe w'Imana wari wize mbere?

Yatumenyesheje ibanga ry'ubugombe bwayo, nk'uko yavyishimiye, ivyo yabigabiye muri we nyene;

Kugira ngo, igihe ibihe vyuzuye, akoranirize hamwe vyose muri Kristu, ivyo mw'ijuru n'ivyo kw'isi; mbere no muri We. (Abanyefeso 1:9-10).

Amaherezo, umugambi udasanzwe w'Imana uzoranguka:

Umumarayika agira indwi na we avuza ihembe; maze haza amajwi akomeye mw'ijuru, avuga ati: "Ubwami bwo kw'isi bwacitse ubwami bw'Umukama wacu n'ubwa Kristo wiwe; kandi azohangama ibihe bitazoshira. (Ivyahishuwe 11:15)

Numvise ivyaremwe vyose vyo mw'ijuru no kw'isi no munsi y'isi n'ivyo mu kiyaga n'ibiru muri vyo vyose bivuga biti: «Umuhezagiro, icubahiro, ubuninahazwa n'ubushobozi bibe kuri .

Uwuvyagiye ku ntebe y'ubwami, no ku Mwagazi w'intama mu myaka yose n'imyaka yose. (Ivyahishuwe 5:13)

IMBERE Y'INTEBE Y'UBWAMI

Imana izorema Ijuru rishasha n'isi nshasha. Insobanuro y'ivyo itangwa mu Vyahishuriwe Yohana ikigabane ca 21 n'ica 22. Abizera bo mu mahanga yose bazokoranirizwa hamwe n'Imana imwe y'ukuri:

Inyuma y'ivyo, mbona kandi mbona ishengero ryinshi ata n'umwe ashobora kuriharura, bo mu mahanga yose n'imiryango yose n'imiryango yose n'indimi zose, bahagaze imbere y'intebe y'ubwami n'imbere y'Umwagazi w'Intama bambaye impuzu zera, bafise ibiganza mu minwe yabo;

Basemerera n'ijwi rirenga bati: «Agakiza kava ku Mana yacu yicaye ku ntebe y'ubwami no kuri wa Mwagazi w'Intama.»

Abamarayika bose bari bahagaze bakikije ya ntebe y'ubwami, na ba basaza na ba Bazima bane, bakubita ibipfukamiro hasi imbere y'iyo ntebe basenga Imana;

Bavuga bati: «Amen: Imana yacu ishimwe n'ubuninahazwa n'ubwenge n'ugushima n'icubahiro n'ubushobozi n'ubushobozi bibe ivy'imyaka yose. Amen.(Ivyahishuwe 7:9-12).

Abagabo n'abagore bo mu mahanga yose, bo mu miryango yose n'indimi zose, bo mu bwoko

bwose, bakoraniye imbere y'intebe y'ubwami. Ariko uko tubona imbere y'igihe iki kintu gikomeye co kunezerwa mw'Ijuru, ntitwibagire ingorane iyo abo gusa.... .

... azokwambaza izina ry'Uhoraho azokizwa. (Abaroma 10:13).

ARIKO. . .

**Bazokwambaza bate rero uwo batemeye? Kandi bazokwemera bate Uwo batarumvise?
Kandi bazovyumva bate ata wubabwira? Kandi bazosigura bate, batatumwe? (Abaroma
10:14-15).**

Mwarize ukuntu Bibiliya ibona isi. Mwabonye isi mu maso y'Imana.

Ubu nyene. . . ni iyihе nyishu **YAWЕ** ubwawe kuri iyo ngorane ikomeye?

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ni ikihe kintu nyamukuru kigomba kuba imbere y'iherezo ry'isi?

---

3. Ni ibitatubu bibiri ibihe vyo muri Bibiliya bitanga amakuru menshi yerekeye umuhero w'isi be n'insozero y'umugambi Imana ifitiye amahanga?

_____ kandi _____

4. Ni hehe amakuru arambuye cane atangazwa ku "guhaguruka"?

---

5. Ni hehe amakuru menshi yerekeye ijuru rishasha n'isi nshasha atangwa?

---

6. Ni uwuhe murongo udondora ingene ijuru n'isi bizosangangurwa?

---

7. Nuvuge mu ncamake ibintu bishikana kw'iherezo ry'isi be n'iherezo ry'umugambi w'Imana ku mahanga.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI VYO KWIGA

1. Niwige vyinshi ku vyo Imana yahishuriye ku bijanye n'iherezo ry'isi:

-Ige igitabo ca Daniyeli n'ica Ivyahishuriwe Yohana .

-Iga Matayo 24

-Inyigisho ya I Abatesalonika 4:13-18 na II Petero 3:10

2. Igitabo c'Ivyahishuriwe Yohana kivuga ivy'iherezo ry'isi n'iherezo ry'umugambi w'Imana ku mahanga. Mu vyigwa vya kera mwarize "isi iri mw'ljambo" muri Bibiliya yose uretse igitabu c'Ivyahishuriwe Yohana.

Igitabu c'Ivyahishuriwe Yohana kirimwo ibitabu vya nyuma vyerekeye iyo nkuru. Iyi mirongo ikurikira ni yo ya nyuma Bibiliya ivuga vyihariye amahanga yo kw'isi:

-Yesu ni umutware w'abami bo mw'isi: 1:5.

-Ukuza kwa Yesu kw'isi: 1:7.

-Amasezerano ku bizera bo mu mahanga yose: 2:26; 3:10

-Ukwamamaza n'ukwimbura kwa nyuma kw'amahanga y'isi: 14:6-7, 15:19.

-Iherezo ry'isi: 10, 5-6; 11:15; 13:8; 17:8.

-Ibisobanuro vy'Ijuru n'isi bishasha n'ibintu bizoshika muri vyo: 5:9-10,13; 7:9-11; 15:4; igice ca 21 na 22 (ibivugwa cane cane ku mahanga muri 21:24,26; 22:2)

INYISHU Z'IMYIMENYEREZO

IGICE CA MBERE:

1. Mu ntango Imana yaremye ijuru n'isi. (Itanguriro 1:1)
2. Imana imwe y'ukuri ivugwa muri Bibiliya Yera.
3. Imvo zibiri zituma inkuru zitandukanye z'irema zibaho: Kubera ko abantu bataronse uburenganzira bwo kumenya ukuri kw'irema be n'uko bahisemwo kutizera inkuru y'ukuri y'irema igihe bayumva.
4. Abantu bamwe ntibemera ukuri kw'irema kuko iyo bavyemeye, bategerezwa kwemera ko hariho Imana. Nibemera ukuri ko hariho Imana rero bategerezwa kwemera ubutegetsi bwayo burengeye ubusegaba kuri bo. Bategerezwa kandi kwemera Ijambo ryiwe no kugira ico bakoze ku buzima bwabo bubi. Kubera ko abantu badashaka guhindura ubuzima bwabo bahitamwo guhakana inkuru yo muri Bibiliya y'irema n'ukubaho kw'Imana.
5. Iyo tuvuga gutera imbere mu kubona isi nk'uko Bibiliya ibona, bisigura ko turiko dushingira ugutahura kwacu kw'isi ku vyo Imana ihishurirwa mw'Ijambo ryayo ryanditse, Bibiliya.
6. Kugira ngo ubone incamake y'ibikorwa vy'irema vy'Imana, raba urutonde rwatanzwe mu kigabane ca mbere.
7. Umuntu atandukanye n'ibindi biremwa vyose vyaremwe n'Imana kuko yaremwe mw'ishusho y'Imana kandi afise ubugingo n'impwemu bihoraho. Arafise ubushobozzi bwo kuvugana n'Imana no kuyigiranira ubucuti.
8. Raba incamake y'«ugugwa kw'umuntu» itangwa mu kigabane ca mbere.
9. Raba ivyavuye mu "kugwa kw'umuntu" vyatanzwe mu kigabane ca mbere.
10. Itanguriro 3:15 .
11. Isi y'ibinyabuzima n'isi y'impwemu.

IGICE CA KABIRI:

1. Uhoraho aravuga ati "Raba ubwoko ni bumwe kandi bose bafise ururimi rumwe; ivyo ni vyo batangura gukora: none rero nta kintu na kimwe kizobabuza ivyo bari biyumviriyе gukora. Nimuze, tumanuke, tuyoberanye ururimi rwabo, kugira ngo ntibasobanure ururimi rw'uwindi.» (Itanguriro 11:6-7).

2. Isi yari yigabanijemwo imigwi y'indimi zitandukanye ku munara wa Babeli.
3. Abantu batangura kuza hamwe n'abo bashobora kuganira na bo. Baratunganya mu mirwi canke mu miryango y'abantu bavuga ururimi rumwe. Ivyo vyatumye haba imigwi itandukanye y'abantu.
4. Uko imigwi y'abantu yagenda irakura, ni ko yimukira mu bice bitandukanye vyo kw'isi. Mu kiringo kinaka, iyo migwi yarakuze iba abantu benshi cane batunganya amahanga. Bashinga imbibe z'intara zabo be n'uburyo bwa politike n'amategeko bwo gutwara abatuye muri zo.

IGICE CA GATATU:

1. Maze yugurura ubwenge bwabo ngo bashobore gutahura ivyanditswe, arababwira ati: "Vyanditswe ni ko Kristo yari akwiye kubabara, akazuka mu bapfuye ku munsi ugira gatatu; Kandi yuko ukwhiana n'uguharirwa kw'ivaha bikwiye kwamamazwa mw'izina ryiwe mu mahanga yose, biherereye i Yerusalem. (Luka 24:45-47).
2. "Urufunguzo nyamukuru" rwa Bibiliya ni Luka 24:45-47.
3. Ibintu bibiri vy'ishimikiro vyerekana mu "rufunguzo nyamukuru" rwa Bibiliya ni:
Ica mbere: «Kristu yari akwiye kubabara, akazuka mu bapfuye».
Ubwa kabiri: «Ko ukwhiana no kubabarirwa ivaha bikwiye kwamamazwa mw'Izina ryiwe».
4. Ivyanditswe bisigura umugambi w'Imana ku isi ni Abanyefeso 1:9-10 na 3:11.
5. Intumbero y'Imana yamaho ni ugukoraniriza hamwe abantu bose b'abanyavyaha kuri Yo biciye muri Yesu Kristo.
6. Umurima w'iyimbura.

IGICE CA KANE:

1. Kuko uhereye i burasirazuba ukageza i burengerazi, izina ryanje rizoba rihambaye mu banyamahanga; kandi ahantu hose izina ryanje bazokwaniriza imibavu, n'ishikanwa ritagira agasembwa, kuko izina ryanje rizoba rihambaye mu mahanga, ni k'Uhoraho Nyen'ingabo agize. (Malaki 1:11).
2. Ubutumwa nyamukuru ni ubwo kwitwararika n'umugambi w'Imana wo gukiza umuntu w'umunyavyaha.
3. Gereranya incamake yawe n'yo mu kigabane ca kane.
4. Gereranya incamake yawe n'yo utanga mu kigabane ca kane.
5. Gereranya incamake yawe n'yo utanga mu kigabane ca kane.

6. Gereranya incamake yawe n'yo utanga mu kigabane ca kane.

IGICE CA GATANU:

1. Naguhimbaza mw'isi; Nararangije igikorwa wampaye gukora. (Yohani 17:4)
2. Umugambi w'agakiza k'Imana kw' isi wahishuwe mu majambo y'abamarayika, Mariya, Simeyoni n'abandi. Mw' itangazo ryose, havugwa umugambi wiwe wo gusubiza hamwe ibisata vyose n'Imana.
3. Gereranya incamake yawe n'ikiganiro kiri mu kigabane ca gatanu.
4. Gereranya incamake yawe n'ikiganiro kiri mu kigabane ca gatanu.
5. Ni kubw'urupfu rwa Yesu ku musaraba umuntu w'umunyavyaha yosubiye hamwe n'Imanaigorotse.
6. Yari yarashitse ku ntumbero yarungitswe mw'isi, iyo gusubiza hamwe umuntu w'umunyavyaha n'Imanaigorotse. Umugambi w'Imana w'agakiza wari wuzuye.

IGICE CA GATANDATU:

1. Ariko muzohabwa ubushobozzi Mpwemu Yera ni yamara kubazako, kandi muzombera ivyabona i Yerusalem n'i Yudaya hose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi." (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)
2. Igikorwa gikomeye ni itegeko rya Yesu ryahaye abemera ryo gukwiragiza Inkuru Nziza mu mahanga yo kw'isi.
3. Ivo bitabu bitatu vyose bishobora gukoreshwa: Yohana 20:21-23; Ivyakozwe n'intumwa 1:8; Yohana 15:16; Luka 24:45-49; Mariko 16:14-16; Matayo 28:16-20.
4. Ishengero risobanurwa ku rwego kubiri:

Kw'isi yose: Ishengero rigizwe n'abantu bose bemera Yesu Kristu. Ni ubumwe bw'abizera bavutse ubwa kabiri babaho mu kugamburukira Imana. Ijambo ishengero risobanura «guhamagara kuva» canke «abahamagawe». Ishengero rigizwe n'abantu bahamagawe bavuye mu Bwami bwa Satani baja mu Bwami bw'Imana kandi rigizwe n'abantu bo mu bwoko bwose, imiryango yose, imico yose n'indimi zose bemeye Yesu Kristu nk'Umukiza.

Mu karere: Ku bw'intumbero z'ubutumwa, ugutunganya, n'ubumwe, imigwi y'abizera yarafatanije hamwe mu bumwe bw'aho hantu butunganijwe.

5. Ishengero ryatanguye ku musi wa Pentekoti vyanditswe mu Vyakozwe n'intumwa 2. Yavutse n'Imana mu kwerekana ububasha bukomeye.

6. Ububasha bwa Mpwemu Yera.

7. Abemera bakwiye gufatanya nk'abavukanyi n'abavukanyikazi bo mu muryango. Bazokora nk'Umubiri ukorana, Kristo akaba umutwe. Imana ishiraho abarongozi basasanzwe kandi itanga ingabire z'ibusuku kugira ngo ubutumwa bw'Ishengero bushoboke.

8. Ishengero rifise ibikorwa vyinshi birimwo uguusenga, ubumwe, n'ugufasha abantu mu vyo bakeneye. Ariko intumbero nyamukuru y'ukubaho kwayo ni ugukwiragiza Ubutumwa Bwiza. Mu mvugo yoroshe, intumbero y'Ishengero ni ugushitsa Inshingano Nkuru yataanzwe na Yesu.

9. I Ab'i Korinto 15:1-11 havuga mu ncamate ibantu nyamukuru vyo mu Nkuru Nziza.

Ubutumwa bwayo bw'ishimikiro ni Yesu, ubusuku bwiwe, urupfu kubera icaha, izuka n'ukuboneka kwiwe. Mu nsobanuro yayo ndende, Ubutumwa Bwiza bisobanura Yohana 3:16, Yohana 14:1, Matayo 11:28, n'Abaroma 10:9. Mu nsobanuro yayo yagutse, irimwo ivyo Yesu yigishije vyose ku bijanye n'Ubwami.

IGICE C'INDWI:

1. Ivyimburwa ni vyinshi vy'ukuri, ariko abakozi ni bake. (Matayo 9:37).

2. Gereranya incamate yawe n'iyo utanga mu kigabane c'indwi.

3. Umugwi w'abantu ni umugwi munini cane w'abantu bafise ubucuti bahuriyeko. Mwene ubwo bucuti bushobora kubamwo ururimi, imico kama, imigenzo be n'aho umuntu aba.

4. Umugwi w'abantu utashitsweko ni umugwi w'abantu muri bo ata muryango w'abizera b'imvukira ufise igitigiri n'ubutunzi bihagije vyo kwamamaza ubutumwa bwiza abantu babo ata mfashanyo y'inyuma.

5. Umugwi w'abantu bashitsweko ni uwo ufise igitigiri uhagije w'abizera n'ubutunzi bwo kwamamaza ubutumwa bwiza abantu babo ata mfashanyo y'inyuma.

6. Imigwi itanu ikomeye itashitsweko ni: Abo mu bwoko, abayisilamu, abahindu, abashinwa n'ababuda.

7. Igihugu gipfutse ni ico batagishobora kwemera abamisiyonari bava mu yandi mahanga, kandi kensi na kensi bakaba bashizeho amategeko agenga idini ry'abantu babo. Mu bihugu bimwebimwe birarenga ku mategeko guhindura abantu ngo babe abakirisu.

8. Iryo jambo ni ukuri.

IGICE C'UMUNANI:

1. Si mwebwe mwantoye, ariko ni jewe nabatoye, ndabashinga kugira ngo mugende mwere imbuto, kandi ngo imbuto zanyu zigumeho, kugira ngo ico muzosaba Data cose mw'izina ryanje, akibahe wewe. (Yohani 15:16).
2. Abakristo bo kw'isi yose ni umugwi ugizwe n'abantu b'ubwoko bwinshi, imico kama, indimi n'amadini menshi. Ikintu kimwe bahuriyeko ni ukwiyemeza kwabo ubwabo kuba abakirisu bo kw'isi yose.
3. Ishengero rya mbere ryashitse kw'isi biciye mu nzira yo kwiyongera ivugwa muri II Timoteyo
- 2:2. Umwizera wese yari uwuvyara kandi urugo rwose rwari ikibanza c'ubutumwa bwiza.
4. Iki kibazo gisaba umukono wawe w'ukwiyemeza.

IGICE C'ICENDA:

1. ...Kuko ingoro yanje izokwitwa ingoro yo gusengeramwo abantu bose. (Yesaya 56:7).
2. Uwusenga ni umuhuza mw' izina ry'uwindi. Turasengera amahanga mu kuyasengera. Ivyo ni vyo bisigura ijambo ry'ugusenga mpuzamakungu. Iyo dusenga turarondera Imana mw' izina ry'abandi. Turamushikanira amasengesho mw'izina ry'amahanga yo kw'isi.
3. Intambwe zo gutoza abandi kuba abasenga mpuzamakungu:
Ica mbere: Numenyeshe abantu ukuntu Bibiliya ibona isi.
Ubwa kabiri: Ni mwige iki gice hamwe, mukurikije amabwirizwa y'umugambi w'amasengesho .
no gushinga igitabu c'amasengesho.
Ica gatatu: Gutegura umugwi w'amasengesho yo gusenga mpuzamakungu. Ivyo bizotuma ubandanya kwiyegurira ubwo busuku buhambaye.
4. Nimba inyishu yawe ari egome, rero warashitse ku ntumbero y'iki kigabane.
5. Nimba inyishu yawe ari egome, rero warashitse ku ntumbero y'iki kigabane.
6. -Ugusenga ni ivyanditswe.
-Isengesho ni igikorwa abandi bose bishingiyeko.
-Nta n'aho ugarukira mu gusenga mpuzamakungu.
7. Mu mugambi w'amasengesho harimwo:

- Imana ishimwe: (iminota 10)
- Gusabira isi muri rusangi: (iminota 10)
- Ugusenga kw'akarere kamwe k'isi: (iminota 10)
- Gusabira umumisiyoneri canke ikigo c'ubutumwa kidasanzwe: (iminota 10)
- Isengesho ry'umugwi umwe w'abantu batashikiriye: (iminota 10)
- Ivyipfuzo vy'isengesho vy'umuntu ku giti ciwe: (iminota 10)

IGICE C'ICUMI:

1. Kandi ivyo wanyumvise imbere y'ivyabona vyinshi, ubishikirize abantu bo kwizigirwa, bazobasha kuvygisha n'abandi. (II Timoteyo 2:2)
2. Abagabo n'abagore b'intahemuka.
3. -Ube akarorero k'iyerekwa.
- Kumenyesha abandi ivyo yeretswe.
- Kugumana iyerekwa nk'ikintu nyamukuru c'ubuzima.
- Mwumvire iyerekwa.
4. Ni wewe wenyene ushobora kwishura iki kibazo. Nimba utarafata ingingo ku nyishu yihariye mu kwumvira iyerekwa, rero komeza urondere Imana gushika ubikoze. Ico ni co kigeragezo nyaco c'iki gice n'iyi nyigisho yose: Woba waravyuriwe umutima wo gukora mu mugambi w'Imana ku mahanga y'isi?

IGICE CA CUMI NA RIMWE:

1. Kandi ubu butumwa bwiza bw'ubwami buzovugwa mw'isi yose, ngo bube icabona ku mahanga yose. ni ho umuhero uzoza. (Matayo 24:14).
2. Kwamamaza Inkuru Nziza y'Ubwami ku bantu bose bo kw'isi.
3. Igitabo c'Ivyahishuriwe Yohana n'ica Daniyeli.
4. I Abatesalonika 4:13-18.
5. Ivyahishuwe ikigabane ca 21 n'ica 22
6. II Petero 3:10.
7. Gereranya incamake yawe n'ikiganiro kiri mu kigabane ca cumi n'umwe.